

TC

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ALTINOLUK VE AKÇAY (BALIKESİR) KENTSEL KIYI
KULLANIMININ PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Cansu ERİTİR

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

ÇANAKKALE

TC
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALTINOLUK VE AKÇAY (BALIKESİR)
KENTSEL KİİYİ KULLANIMININ PEYZAJ
MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Cansu ERİTİR

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Tezin Sunulduğu Tarih: 31/01/2020

Tez Danışmanı:

Prof. Dr. Abdullah KELKİT

ÇANAKKALE

Cansu ERİTİR tarafından Prof. Dr. Abdullah KELKİT yönetiminde hazırlanan ve 31/01/2020 tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Altınoluk ve Akçay (Balıkesir) Kentsel Kıyı Kullanımının Peyzaj Mimarlığı Açısından İncelenmesi**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

JÜRİ

Prof. Dr. Abdullah KELKİT

.....

Başkan

Doç. Dr. Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Elif SAĞLIK

.....

Üye

Prof. Dr. Levent GENÇ

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

Sıra No:

İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Cansu ERİTİR

TEŐEKKÖR

Bu tezin gerçekleştirilmesinde, çalışmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Prof. Dr. Abdullah KELKİT, alışma süresince gereksinim duyduğum tüm bilgi, belge ve dokümanları tarafıma sağlayan Edremit Belediyesi'ne, tüm zorlukları benimle göğüsleyen, hayatımın her evresinde bana destek olan değerli aileme sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Cansu ERİTİR
anakkale, Ocak 2020

SİMGELER VE KISALTMALAR

BBB	Balıkesir Büyükşehir Belediyesi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
ÇDP	Çevre Düzeni Planı
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
KKÇ	Kıyı Kenar Çizgisi
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

ÖZET

ALTINOLUK VE AKÇAY (BALIKESİR) KENTSEL KIYI KULLANIMININ PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Cansu ERİTİR

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Abdullah KELKİT

31/01/2020, 86

Kıyı alanları, doğal ve kültürel değerleriyle zengin ekosistemlerdir. Sahip oldukları doğal kaynaklar ve çevresel özellikleri kıyıların günümüzde değerini arttırmış olsa da ülkemizde kıyıların korunmasına yönelik kanunların etkili bir biçimde uygulanmadığı görülmektedir. Turizm, sanayi ve kentleşme faaliyetlerinin kıyıları üzerinde bir baskısı söz konusudur. Kıyıları, kentlerde yerleşim, ticaret, turizm ve rekreatif aktiviteler gibi amaçlarla kullanılmaktadır. Günümüzde kentleşmenin ve sanayileşmenin getirdiği şehir stresi insanların dinlenmek için kıyıları tercih etmesine sebep olmuştur.

Bu çalışmada kıyı kullanımlarındaki değişimler, kıyı ile ilgili kanun ve yönetmeliklerin yıllar içerisindeki değişimi, kentsel kıyıların insanların hayatındaki rolü incelenmiştir. Yapılan literatür taramaları ve çalışma alanlarına yönelik araştırmalar sonucu Balıkesir ili Edremit ilçesine bağlı Altınoluk ve Akçay mahallelerinde kıyı kullanımlarındaki mevcut durum ve hatalı kullanımlar belirlenmiştir. Buna göre Altınoluk kıyı şeridinde konut, ticari vb. amaçlı yapılaşmalar sonucunda artan kıyı alanı gereksinimi nedeniyle yapılan kıyı dolgu çalışmaları sonucunda kıyı şeridinden beklenen manzara etkisinin azaldığı, donatı elemanları ve bitkilendirme çalışmalarında estetik ve işlevsellikten uzak uygulamalar yapıldığı tespit edilmiştir. Akçay kıyı şeridinde ise, donatı elemanları ve bitkilendirme çalışmalarında estetik ve işlevsellikten uzak uygulamalar tespit edilmiştir. Kıyı şeridinde belirlenen sorunlara yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Akçay, Alan Kullanımı, Altınoluk, Kıyı, Turizm

ABSTRACT

THE EXAMINATION OF URBAN SHORE OF ALTINOLUK AND AKÇAY (BALIKESİR) IN TERMS OF LANDSCAPE ARCHITECTURE

Cansu ERİTİR

Çanakkale Onsekiz Mart University

Graduate School of Science and Engineering

Master of Science Thesis in Landscape Architecture

Advisor: Prof. Dr. Abdullah KELKİT

01/31/2020, 86

The concept of coast has different definitions by many disciplines such as geography, sociology, ecology and planning. Coastal areas are rich ecosystems with their natural and cultural values. The value of their natural resources and environmental characteristics have increased recently. However, it is seen that the laws for the protection of the coasts in our country are not applied effectively. Tourism, industry, and urbanization are in competition on the coasts. Coastal cities are used for such purposes as settlement, trade, tourism and recreational activities. The urban stress caused by urbanism and industrialism today has led people to prefer the coast to relax.

In this study, changes in coastal uses, changes in coastal laws and regulations over the years, and the role of urban coasts in people's lives are examined. As a result of the literature surveys and researches related to the study areas, the current situation and misuse of the coastal uses in the Altınoluk and Akçay neighborhoods of Edremit district of Balıkesir Province were determined. Accordingly, Altınoluk coastline housing, commercial and so on. As a result of the coastal filling works made due to the increasing need for coastal area as a result of the purpose-built constructions, it was detected that the scene effect expected from the coastline was reduced and that the aesthetic and functional applications weren't in the Akçay coastline, it was determined that the implementations and planting works were carried out without aesthetics and functionality. Solutions for the problems identified on the coastline have been proposed.

Keywords: Akçay, Altınoluk, Land Using, Shore, Tourism

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ SINAVI SONUÇ FORMU.....	ii
İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ.....	xii
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ	1
1.1.Kıyı.....	3
1.1.1.Ekolojik Olarak Kıyı	3
1.1.2.Coğrafik Olarak Kıyı.....	4
1.1.3.Topoğrafik Verilere Göre Kıyı.....	4
1.1.4.Yasal Düzenlemelere Göre Kıyı	6
1.1.5.Kıyı Kanununa Göre Kıyı Tanımları	7
1.2. Kentsel Kıyı	8
1.3. Kıyı Alanlarındaki Sorunlar	11
1.4.Kıyı Tasarım Aşamaları	12
1.5.Kıyı Dolguları	13
BÖLÜM 2.....	16
ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	16
BÖLÜM 3	21
MATERYAL VE YÖNTEM.....	21
3.1.Materyal	21
3.2.Yöntem	24
BÖLÜM 4.....	25
ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA	25
4.1. Çalışma Alanına İlişkin Bulgular	25
4.1.1. Doğal Yapısı.....	25
4.1.2. Sosyo-Kültürel Yapısı	30
4.2.Altınoluk ve Akçay Kentsel Kıyı Kullanımı.....	32

4.2.1. Altınoluk Alan Kullanımları	32
4.2.2. Akçay Alan Kullanımları	47
BÖLÜM 5	64
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	64
KAYNAKLAR	79
ÖZGEÇMİŞ	I

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. Deniz ekosistemi.....	3
Şekil 2. Türkiye’de görülen kıyı tipleri	5
Şekil 3. Balıkesir ili eğim haritası.....	6
Şekil 4. Kıyı çizgisi, kıyı, kıyı kenar çizgisi, dar kıyı, sahil şeridini gösteren kroki	8
Şekil 5. Çalışma alanının yeri ve konumu	21
Şekil 6. Altınoluk genel fotoğraf	22
Şekil 7. Akçay genel fotoğraf	23
Şekil 8. 1/100.000 ölçekli ÇDP’ye göre Altınoluk	32
Şekil 9. Corine arazi örtüsü haritalarına göre Altınoluk’un yıllara göre değişimi	33
Şekil 10. Altınoluk kıyı şeridi.....	33
Şekil 11. Altınoluk kıyı dolgu çalışması aşamaları	34
Şekil 12. Altınoluk KKÇ ve parselleri gösterir şekil	35
Şekil 13. Altınoluk kıyısında alan kullanımları	36
Şekil 14. Altınoluk kıyı şeridindeki yapılar	37
Şekil 15. Altınoluk kıyısında bulunan parkların konumu	38
Şekil 16. Çalışma alanından genel fotoğraflar	38
Şekil 17. Manzara değerini kapatan beton bloklar	39
Şekil 18. Çalışma alanındaki yüzer iskeleler	39
Şekil 19. Kafeler tarafından kullanılan platform	40
Şekil 20. Platformdaki ahşap kompozit decklerin sökülmüş hali	40
Şekil 21. Zarar gören iskelet bağlantıları	41
Şekil 22. Düzenlemeye tabi tutulmayan kısım	41
Şekil 23. İki kısım arasındaki kot farkı	42
Şekil 24. Bitkisel tasarımın mevcut durumu	42
Şekil 25. Alana yakın bulunan çocuk oyun alanı	43
Şekil 26. Alandaki bisiklet yolu ve bitki tepelikleri	43
Şekil 27. Donatı elemanlarının mevcut durumu	44
Şekil 28. Alana giriş ve çıkışlarda rampa ve merdivenin birlikte kullanımı	44
Şekil 29. Düzenlemeye tabi tutulmayan kısımdaki bakım onarım eksiklikleri	45
Şekil 30. Düzenlemeye tabi tutulmayan kısımdaki bitkisel doku	45
Şekil 31. Liman, halka açık plaj ve konut kullanımları	46
Şekil 32. Altınoluk kıyı şeridinden genel bitki görünüşleri	46
Şekil 33. 1/100.000 ölçekli ÇDP’ye göre Akçay	47
Şekil 34. Corine arazi örtüsü haritalarına göre Akçay’ın yıllara göre değişimi	48
Şekil 35. Akçay plaj kullanımları ve kıyıda yapılaşma	49
Şekil 36. Akçay KKÇ ve parselleri gösterir şekil	50
Şekil 37. Akçay genel kıyı kullanımı	50
Şekil 38. Sonbahar aylarında alanın yoğun kullanımı	51
Şekil 39. Halkın Akçay kıyı şeridindeki kullanımlarına örnek	52
Şekil 40. Akçay kıyı şeridi ve kafe restoran kullanımları	52
Şekil 41. Kıyı şeridinde bulunan yeme-içme mekanları	53
Şekil 42. 2016 yılında düzenleme yapılırken	53
Şekil 43. Günümüzdeki bakımsız görünümü	54
Şekil 44. Akçay Sarıkız Meydanı düzenlemesine ait kullanımlar	54
Şekil 45. Akçay kıyı şeridinde bulunan çocuk oyun alanı ve fitness aletleri	55
Şekil 46. Kıyı boyunca devam eden yapılar	55
Şekil 47. BBB park tabelası	56
Şekil 48. Akçay’da trafik ve otopark durumu	57

Şekil 49. Akçay Sarıkız Meydanı Çevre Düzenleme Projesi	57
Şekil 50. Çim alanda göllenme ve ağaç dibi uygulaması	58
Şekil 51. Beton oturma birimleri	58
Şekil 52. Oturma birimleri ve genel görünüş.....	59
Şekil 53. Çocuk oyun alanı proje ve uygulanmış hali	59
Şekil 54. Meydan ve eski yeni kordon birleşimi	60
Şekil 55. Akçay kıyı şeridindeki çeşme ve oturma birimleri.....	61
Şekil 56. Döşemelerdeki hatalar	61
Şekil 57. Döşeme, ağaç dibi ve rögar kapaklarındaki hatalar.....	62
Şekil 58. Alandaki duvar yazıları	62
Şekil 59. Ahşap kompozit deck platform kullanımı için örnekler.....	67
Şekil 60. Yüzer iskeleler için öneri.....	67
Şekil 61. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek görsel.....	68
Şekil 62. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkisel tasarım	69
Şekil 63. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkilendirme	69
Şekil 64. Alanda kullanılacak pergola örnekleri.....	70
Şekil 65. Kıyı şeridinde hissedilebilir yüzey uygulaması örneği.....	70
Şekil 66. Altınoluk kıyı şeridinde kullanılacak ahşap materyalli donatı elemanı örnekleri.....	71
Şekil 67. Çin'den bir çocuk oyun parkı örneği	72
Şekil 68. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek plastik öğeler.....	72
Şekil 69. Manzara unsurundan faydalanma imkanı sağlayan, kıyı şeridi tasarım örneği....	74
Şekil 70. Akçay kıyı şeridinde kullanılacak pergola örnekleri.....	75
Şekil 71. Akçay kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkilendirme ve oturma birimi	75
Şekil 72. Akçay kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkisel tasarım ve oturma birimi.....	75
Şekil 73. Engelsiz çocuk oyun parklarına örnek.....	76
Şekil 74. Kıyı şeridinde ahşap materyalin kullanımına yönelik örnek	77
Şekil 75. Alanda kullanılacak bitki duvarı örnekleri	77
Şekil 76. Akçay kıyı şeridinde kullanılacak donatı elemanı örnekleri	78
Şekil 77. Kıyı şeridinde yürüyüş ve bisiklet yolu örneği.....	78

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Eğim yüzdesine göre arazi sınıflandırması.....	5
Tablo 2. Kıyı şeridinde ve kıyı dolgu alanlarında yetiştirmeye uygun ağaç türleri	14
Tablo 3. Kıyı şeridinde ve kıyı dolgu alanlarında yetiştirmeye uygun çalı türleri.....	15
Tablo 4. Edremit'in aylara göre ortalama sıcaklık değerleri (2008-2019)	28
Tablo 5. Edremit'in aylık toplam yağış(mm=kg÷m ²) değerleri (2008-2019)	28
Tablo 6. Edremit'in aylara göre hakim rüzgar yönü ve ortalama rüzgar hızı(m÷san) değerleri (2008-2019)	29
Tablo 7. Edremit'in aylık ortalama nispi nem(%) değerleri (2008-2019).....	30
Tablo 8. Ayvalık'ın aylık ortalama deniz suyu sıcaklığı (°C) değerleri (2008-2019).....	30
Tablo 9. Altınoluk kıyı şeridinde bulunan bitkiler	46
Tablo 10. Akçay kıyı şeridinde mevcut bitkiler	63

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Kıyılar geçmişten günümüze hem ekolojik hem toplumsal çeşitliliği sağlayan yerler olmuşlardır. Tarihteki ilk medeniyetlerin birçoğunun da su kıyılarında oluşmasının ve yerleşmesinin temel nedeni; verimli toprakların varlığı ve iklimsel koşulların yaşama, barınma ve çoğalmaya elverişli alanlar olmasıdır (Arslan, 2005). Günümüzde kıyı alanlarındaki kullanımlar ticaret, yerleşim, turizm, rekreasyon, ulaşım gibi çeşitliliğe sahiptir. Kıyılar kara ve suyu birleştiren bir konumda olmaları sebebiyle rekreatif aktiviteler yapmak için de uygun mekanlardır. İnsanlar için kıyıların hem manzara değeri taşıması hem de çeşitli kullanımlara olanak sağlaması çekici rol oynamaktadır (“Coastal Landscape Identity”, 2019). Dinlenme, eğlenme gibi birçok faaliyete olanak sağlayan kıyılar peyzaj planlama ve tasarım konularında önemli bir yere sahiptir.

Günümüzde kıyı arazi kullanımlarının denetimsiz ve kapasiteyi aşacak şekilde yapılması, hızlı nüfus artışı ve turizm, ekolojik sorunlar ve planlama yaklaşımlarındaki eksiklikler kıyıların tahrip olmasına yol açan etmenlerdir (Gültürk, 2013). Kıyıların sahip olduğu ekolojik zenginliğin gelecek nesillere aktarılabilmesi için peyzaj mimarlarına planlama ve tasarım yönünden görev düşmektedir. Kıyı şeritlerinde tasarım unsurlarına dikkat edilmeli ve kamuya açık alanlar oluşturulmalıdır. Ancak geçmişte yapılan kıyı kanununa aykırı uygulamalar sebebiyle günümüzde bazı kıyılar da özelleşmiş kullanımlar mevcuttur. Kıyılarda kamu yararına ve ortak kullanımına açılmayan yanlış kullanımlar sebebiyle kenti daha yaşanabilir kılan rekreasyon alanları oluşturulamamaktadır (Eren, 2007). Bu konuda Şehir Plancıları ile Peyzaj Mimarlarının planlama alanında uzmanları ortak çalışmalar yürütmelidir. Kıyı alan kullanımlarının hem kullanıcı kitleye yararını hem de ekolojik açıdan korunumunu sağlayacak planlama kararlarının alınması önemlidir.

Dünyaca bilinen kıyı kentlerine Stockholm-İsveç, Venedik-İtalya ve Helsinki-Finlandiya örnek olabilir. Bu örneklerden her biri kıyıları ile kentsel yaşamı uyum içinde olan kentlerdir. Bunun başlıca sebeplerinden biri de kentsel kıyı peyzajına verilen önem olarak gösterilebilir. Bunlar gibi kentler, göz ardı edilemeyecek değere sahip, yoğun kullanıma maruz kalan, değişen ve gelişen kıyılarının kullanımında su kavramının kente dahil edildiği yerlerdir. Adalar kenti olan Stockholm’de kent yaşamının odağı kıyılardadır. Kıyılara kolay ulaşılabilmesi ve kıyı şeridi boyunca birçok aktiviteye olanak sağlaması açısından örnek bir kıyı kentidir. Venedik’te sokak peyzajını kentin dünyaca ünlü kanalları oluşturmaktadır. Kentle bütünleşen kanalları ile kentsel kıyılara önemli örnek olarak

gösterilmektedir. Helsinki’de kentin odak merkezi yoğun kullanıma sahip kıyıları olarak kabul edilmektedir. Hem ulaşım hem de rekreasyonel açıdan birçok olanak sunan Helsinki kıyıları kenti önemli kılmaktadır (En İyi Kıyı Mekanları, 2007).

Kıyılar dünya nüfusunun yarısından fazlasını barındırmaktadır. Ülkemiz 3 tarafı denizlerle çevrili olması sebebiyle ve adalar dahil sahip olduğu 8333 km uzunluğundaki kıyıları ile kıyı ve insan ilişkisinin yoğun olduğu ülkelerdendir (Aksünger, 2002). Ekonomik sebepler, çok kültürlü alanlar olması, ulaşım, ticaret alanları olarak kullanılmaları kıyıların tercih edilmelerine neden olmaktadır (Karaçuha Yılmaz, 2007). Ülkemizde Marmara ve Karadeniz Kıyıları daha çok ticaret ve ulaşım alanında faaliyet gösterirken, Ege ve Akdeniz Kıyıları, özellikle yaz turizminde yerli ve yabancı turistler için cazibe alanları durumundadır. Ülkemizde kıyı kentlerine örnek olarak İstanbul, Samsun ve Antalya verilebilir. İstanbul’un bir kıyı kenti olması ve aynı zamanda tarihi geçmiş sebebiyle çok kültürlü bir yapısı vardır. İstanbul Boğazı’nın Karadeniz ve Marmara Denizi’ni birbirine bağlayan bir konumda olması onu ulaşım ve ticaret için önemli bir yerde tutmaktadır. İstanbul’daki kıyı alan kullanımları arasında kent halkı ve yerli, yabancı turistler tarafından özellikle rekreasyon alanı olarak kullanım yoğunudur. Samsun, Karadeniz kıyı şeridindeki en büyük kenttir ve diğer kentlerin merkezi konumundadır. Kara ve demir yoluyla ulaşımın kolay olduğu kent, ulaşım yönünden önemlidir. Samsun kenti alan kullanımları içinde kıyı şeridindeki tarıma elverişli ovalar önemli yer tutmaktadır. Bir diğer kullanım ise kıyı dolgu alanları ile halkın ihtiyaçlarını karşılayan rekreasyon faaliyetleri için uygun mekanlardır (Karaçuha Yılmaz, 2007). Antalya hem ulusal hem de uluslararası düzeyde Türkiye’nin kıyı kentleri içinde bilinirliği en yüksek kentlerden biridir. Bunun sebebi yoğun turizm faaliyetleridir. Turizmin sadece yaz aylarıyla sınırlı kalmadan 7 ay faaliyetlerin devam ettiği önemli bir konuma ve iklim koşullarına sahiptir. Kent girinti, çıkıntılar dahil 640 km uzunluğunda kıyı şeridine sahiptir (Arkitera, 2015). Kentte turizm yoğun olmakla birlikte rekreasyon alanları da bulunmaktadır.

Bu çalışmada Balıkesir İli Edremit ilçesine bağlı Altınoluk ve Akçay kıyı kullanımları, peyzaj mimarlığı açısından incelenmiştir. Altınoluk, Kazdağı’nın eteklerinde bulunmakta ve oksijen zenginliği bakımından dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Temiz ve oksijence bol havası sebebiyle sağlık turizmi için büyük kentlerden turist almaktadır. Aynı zamanda ülke turizminde önemli bir yere sahip olan bölgenin yaz aylarında deniz sezonu ile birlikte nüfusunun oldukça arttığı bilinmektedir. Akçay, mavi bayraklı plajları, kamping alanları, zengin termal su kaynakları ile önemli turizm bölgelerinden bir diğeridir.

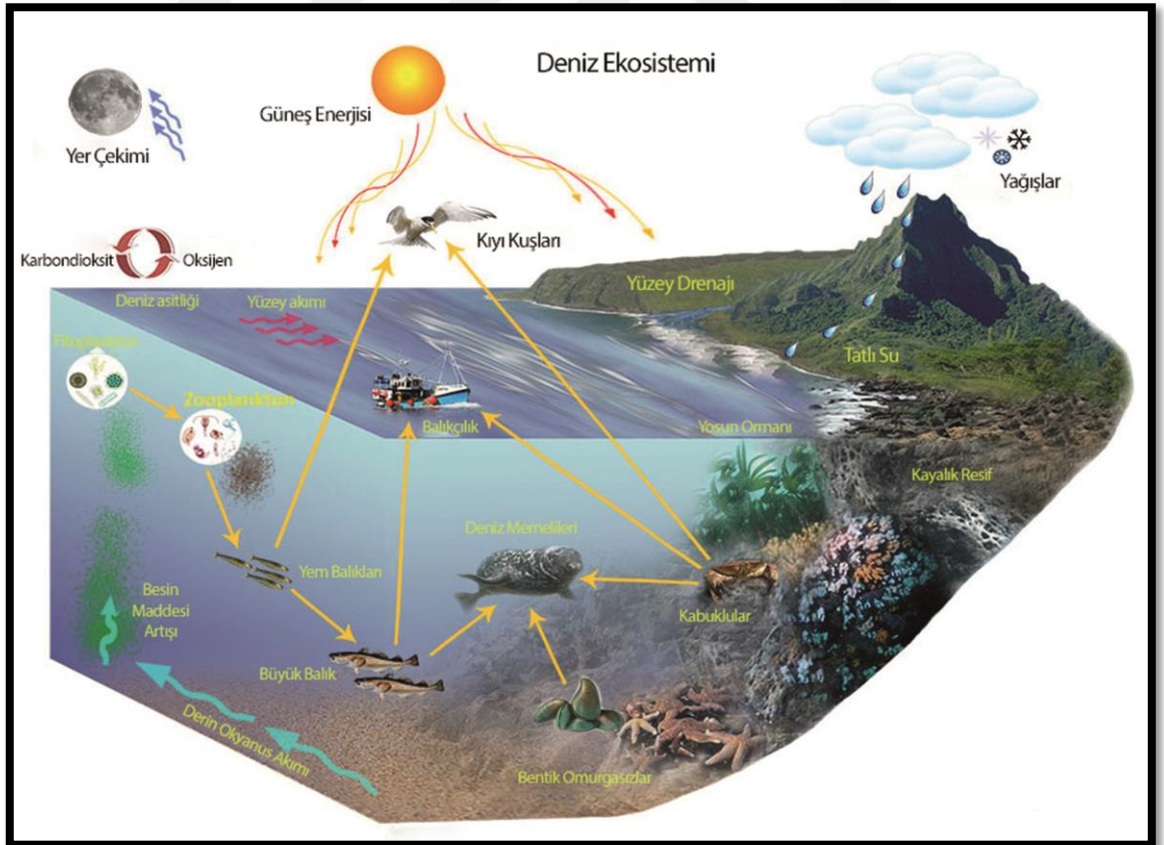
Her iki bölgenin de kıyı alan kullanımlarında turizm ve yerleşim yoğunluktur. Bu kapsamda çalışma alanlarının seçiminde etkili olan husus, yöreyi turizm açısından etkin kılan kıyı kullanımları için herhangi bir peyzaj mimarlığı meslek disiplini çerçevesinde değerlendirmenin bulunmamasıdır.

1.1.Kıyı

Basit anlamıyla Türk Dil Kurumu'na göre kıyı “Kara ve suyun birleştiği yer” veya “Karanın deniz boyunca uzanan bölümü” şeklinde tanımlanmaktadır (Kıyı. t.y.). Kara parçası ile deniz, göl ve akarsular arasında tampon bölge niteliği taşırlar.

1.1.1.Ekolojik Olarak Kıyı

Kıyılar biyolojik çeşitliliğin olduğu yaşam ortamı oluştururlar. Pek çok canlı türünün beslenmesi, üremesi ve barınacak yer olarak kullanması açısından kıyılar, canlıların yaşamsal faaliyetlerini gerçekleştirebildikleri zengin ekosistemlerdir (Erkmen,2015) (Şekil 1).

Şekil 1. Deniz ekosistemi (Constantine Alexander, 2019'dan Türkçeye uyarlanmıştır)

Kıyılarının yapılarındaki farklılıklar orada yaşayacak canlıların da birbirinden farklı olmasına neden olmaktadır. Bu bölgenin kumluk, çakıllık, kayalık olması; gel-git ve dalgaların yoğunluğu, ortamın sıcaklığı, tuzlu veya tatlı su kıyısı olması gibi birçok etken canlıların çeşitliliğini etkilemektedir. Kıyılarda iklim daha ılıman ve yumuşak olduğu için farklı canlı türleri tarafından da tercih edilir. Kara ile su arasında bir geçiş zonu olması sebebiyle deniz canlılarının, böceklerin, bitkilerin ve kuşların bir arada bulunabileceği bir mekandır. Besin zincirinde birbiriyle beslenen bunun gibi türleri bir araya getiren bu ortam ekolojik açıdan zenginliğin ve çeşitliliğin göstergesidir. Aynı zamanda göç eden kuş türleri için de ideal bir konak yeridir. Kıyılarda çok çeşitli organik maddelerin bulunması ve tortuların taşınıp buralarda birikmesi ortamı besin maddesi bakımından zengin kılmaktadır (Kuşak, 2006).

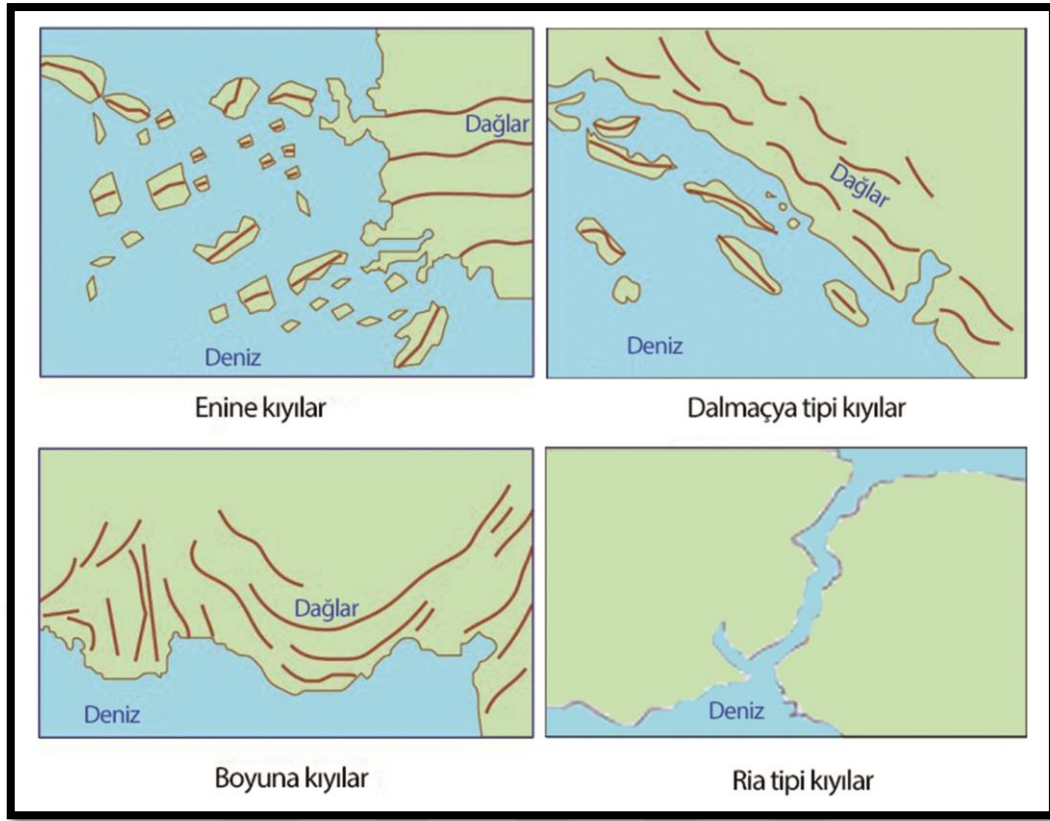
1.1.2.Coğrafik Olarak Kıyı

Kıyılarının oluşum sürecinde dalgalar, gel-git olayı, akıntılar, akarsular, buzullar, iç kuvvetler kıyıda bulunan dağların uzanış şekli, dolaylı olarak rüzgarlar ve en az etkiye sahip olan mercan gibi canlılar etkili faktörlerdir (Geo, 2014).

Ülkemizde bulunan kıyı tipleri boyuna kıyı, ria tipi kıyı, enine kıyı ve dalmaçya kıyısıdır (Şekil 2). Çalışma alanı olan Altınoluk ve Akçay kıyılarının da içinde yer aldığı enine kıyı tipi Edremit ile Kuşadası arasında görülen kıyı tipidir. Enine kıyılarda girinti çıkıntı fazladır bu sebeple doğal liman sayısı fazladır, iç kesimlere ulaşım kolay olmaktadır. Bu kıyılardaki limanların hinterlandı (art bölge) yani limanı ekonomik olarak besleyen ve liman ile etkileşim sağlayan alan geniştir, kıta sahanlığı geniştir, kıyı ile iç kesim arasında büyük farklar yoktur (Geo, 2014).

1.1.3.Topoğrafik Verilere Göre Kıyı

Her kıyının kendine özgü özellikleri olduğu gibi topoğrafyası da birbirinden farklı olabilmektedir. Kıyı mekanları için yerleşmeyi ve arazi kullanımını etkileyen en önemli unsur eğim faktörüdür (Tablo 1). Eğimin az olduğu bölgelerde yerleşme sık iken, eğimin fazla olduğu ve yerleşime elverişli olmadığı bölgelerde yerleşme azdır (Yılmaz Çildam, 2016). Dünyada pek çok ülkede kıyı şeridindeki kullanımların yoğun olmasındaki temel nedenlerden biri düz veya hafif eğimli olan kıyı şeridinden faydalanmanın daha kolay olmasıdır. Ancak insan kullanımının artması ile doğru orantılı olarak kıyı dokusuna verilen zarar da artmaktadır. Bu sebeple kıyı şeridini verimli ve koruma-kullanma dengesini koruyarak kullanmak gerekmektedir (Isobe, 1998).

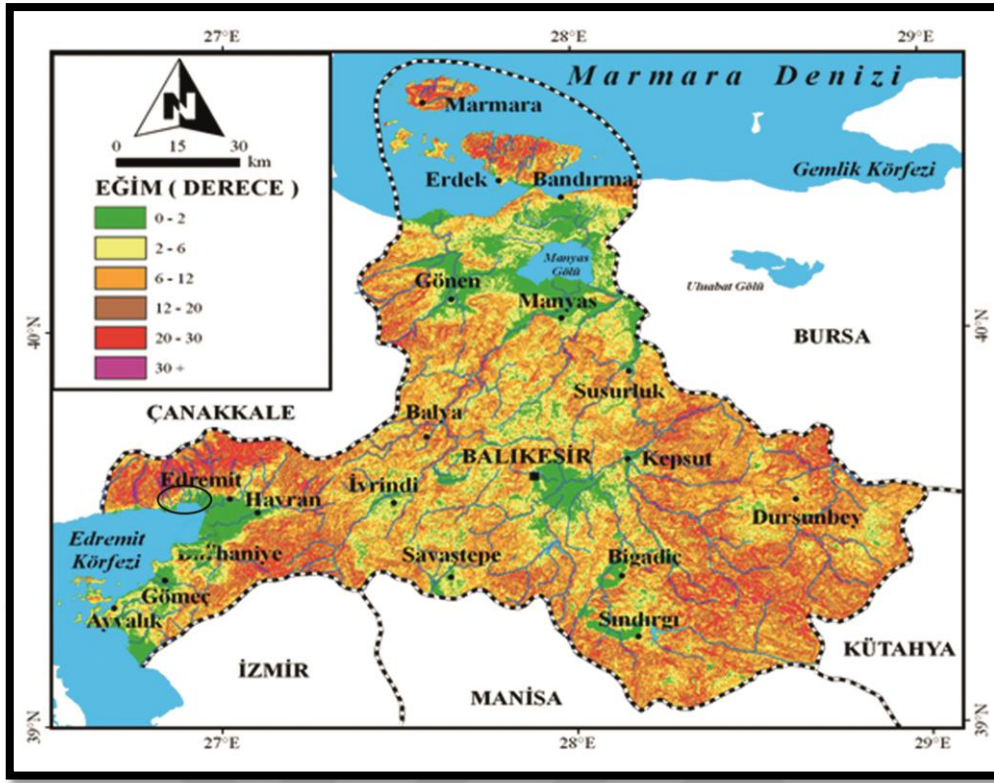

Şekil 2. Türkiye’de görülen kıyı tipleri (“10. sınıf coğrafya”, 2019 ’dan değiştirilerek)

Tablo 1
Eğim yüzdesine göre arazi sınıflandırması (Bayar, 2019)

Eğim aralığı (%)	Eğim yüzdesine göre arazi durumu
0-2	Düz arazi
2-6	Hafif eğimli arazi
6-12	Orta eğimli arazi
12-20	Dik eğimli arazi
20-30	Çok dik arazi
30+	Sarp arazi

Düz arazi ile hafif eğimli araziler her tür sosyoekonomik faaliyete uygundur; orta eğimli araziler tarım, yerleşim ve ulaşım gibi faaliyetler için uygundur; dik eğimli araziler sınırlı tarım, mera alanı, orman alanıdır; çok dik arazi ve sarp arazi ise orman örtüsü ve kayalık alandır (Bayar, 2019). Eğim %10’dan fazla ise kullanım zorlaşmaya başlar ve yerleşim alanları için binaların inşa edilmesinde maliyet artar. Günümüzde yeni teknolojik olanaklar ve inşaat teknolojisindeki gelişmeler geçmişte yerleşim ve kullanım için zor görünen alanlara da hakimiyet kurulabilmesine sebep olmuştur. Ancak genel bağlamda kıyı kentlerinin şekillenmesinde topoğrafyanın etkisi büyüktür (Şekil 3).

Şekil 3. Balıkesir ili eğim haritası ("Balıkesir İli", t.y.)

1.1.4.Yasal Düzenlemelere Göre Kıyı

İlk olarak 1926 tarihinde kabul edilen 743 sayılı Türk Medeni Kanununda "kıyı" kavramına değinilmiştir. Kamuya ait yerlerden olduğu söylenmiş, tescil dışı bırakılması gerektiği belirtilmiştir. "Sahipsiz şeyler ile menfaat-i umuma ait mallar devletin tasarrufu altındadır." ifadesi kullanılmıştır (Turoğlu, 2017).

1933 tarihinde kabul edilen 2290 sayılı Belediye, Yollar ve Yapı Kanununda "...mücbir sebepler olmadıkça su kenarlarında, rıhtımda veya rıhtım yapılacak noktadan 10 metre genişliğinde bir mahal umumun istifadesine mahsus olarak serbest bırakılacaktır." şeklinde bir bölüm bulunmaktadır (Kıyı Kanununun Uygulanmasına, 1990).

1972 Anayasası ile kıyı konusunda önemli bir gelişme gerçekleşmiştir. 1605 sayılı kanun ve 6785 sayılı İmar Kanununa eklenen 7. ve 8. maddeler ile deniz, göl ve nehir kenarlarında ve devamı niteliğindeki sahil şeritlerinde planlama ve yapılaşmaya yönelik ilk yasal düzenleme getirilmiştir (Turoğlu, 2009).

1982 tarihli Anayasa'da kıyılar ile ilgili ilk kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Anayasanın 43. maddesi ile "Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir." şeklinde bir ifade yer almaktadır (Turoğlu, 2009).

1984 tarihinde kabul edilen 3086 sayılı "Kıyı Kanunu" ile kıyılar ile ilgili konular tek kanun içinde toplanmıştır. Bu kanunda kıyı, kıyı çizgisi, kıyı kenar çizgisi, sahil şeridi gibi tanımlara ve kıyılardan yararlanma ilkelerine yer verilmiştir. Ancak 1986 yılında anayasaya aykırı maddeler nedeniyle iptal edilerek yürürlükten kaldırılmıştır (Kılıçaslan, 2006).

1990 tarihli 3621 sayılı Kıyı Kanunu kıyı bölgelerinin tanımını net ve kesin olarak yapmak, kıyı bölgelerinin kullanımına ve korunmasına yönelik araçları belirtmek ve bu bölgelerde yapılabilecek fiziksel değişikliklerin sınırlarını belirtmek konusunda önemli bir adımdır. Uygulanmaya yönelik ek ve değişiklikler ile halen yürürlükte olan kıyı kanunudur (Sesli ve Akyol, 1999).

1992 tarihinde yayımlanan 3830 sayılı Kıyı Kanunu Ek' inin en önemli özelliği kıyının kamu yararına kullanılması için yapılaşmaya kısıtlama getirmesi, KKÇ' den itibaren ilk 50m'lik bölümde yapılaşmaya izin vermemesidir. Ayrıca sahil şeridini KKÇ' den itibaren kara yönünden yatay olarak 50m'lik iki bölüme ayırmıştır (Sesli ve Akyol, 1999).

1.1.5.Kıyı Kanununa Göre Kıyı Tanımları

Kıyı kanunu denizler, doğal ve yapay göller ve akarsuların kıyıları ile bu yerlerin etkisinde ve devamı niteliğinde olan sahil şeritlerinde bu yerlerin zengin özelliklerini ve değerlerini göz önüne alarak korunmasına ve kullanılmasına yönelik ilkelerin saptanması amacıyla düzenlenen yasadır (Hasol, 1990).

Günümüzde halen yürürlükte olan mevzuat, 04.04.1990 tarihinde kabul edilen ve 20495 sayılı, 17.04.1990 tarihli resmi gazetede yayımlanan, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 3621 Sayılı Kıyı Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik ve bu yönetmeliğin bazı maddelerindeki değişiklikler şeklindedir. Bu kanunda belirtilen tanımlar şu şekildedir (Kıyı Kanununun Uygulanmasına, 1990):

“Kıyı Çizgisi: Deniz, tabii ve sunî göl ve akarsularda, taşkın durumları dışında, suyun kara parçasına değdiği noktaların birleşmesinden oluşan meteorolojik olaylara göre değişen doğal çizgidir.”

“Kıyı Kenar çizgisi: Deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda, kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturulduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırıdır.”

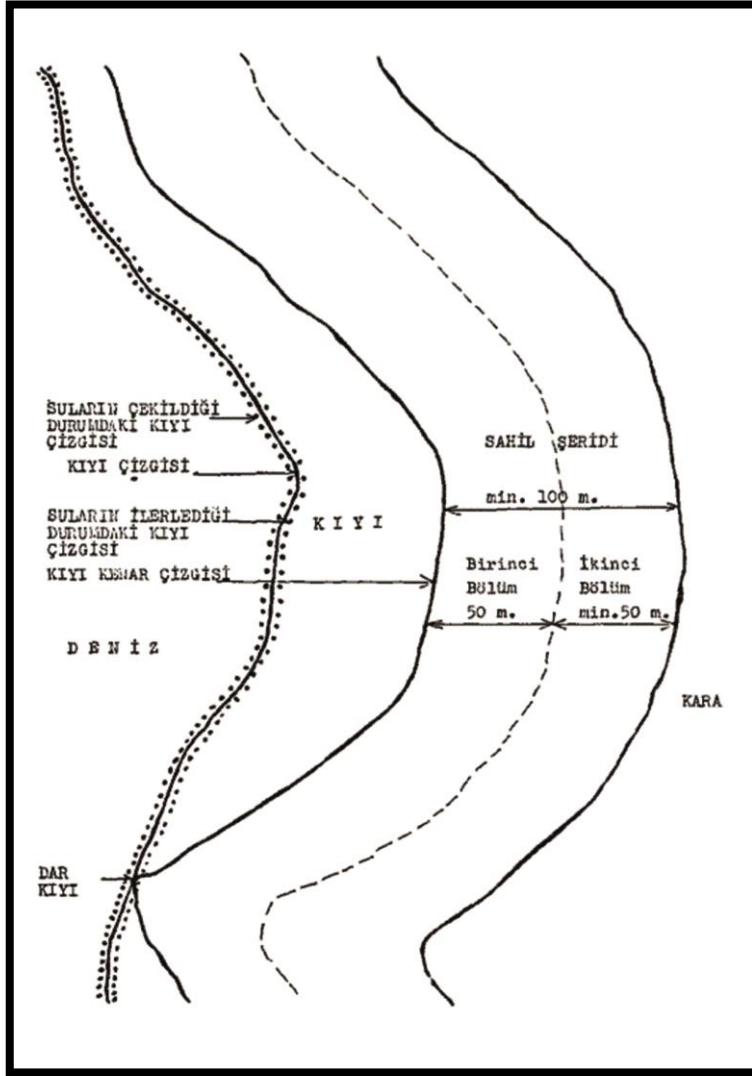
“Kıyı: Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alandır.”

“a)Dar-Yüksek Kıyı: Plaj ya da abrazyon platformu olmayan veya çok dar olan, şev

veya falezle son bulan kıyılardır.”

“b)Alçak-Basık Kıyı: Kıyı çizgisinden sonra da devam eden, kıyı hareketlerinin oluşturduğu plaj, hareketli ve sabit kumulları da içeren kıyı kordonu lagün gölü, lagün alanları, sazlık, bataklık ile kumluk, çakıllık, taşlık ve kayalık alanları içeren kıyılardır.”

“Sahil Şeridi: Deniz ve tabii göllerin kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alandır.” (Şekil 4).

Şekil 4. Kıyı çizgisi, kıyı, kıyı kenar çizgisi, dar kıyı, sahil şeridini gösteren kroki (“Kıyı Kanununun Uygulanmasına”, 1990)

1.2. Kentsel Kıyı

Kıyılar ekolojik açıdan zengin fauna ve flora çeşitliliğine sahip deniz, göl, akarsu gibi su ile kara ekosisteminin birleşim noktaları olması sebebiyle daha zengin ve daha

hassas alanlardır (Özdemir Işık, 2014). Yüksek verimliliğe sahip kıyılar ekonomik açıdan balıkçılık faaliyetlerine sağladığı olanaklar, ulusal ve uluslararası ticaret gemilerine liman hizmeti vermesi ve turizme önemli bir gelir kaynağı olması ile katkı sağlamaktadır. Fakat deniz kirliliği balıkçılık faaliyetlerini önemli ölçüde kısıtlayabilmektedir. Aynı zamanda turizm faaliyetlerinin bilinçsizce kıyıların kaynaklarını tüketmesi söz konusudur. Turist kapasitesine yetebilmek amacıyla aşırı yapılaşma ve hassas bölgelerde turistlerin olumsuz davranışları bu zararlara örnek olabilir (Bozkırlı, 2006).

Kıyı bölgeleri sahip oldukları zengin doğal kaynakları ile hassas ekosistemlerdir. Değerli fakat kıt kaynaklar oldukları için, değişik gruplar tarafından çıkar sağlamak amacıyla tahrip edilmektedir. Kıyı alan kullanımındaki sorunların çoğu geçmişten günümüze kıyılar üzerindeki çıkar çatışmalarından dolayı ortaya çıkmaktadır. Bu değerli kaynaklar üzerinde kıyı kanununun etkili bir biçimde uygulanmadığı görülmektedir ve bu durum kıyıların tahrip olmasına neden olmaktadır. Çoğunlukla ticaret, turizm, yerleşim ve rekreasyonel aktiviteler gibi amaçlarla bu bölgeler kullanılmaktadır. Özellikle günümüzde turizm ve ikinci konutlar kıyı kullanımlarının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Kentleşme ve bunun getirdiği stresten kurtulmak, insanların kıyıları tercih etmesinde etken olmuştur.

İnsanların ruhsal ve fiziksel olarak kendilerini iyi hissedebilmeleri için birtakım rekreasyonel aktivitelere yönelmeleri özellikle de günümüz koşullarında kaçınılmaz duruma gelmiştir. Kıyı kentlerinde kıyılar hem yerleşik halk tarafından hem de mevsimlik turistler tarafından yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Bu sebeple kentsel kıyılarda insanların ihtiyaçlarına yönelik tasarımlar oluşturmaya özen gösterilmelidir. Peyzaj mimarlığı meslek disiplini de koruma ve kullanım dengesi her zaman göz önüne alınmalıdır. Doğaya ve doğal kaynaklara zarar vermeden yapılacak her türlü işlevsel ve estetik tasarım kentsel kıyıların lehine olacaktır.

Kentsel kıyıların kullanım amaçları arasında en yaygın olanları; turizm, deniz ticareti (balıkçılık vb.), yerleşim, ulaşım ve rekreasyon aktiviteleridir. Kıyılar doğal kaynaklara zarar vermeden kullanılır ve geliştirilirse gelecekte de potansiyel bir değer olmaya devam edecektir (Oğuztürk, 2016).

Turizm: Kentlerde nüfus yoğunluğu, hava kirliliği ve iş stresinden uzaklaşmak isteyen kentli için doğaya yakın olabilecekleri, daha temiz bir ekolojiye sahip kıyılar en çok tercih edilen turizm alanlarıdır. Kıyılar turistik amaçlara elverişli iklime sahip olan, deniz ile ilgili aktivitelere imkan sağlayan, dinlenme ve eğlence yerleri için uygun alanlar oldukları için özellikle yaz turizminin odak noktaları durumundadır. Ülkemizde de yerli ve

yabancı turistler için birçok turistik amaçlı yapı (otel, motel, apart, pansiyon, tatil köyü, kamping alanları vb.) kıyılarda yer almaktadır. Ancak turizm ile artan kıyı kullanımı çevresel açıdan kıyıları tahrip olmasına neden olmaktadır. Bunun başlıca sebebi yoğun ve bilinçsiz kullanım ve turizm yatırımcılarının fazladan kar elde etmek amacıyla çevreye verilen zararı görmezden gelmesidir. Turizm kıyısız alanlarda yerel halk tarafından bir gelir kaynağı olarak görülmektedir. Fakat standartlarına uymayan ve konu hakkında yeterli bilince sahip olunmadan oluşturulan turizm işletmeleri kıyıların değerlerini tehdit edecek duruma gelmiştir. Halka açık olması gereken bazı kıyı kesimleri turizm işletmelerine kurban gitmiştir (Sağlık, 2010). Turizmin bir anda kıyılara yönelmesi bu alanlardaki önemli kaynakların tahrip olmasına sebep olmuştur.

Deniz Ticareti: Kentsel kıyılarda balıkçılık geçmişten bu yana bölge halkı için başlıca gelir kaynaklarından biri olmuştur. Bu sebeple kıyılarda balıkçı barınakları, çekek yerleri, su ürünleri üretim tesisleri gibi balıkçı tekneleri için gerekli hizmeti veren yapılar bulunur. Su ürünlerini geçici olarak depolamak ve satış yapmak gibi amaçlarla da kıyı kullanımları mevcuttur.

Yerleşim: Tarih boyunca uygarlıkların merkezlerini oluşturan kıyıların yerleşim için çok eski tarihlerden beri tercih edilmesinin birçok sebebi vardır. Ticaret yollarına yakın olma arzusu, gıda temini, kültürel çeşitlilik ve hareketlilik, her türlü yeni araç ve teknoloji ile ilk tanışma fırsatının bulunduğu kıyılar yerleşim yeri olarak seçilmişlerdir. Günümüzde ise hem yerleşik olarak hem de sezonluk olarak ikinci konutların bulunduğu bölgelerdir (Aybay, 2006).

Ulaşım: Deniz ulaşımının kara ile birleştiği noktalar olan limanlar gemi ve tekne gibi deniz araçlarının yolcu bindirme-indirme gibi ulaşım açısından, yük alma ve yük boşaltma gibi lojistik açıdan taşımacılığa olanak veren mekanlardır. Daha özel kullanım olarak yat limanları da turistik amaçlı yerli ve yabancı turistlere ait yatların demirlediği limanlardır. Bu mekanlar yatlara teknik altyapı, bakım-onarım gibi hizmetler sunmaktadırlar.

Rekreasyon Aktiviteleri: Rekreasyon, insanların günlük hayattaki monoton düzenden çıkıp kendilerine vakit ayırarak yaptıkları aktivitelere denmektedir. Bu aktiviteler hoş vakit geçirmek, ruhsal ve fiziksel olarak dinlenmek gibi amaçları taşırlar. Yapılacak aktivitelerde bir düzen ve program vardır. Hem ruhsal hem de fiziksel sağlığı olumlu yönde etkiler. Stresli rutinlerden doğan olumsuz etkileri ortadan kaldırmaya yardımcı olduğu gibi fiziksel açıdan da beden sağlığımızı korumaya yardımcı olmaktadır. Rekreasyon artık günümüzde bir ihtiyaçtır. Kentsel alanlarda bu ihtiyacı karşılayabilecek alanların kıtlığı söz konusudur. Kıyı kentleri ise nispeten daha şanslı konumdadırlar. Kıyı

şeritleri kıyı kentlerinde rekreasyonel aktiviteler için en çok tercih edilen mekanlardan biri olması sebebiyle önemlidir. Peyzaj mimarlarının bu mekanlarındaki tasarımlarında işlevine uygun ve her yaştan kullanıcı grubu tarafından kullanılabilen rekreasyon alanları yaratmaları beklenmektedir (Erduran, 2008).

1.3. Kıyı Alanlarındaki Sorunlar

Kıyılarının başlıca iki sorun ile karşı karşıya olduğu görülmektedir. Bunlardan biri kirlenme diğeri ise betonlaşma sorunudur. İnşaat sektörünün yükselişe geçmesiyle beraber betonlaşma kıyılara ciddi ölçüde hasarlar vermeye başlamıştır. Genellikle turizm amaçlı yapıların deniz kıyılarında artması, nüfus artışı nedeni ile koruma, kullanım dengesinin sağlanamaması kıyılarda betonlaşmanın etkisini artırmaktadır. Kurumların dinlenme ve eğitim tesisleri için kıyıları kullanması, ikinci konutlar, otel, motel, pansiyon gibi turistik konaklama yapılarının deniz kıyısında olması sebebi ile daha çok tercih edilmesi gibi nedenlerle insanoğlu kıyı ve deniz sorunlarının artmasına sebep olmuştur. Aynı zamanda teknolojik gelişmeler de kıyı alanlarında daha kolay ve sağlam yapılaşmayı mümkün kılmış dolayısıyla artan nüfus, ihtiyaçlar ve talepler doğrultusunda ulaşım yolları da kıyılardan geçirilmiştir (Li, 2018).

Kirlenmenin de birçok sebebi bulunmaktadır. Deniz ve kara kaynaklı kirlenmeler mevcuttur. Endüstriyel atıklar, gemilerin ve denizlerdeki gemi, tanker kazalarının yarattığı atıklar, konut atıkları kirlenmeye sebep olmaktadır. Ayrıca bilinçsiz ve gereğinden fazla kullanılan gübreler ve zararlılara karşı mücadelede kullanılan zirai ilaçların karada tarım topraklarına ve yer altı sularına zarar verdiği gibi kıyılar ve denizlerinde kirliliğine sebep olduğu görülmektedir (Karaçuha Yılmaz, 2007).

İklim değişikliklerinin de uzun vadede kıyı alanları için önemli sorunlar yaratacağı bilincine ulaşılması gerekmektedir. İnsanlar için iklim değişikliği konusu kıyı alanları dahil olmak üzere diğer tüm çevre sorunları söz konusu olduğunda soyut bir kavram olarak görülmektedir. Farklı meslek disiplinleri tarafından yapılan çalışmalarda verilen sonuçların okuyucular tarafından daha somut şekilde kavranabilmesi için çalışılmalıdır (Orff, 2017).

1960'lı yıllardan sonra kıyılarda ikinci konut, turizm, rekreasyon, ticaret ve ulaşım kullanımlarında ki artış kıyıların sürdürülebilir ve planlı kullanım ihtiyacını doğurmuştur. Özellikle turizmin ve nüfus artışının olumsuz getirisi olan hızlı yapılaşma ve inşaat sektörünün kıyı bölgelerindeki faaliyetleri düzensiz ve çarpık yapılaşmaya neden olmaktadır. Kıyı Kanunu'nun uygulanmasına dair yönetmelikteki plan kararlarının çokça

değişikliğe uğraması sebebiyle, kıyılardaki mekansal bütünlük bozulmaya uğramaktadır. Bu durumun başlıca sebeplerinden biri değiştirilen sahil şeridi tanımı kapsamında uygulama imar planı bulunan alanlarda kısmen veya tamamen yapılaşmış imar adaları ile kısmi yapılaşma bulunmayan veya boş imar adaları için farklı değerlendirmelerin bulunmasıdır. Bu durum çarpık yapılaşmayı doğurmakta, alandaki bütünlüğü ve kıyının silüetini bozmaktadır. Kıyılar kamu kullanımına açık, toplum yararına kullanılması gerekliliği belirtilen ancak bazı durumlarda tam tersi uygulamaların görüldüğü mekanlardır. Kıyı Kanunu'ndaki açıklar sebebiyle kamu yararına ayrılması gereken kıyılarda, başta yerleşim olmak üzere birçok kullanım mevcuttur. Kıyı alanlarının sahip olduğu doğal değerlerinde tahrip edildiği görülmektedir. Çalışma alanlarında da görülen sorunlardan birisi olan teknik ve sosyal altyapı sorunları diğer bir önemli noktadır. Sezonluk olarak nüfusun aşırı artması altyapı sorunlarını doğurmaktadır. Arıtma tesislerinden geçmeden atık suyun dereler, çaylar veya akarsular ile denize doğrudan verilmesi gibi sorunlar da nüfusun kıyı bölgelerinde yarattığı sorunlardandır. Bölgedeki doğal flora ve faunaya zarar verdiği gibi, bu durum insan sağlığını da olumsuz etkilemekte, plajların kirlenmesine sebep olmaktadır. Dolayısıyla kıyı kaynaklarını tehdit eden bu denli çok unsur mevcut iken bu kaynakların korunması içinde önlemlerin olması kaçınılmazdır. Kıyı kullanımlarını sürdürülebilir kılmak, koruma-kullanım dengesini kurabilmek ve kıyılar üzerinde insan etkisini en aza indirebilmek için kıyı alanlarının yönetimi ve planlaması kavramı önem kazanmıştır (Kalyoncu, 2012).

1.4.Kıyı Tasarım Aşamaları

Proje alanı olan kıyıya ait tarihsel gelişimi ve günümüzdeki durumu ile ilgili detaylı bilgi edinilmesi ve alanın yeterince tanınmaya yönelik araştırmalar yapılması tasarımın ilk aşaması için önemli bir yere sahiptir. Alanın konumu ve işlevi saptanmalı, kent içindeki değeri, kente kattığı açık ve yeşil alan tespit edilerek diğer alanlar ile bağlantıları belirlenmelidir (Li, 2018). Alanın fiziksel özellikleri için iklim, topoğrafya gibi veriler elde edilmelidir. Alanın boyutları ve kapladığı alan, eğer varsa dolgu ve kurutma işlemi yapılan alana ait özellikler elde edilmelidir. Kıyı kullanımını sağlayan kullanıcı gruplarının tespiti için alan ve çevresine ait nüfus verileri toplanmalıdır.

Alan ile ilgili kullanıcı gruplarının ve yerel yönetimin istek ve beklentilerinin tespiti için çalışmalar yapılmalıdır (görüşmeler gerçekleştirilerek veya anket uygulama gibi yöntemler ile). Alana ve alanın özelliklerine uygun hem işlevsel hem de estetik olarak uygun bitkisel materyal tespit edilmelidir. Tasarımın önemli öğelerinden olan donatı

elemanlarının (aydınlatma birimi, oturma birimi, çöp kutusu, plastik öğeler gibi) ve alana uygun döşeme elemanlarının uygun doku, renk ve ölçeklerde seçilmesi gerekmektedir (Aybay, 2006).

Kıyı bandındaki tasarımların hem kent hem de kıyı silüetine uygun olması gerekmektedir. Planlama ve tasarım ölçeğindeki çalışmalarda kıyı bütünlüğünün sağlanabilmesi önemli bir ölçüttür. Alanda farklı kullanım alanlarının oluşturulması ve bu alanların tasarımda işlevsel ve estetik yönden uygun bir şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir. Kıyılardaki su kaynağının tasarımlarda akıllıca kullanılması alan için bir avantaj sağlayacaktır. Suyun hem aktivite amaçlı hem de seyir amaçlı kullanımları ile ilgili alana uygun tasarımlar oluşturulması gerekmektedir. Kıyı kentlerinde rekreasyon amaçlı kullanımların yoğun olarak kıyılarda gerçekleştirildiği unutulmamalı her kullanıcı grubuna hitap edebilecek kullanımlar oluşturmaya özen gösterilmelidir (Aybay, 2006).

1.5.Kıyı Dolguları

Geçmişten günümüze denize kıyısı olan kentlere bakıldığında yerleşimin ve kullanımın kıyılarda yoğun olduğu görülmektedir. Kıyılardaki kullanım potansiyelinin yüksek olması insanoğlu için her dönem ilgi görmesine sebep olmaktadır. Bu durum artan nüfus ve günümüz şartlarıyla birlikte bazı kıyılarda kullanım alanının yeterli olmaması sonucunu doğurmaktadır. Bu sebeple kıyı alanlarında dolgu çalışmaları yapılarak ihtiyaç duyulan büyüklükte alanlar elde edilmektedir. Teknolojinin gelişmesi ve insan ihtiyaçlarının artması kıyılarda yapılan dolgu alanlarının artmasına sebep olmuştur.

Dolgu alanları ile ilgili doldurmanın amacı ve kullanımı konusu kanunlar kapsamındadır. Doldurma ve kurutma yoluyla arazi kazanma ve bu araziler üzerinde yapılabilecek yapılar 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 7. Maddesinde şu şekilde açıklanmıştır: "Kamu yararının gerektirdiği hallerde uygulama imar planı kararı ile deniz, göl ve akarsularda ekolojik özellikler dikkate alınarak doldurma ve kurutma suretiyle arazi elde edilebilir." Doldurma ve kurutma işleminin yapılacağı alanlarda öncelikle kamu yararının olması, kıyı ve çevresinde ekolojik değerlerin korunması ve uygulama imar planı kararının bulunması gerekmektedir (Cengiz ve diğerleri., 2012). Bu arazilerin devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu ve özel mülkiyet konusu olamayacağı yine Kıyı Kanunu'nda belirtilmektedir. Bu araziler üzerinde 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 6. Maddesinde detaylı olarak belirtilen yapılar ile teknik ve sosyal altyapı alanları, yol, açık otopark, park, yeşil alan ve çocuk bahçeleri düzenlenebileceği belirtilmektedir (Kıyı Kanununun Uygulanmasına, 1990). Kıyı alanlarında kullanılacak bitkinin deniz yoluyla gelecek tuzlara

ve maruz kalabileceği rüzgarlara karşı dirençli bitkiler olması gerekmektedir (Tablo 2). Bu sebeple kıyı alanlarında ve kıyı dolgularında seçilecek bitkinin rüzgar faktörüne ve tuza dayanıklı bitkilerden tercih edilmesi gerekmektedir (Tablo 3). Bu tez çalışmasına konu olan alanlardan Altınoluk'ta kıyı dolgu işlemi bulunmaktadır. Böylelikle alan genişletilmiş kamuya açık kıyı kullanım alanı artırılmıştır.

Tablo 2

Kıyı şeridinde ve kıyı dolgu alanlarında yetismeye uygun ağaç türleri (Karaçuha Yılmaz, 2007)

AĞAÇLAR	
Latince Adı	Türkçe Adı
<i>Acacia cyanophilla</i>	Kıbrıs akasyası
<i>Acacia dealbata</i>	Gümüşü akasya
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Dağ akçaağacı
<i>Acer rubrum</i>	Kırmızı akçaağaç
<i>Ailantus altissima</i>	Kokarağaç
<i>Albizzia sp.</i>	Gülibrişim
<i>Betula verrucosa</i>	Adi huş
<i>Cupressus macrocarpa</i>	Limon servi
<i>Cupressus sempervirens</i>	Akdeniz servisi
<i>Eleagnus spp.</i>	İğde
<i>Eucalyptus spp.</i>	Ökaliptus
<i>Fraxinus spp.</i>	Dişbudak
<i>Gleditsia triacanthos</i>	Gladiçya
<i>Hibiscus syriacus</i>	Ağaç hatmi
<i>Laburnum alpinum</i>	Sarı salkım
<i>Laburnum anagyroides</i>	Abanoz ağacı
<i>Mahonia aquifolium</i>	Sarı boya ağacı
<i>Mahonia japonica</i>	Japon sarı boya ağacı
<i>Malus spp.</i>	Elma
<i>Picea sitchensis</i>	Sitka ladini
<i>Pinus brutia</i>	Kızıl çam
<i>Pinus halepensis</i>	Halep çamı
<i>Pinus muga</i>	Dağ çamı
<i>Pinus nigra</i>	Kara çam
<i>Pinus pinaster</i>	Sahil çamı
<i>Sorbus aria</i>	Üvez
<i>Sorbusa ucuparia</i>	Kuşüvezi
<i>Ulmus glabra</i>	Dağ karaağacı

Tablo 3

Kıyı şeridinde ve kıyı dolgu alanlarında yetiştirmeye uygun çalı türleri (Karaçuha Yılmaz, 2007)

ÇALILAR	
Latince Adı	Türkçe Adı
<i>Arbutus unedo</i>	Kocayemiş
<i>Artemissia spp.</i>	Pelin
<i>Aucuba japonica</i>	Akuba
<i>Berberis darwini</i>	Darvin kadın tuzluğu
<i>Berberis thunbergii</i>	Kadın tuzluğu
<i>Buddleia spp.</i>	Kelebek çalısı
<i>Calistemon citrinus</i>	Fırça çalısı
<i>Calistemon spicuous</i>	Fırça çalısı
<i>Calluna vulgaris</i>	Süpürge çalısı
<i>Campsis grandiflora</i>	Acem borusu
<i>Cassia corymbosa</i>	Salkım çiçekli sinameki
<i>Cistus spp.</i>	Laden
<i>Colutea arborescens</i>	Yalancı sinameki
<i>Cotoneaster spp.</i>	Dağ muşmulası
<i>Cretagus oxycantha</i>	Aliç
<i>Cytisus spp.</i>	Sarı salkım
<i>Erica carnea</i>	Gerçek funda
<i>Euononymus japonica</i>	Japon taflanı
<i>Forsythia intermedia</i>	Altın çanak
<i>Genista spp.</i>	Azgan
<i>Hydrangea paniculata</i>	Ortanca
<i>Hydrangea macrophylla</i>	Ortanca
<i>Hypericum spp.</i>	Koyun kıran
<i>Ilex glabra</i>	Çoban püskülü
<i>Ilex verticillata</i>	Çoban püskülü
<i>Juniperus sabina</i>	Sabin ardıcı
<i>Juniperus virginiana</i>	Kurşun kalem ardıcı
<i>Lavandula spica</i>	Lavanta
<i>Ligustrum spp.</i>	Kurtbağrı
<i>Lonicera spp.</i>	Hanımeli
<i>Santolina spp.</i>	Lavantin
<i>Senecio spp.</i>	Yer fesleğeni
<i>Spartium junceum</i>	Katır tırnağı
<i>Spirea spp.</i>	Keçi sakalı
<i>Tamarix spp.</i>	İlgın

BÖLÜM 2

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Arı (1993), çalışmasında alanın doğal ve kültürel yapısını bölümlere ayırarak incelemiş, mevcut alan kullanımlarını doğal ve kültürel yapı yönünden değerlendirmiştir. Bu bağlamda mevcut kullanımların çevreye olan etkilerini inceleyerek, farklı karakterdeki kullanımlar için uygun alanların belirlenmesi bölümüne yer vermiştir. 113 ekolojik parsel ve 38 doğal peyzaj bölümü saptamıştır. Belirlediği parsellerde I. ve II. Derecede öncelik alanları saptayarak iki uygunluk haritası oluşturmuştur.

Güzelmansur (2000), çalışma alanının doğal yapısını incelemiş, alandaki mevcut kullanımları belirleyerek olası kullanım taleplerini de saptamıştır. Bu amaçla çalışma alanında yerleşik halkı ve yaz döneminde plajları kullanan kitleyi dahil ettiği bir anket çalışması yapmıştır. Alanın doğal ve kültürel tüm özelliklerini de göz önüne alarak uygun alan kullanım modelleri oluşturmuştur. Sonuç olarak alanda koruma kullanma dengesinin olmaması sebebiyle kullanımdaki yoğunluğu azaltmayı hedefleyen öneriler getirmiştir.

Kalem (2001), çalışmasında turizmin gelişmesinin ve artışının aslında doğal ve kültürel kaynaklara zarar verdiğini ve koruma kullanma dengesinin kurulamadığı takdirde bu kaynakların tehlikeye gireceğini belirtmektedir. Bu sebeple çalışmasında sürdürülebilir turizm üzerinde durmuş ve “kullanılabilir turizm potansiyeli” ni ortaya koyacak bir yöntem geliştirmiştir. Çalışma alanının koruma kullanım dengesi için belirli avantaj ve dezavantajları göz önünde bulundurarak yüzdeler ile ifade etmiştir.

Artar (2002), çalışmasında Çukurova deltasında farklı dönemlerde arazide yaptığı gözlemlerle biyotopları saptamıştır. Çalışma alanında yaptığı çalışmalarla 33 farklı biyotop türü saptamıştır ve biyotop haritaları oluşturmuştur. Biyotopların saptanmasında (FFH) ilkelerini göz önüne almıştır. Önceki çalışmalarla kıyaslanarak tahrip olan noktaları Coğrafi Bilgi Sistemi ile değerlendirmiş ve Çukurova deltasında koruma kullanım dengesinde öneriler getirmiştir.

Fidan (2006), çalışma alanının deniz kaplumbağalarının yuvalama alanı ve Akdeniz foklarının yaşam alanı içinde yer aldığını belirtmektedir. Çalışma alanındaki kumsalın orada yaşayan canlı gruplarına zarar veren eylemleri engelleyecek yasal bir statüyle korunmamasına dikkat çekmektedir. Bu alanda koruma-kullanım dengesinin kurulabilmesi ve buna yönelik sürdürülebilir planlamalara temel veri oluşturabilmesi için biyotopları belirlemiş ve haritalamıştır.

Bozkırlı (2006), çalışması ile kıyıların turistik amaçlar için kullanıldığı gibi günümüzde ikinci konutlar içinde kullanılmakta olduğunu ve kıyıların bu sebeple büyük baskı altında olduğunu belirtmektedir. Çalışmasında Bütüncül Kıyı Yönetimi kavramlarını incelemiş ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti örneğinde bu çalışmayı yapmıştır. Bu konuda bazı Avrupa birliği üyesi ülkelerini örnek olarak vermiştir. Ülkemizde bütüncül kıyı yönetimi yaklaşımının benimsenmesi amacıyla yapılması gerekenleri tespit etmek için SWOT analizi yapmıştır. Bu çalışma sonucunda çalışma alanındaki kıyıların üzerindeki baskıyı kaldırabilmek için alınabilecek bazı önlemler olduğunu saptamıştır.

Aybay (2006), çalışması ile İstanbul'da kıyı mekanının önemini ifade etmiş ve çalışma alanı olan Üsküdar-Haydarpaşa arasındaki kıyının kimliğine dair değerlendirmede bulunmuştur. Kıyıların düzenleme esaslarını ve kıyı bölgelerinde bitkisel tasarımın nasıl olması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmayı altı bölümde yürütmüştür. Ayrıca çalışma alanı için eksiklikleri vurgulayarak kıyı dönüşüm çalışmalarının örnekleri ile çalışmayı desteklemiştir. Çalışma sonunda alan ile ilgili öneriler getirmiştir.

Uşak (2006), çalışmasında öncelikle ekoloji ve ekosistem tanımlarını incelemiştir. Su kıyılarının bu bağlamda değerlendirilmesi, su kıyılarındaki bozulmalar ve bu alanlarda yapılabilecek restorasyon çalışmaları hakkında teknik bilgiler vermiştir. Bu tür restorasyon çalışmalarının Dünya genelinde ve ülkemizde yapılan örneklerine ve bunların planlama ilkelerine yer vermiştir. Çalışmanın nihayetinde ortaya koyduğu sonuç ve öneriler ile su kıyılarında sürdürülebilirliği sağlamak için yapılabilecek önerileri sunmuştur.

Mutlu (2007), çalışmasında farklı kültürel ve doğal yapıya sahip iki alanı incelemiştir. Bu çalışmada peyzaj tasarımlarının önemli ölçütlerinden olan renk, doku, form gibi estetik öğeler ve psikolojik ölçütlere göre görsel analizler oluşturmuştur. Çalışmada kıyılardaki turizm yapılarıyla çevrenin görsel analizini yapmıştır. Anket çalışmalarından elde ettiği sonucun genel olarak birbirini desteklediğini fakat farklı yönlerinin de olduğunu tespit etmiştir. Çalışma sonunda turizm yapılarının çevreleri ile bütünleşmesi yönünde peyzaj mimarlığı ve mimarlık açısından öneriler sunmuştur.

Karaçuha Yılmaz (2007), çalışması ile Samsun kentinde 1990 yılından beri yapılan kıyı dolgu çalışmalarının kamuya yararını değerlendirmiştir. Geçmişte yapılan hatalı kullanımlar nedeniyle kıyı kullanımının kentliden uzak kaldığını belirtmiştir. Samsun kentinde yapılan iki büyük kıyı dolgu alanıyla ilgili sorunları belirlemiş ve çözüm önerileri getirmiştir.

Serbest Şimşek (2007), çalışmasında öncelikle rekreasyon kavramını, bu kavramın önemini ve özelliklerini irdelemiştir. Çalışma alanına yönelik kaynak taraması, sörvey ve

anket çalışmaları yapmış, Gülez yönteminden yararlanmıştır. Tekirdağ merkez ilçesinin kıyı şeridindeki rekreasyon potansiyelini değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda alandaki eksiklikleri belirtmiş ve çözüm nerileri sunmuştur.

Ersoy (2008), alışmasıyla Aliağa ilçesinde farklı zamanlarda arazi çalışmaları yapmış, uydu görüntüleri verilerinden yararlanarak 5 genel ve 14 alt tip biyotop tespit etmiştir. Bu tespitte, haritalamada ve sınıflandırmada CORINE biyotop sınıflandırması ve genel habitat kodlarını kullanmıştır. Alana ait topladığı tüm verileri bilgisayar ortamında yorumlamıştır. Çalışma alanında nesli tükenme tehlikesinde olan canlı türleri olması nedeniyle korunması gereken alan niteliğinde olduğunu belirtmiştir. Çalışma sonucunda ekolojik verileri de göz önüne alarak alan için koruma nerileri ortaya koymuştur.

Cengiz (2009), çalışmasında kıyı alanlarındaki kavramları, özelliklerini, önemini, ulusal ve uluslararası ölçekteki kıyı alanı ekolojik planlama örneklerini incelemiştir. alışmasında yoğun sanayileşme ve olumsuz etki yaratan yerleşimlere rağmen diğer bölgelere göre daha az tahribata uğramış olan Armutlu İlçesi'nin ekolojik özelliklerini saptamış ve SWOT analizleri oluşturmuştur. Ekolojik zonların saptanmasında CBS' den yararlanmıştır. Alana özgü planlama stratejilerine göre 1/25000 lekli Yalova-Armutlu ekolojik planını oluşturmuştur.

Kaynaroğlu (2009), alışma alanındaki mevcut bitkisel ve yapısal öğeleri, donatı elemanlarını saptamıştır. Alandaki bu öğelerin ve uygulamaların kullanım durumlarını ve etkileşim halinde olduğu kullanımlarla ilişkilerini incelemiş bu doğrultuda alanda odak noktalar belirlemiştir.

Ak (2010), alışma alanı olarak Akçakoca kıyı şeridinin 14 metrelik bir kısmını ve yakın çevresini dahil etmiştir. Bu alanda görsel kalite değerlendirme ölçütlerini baz alarak mevcut durum ile alan için çalışma kapsamında oluşturulan iyileştirilen hallerin kıyaslamasını yapmıştır. Bu kıyas için hem uzmanlardan hem de halktan destek almıştır. Kıyı bandında çekilen 17 adet fotoğrafı çalışmanın ana materyali olarak belirlemiştir. Kullanılan analiz yöntemleri ile mevcut ve kurgu görüntülerin karşılaştırılması sonucunda alandaki eksiklikler ve gereken iyileştirmeler için öneriler getirmiştir.

Sağlık (2010), çalışmasıyla ülkemizdeki kıyı sorunlarına dikkat çekmiş ve kıyıların yeniden tasarlanması sürecinde dikkate alınması gereken kanun ve tasarım ilkelerine değinmiştir. Çalışma alanı olan Çanakale kenti örneğinde mevcut alan kullanımlarını, mevcut tasarımı, doğal, kültürel, ekolojik açıdan incelemiştir. Çanakale kenti Eski ve Yeni Kordon tasarım sürecinde dikkate alınması gereken tasarım ilkelerini açıklamıştır. Mevcut durumdaki hataların ve eksikliklerin giderilmesi için tasarım nerileri getirmiştir.

Canik (2011), çalışmasında nehir kıyısı kavramı üzerinde durmuş, farkı kullanımları, kent ile nehir kıyısı kavramını birlikte incelemiştir. Nehir kıyısı tasarım prensipleri ve bu bağlamda tasarım örneklerini vermiştir. İki çalışma alanını da tasarım ölçütlerine göre incelemiştir. Belirlediği beş adet tasarım ölçütüne göre iki çalışma alanını karşılaştırmıştır. Çalışma alanının mevcut durumundaki kullanım amacını, kullanım yoğunluğunu, kullanılan bitki türlerini, kent ile nehir ilişkisini irdelemiştir. Gözlem ve incelemeler sonucunda alanın olumlu ve olumsuz yönlerini tespit ederek alan için bir takım öneriler sunmuştur.

Kalyoncu (2012), çalışmasında kıyı alanları üzerindeki baskının var olan doğal kaynaklarını tükettiğini plansız yerleşim ve turizmin bu tüketimin başlıca sebebi olduğundan bahsetmektedir. Çalışma alanı için hava fotoğrafları ile kullanımlardaki değişimleri saptamıştır. Çalışma alanı olan Kadırga Koyu'nun doğal ve kültürel özelliklerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için çözüm önerileri getirmiştir.

Gültürk (2013), çalışma alanında görsel peyzaj kalite analizi ve bunun sonucunda yapılan değerlendirmelerin gelecekteki çalışmalara altlık oluşturmasını amaç edinmiştir. Çalışmayı alandaki fotoğraflamalar ve anket çalışmaları ile yürütmüştür. Anket çalışmalarını kullanıcı grubu ve uzman grubu ile birlikte uygulamıştır. Çalışma sonucunda bu iki grubun farklı tercihlerde bulunduklarını tespit etmiştir. Uzman grup yeşil alanın yoğunlukta olduğu fotoğrafları, kullanıcı grubu ise yapısal öğelerin yoğunlukta olduğu fotoğrafları görsel peyzaj kalitesi analiz çalışmasında tercih ettiklerini belirlemiştir. Çalışmada Tekirdağ kıyı şeridinin yeterli ölçüde kullanılmadığı ve kent halkı için beklentileri karşılayamadığı bu durumda yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilediğini tespit etmiştir.

Özdemir Işık (2014), çalışmasında alanın genel kullanımını belirlemek amacıyla anket yapmış, kullanıcının tercih önceliğini Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile belirlemiş, oluşturulan öneri model ile değerlendirme yapmıştır. CBS ve Adobe Photoshop programından faydalanmıştır. Çalışmada Trabzon kentine ait ekolojik ve kültürel değerleri koruma çerçevesinde ileriye dönük rekreasyonel planlama kararları oluşturmuştur. Çalışma alanını dokuz bölüme ayırarak alan kullanımları hakkında daha net sonuçlar elde etmeyi hedeflemiştir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler ışığında öneriler getirmiştir.

Erkmen (2015), çalışmasında kıyı kavramının özelliklerini, tarihçesini, kentsel kıyıların yeniden canlandırılması ile ilgili dünyadan örnekleri incelemiştir. İstanbul Limanı'nda alanın özelliklerini, mevcut alan kullanımlarını belirlemiş fiziksel ve sosyal veri analizlerini yapmıştır. Alanda kıyının yeniden canlandırılmasının gerekliliğinin

nedenlerini belirtmiş bu bağlamda öneriler getirmiştir.

Oğuztürk (2016), çalışmasında alana ait farklı tarihlerde çekilmiş olan eski fotoğraflar ile alanda aynı bakış açısından çekilen yeni fotoğrafları karşılaştırarak aradaki değişimi belirlemiştir. Alan ile ilgili elde edilen verileri CBS ortamına aktarmış ve veri haritaları oluşturmuştur. Elde edilen verilerin yorumlanması sonucunda çalışma alanında gerçekleşen sosyal, doğal ve kültürel değişimleri belirlemiş böylece gelecek ile ilgili öneriler sunmuştur.

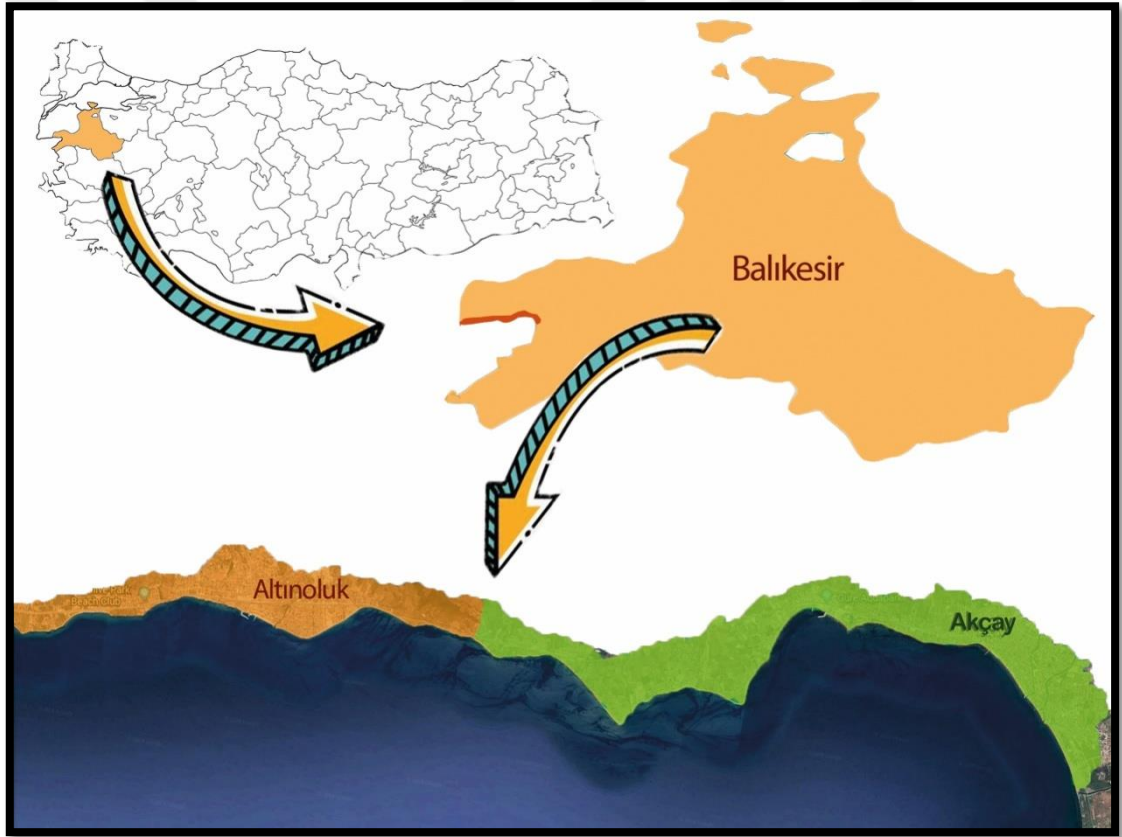
Sönmez Uzun (2017), çalışmasında öncelikle kıyı alanlarının tarihsel gelişimini incelemiş, ülkemizdeki kıyı mevzuatının gelişimi ve bu alanlara yönelik politikalar üzerinde durmuştur. Çalışmasında birçok kıyı alanı projesini incelemiştir. Çalışma alanı olan İzmit kenti kıyısında planlama çalışmalarını değerlendirmiş ve kıyıların planlama sürecindeki etkinliğinin artması için öneriler getirmiştir.

BÖLÜM 3

MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bu çalışma, Balıkesir ili Edremit ilçesine bağlı Altınoluk ve Akçay mahallelerinde kıyı şeridinde yürütülmüştür (Şekil 5). Her iki alanda Ege Bölgesi'nin kuzeyinde yer almaktadır ve Akdeniz iklimi hakimdir, kışlar genellikle ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kurak geçmektedir. Zeytincilik faaliyetlerinin yoğun olduğu tarımsal yapıya sahiptir. Altınoluk ve Akçay kıyı bandından D550 İzmir-Çanakkale karayolu geçmektedir. Her iki çalışma alanı da kolay ulaşım sağlanabilen bir konuma sahiptir.

Şekil 5. Çalışma alanının yeri ve konumu (Cografi, 2019, “Balıkesir harita”, t.y. ve Google Earth’ den değiştirilerek hazırlanmıştır)

Balıkesir ili Edremit ilçesi 39°35' enlem daireleri ve 27°01' boylam daireleri arasında yer almaktadır ve yüz ölçümü 708 km²dir. Çalışma alanları olan Altınoluk ilçe merkezine 26 km uzaklıkta batıda, Akçay ilçe merkezine 10 km uzaklıkta batıda bulunmaktadır (Edremit Belediyesi, t.y.).

Altınoluk: Altınoluk'un en bilinen özelliklerinin başında denizi ve plajlarıyla yaz turizmi için uygun mekanlara sahip olmasıdır. Bunun yanı sıra Kazdağları'nın eteklerinde bulunması nedeniyle doğal güzelliklerin ve endemik bitki türlerinin bölgede görülmesine olanak sağlamaktadır. Yunan mitolojisinde İDA olarak anılan bölgede tarihi Antandros Antik Kenti bulunmaktadır. Dünyada oksijence en zengin yerler arasında yer alan Altınoluk, aynı zamanda sahip olduğu termal suları ve Kazdağları'ndan gelen kaynak suları ile sağlık turizmi içinde önemli bir yere sahiptir. Bölgede girinti ve çıkıntılarla birlikte 43km'lik kıyı şeridi bulunmaktadır ("Altınoluk Plajları", t.y.). Sahip olduğu 4 adet mavi bayraklı plajı ve buna ek plajları turizme hizmet etmektedir ("Mavi Bayraklı Plajlar", t.y.). Birçok koy bulunması ile yat ve tekne turları da bölgeye turist çekmektedir. Otel, motel, butik otel, apart, pansiyonlar ve kamping alanları konaklama tesisleri bölgede bulunmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6. Altınoluk genel fotoğraf (Google Earth'ten değiştirilerek, 2019)

Akçay: Eski belediye başkanlarından Cevdet Denizer'in Akçay'ın sayfiye yeri olması için büyük çaba harcadığı ve bölgedeki bataklıkların kurutulmasında önemli rolü olduğu bilinmektedir. Ayrıca plaj tesisleri yaparak Akçay'ın günümüzde turizmdeki yerini alması için önemli bir etken olmuştur. Geçmişte Eğmir'de çıkan demir madeni Akçay iskelesinden gemilere yüklenmekteyken bu uygulamanın hem çevreye hem de turizme zarar verebileceği göz önüne alınmış ve uygulamaya son verilmiştir. 1960'lı yıllardan sonra beldede (mahallede) otel ve motel gibi turizm tesisleri işletmeye açılmıştır. 1970'li yıllardan sonra yerel halk, ev pansiyonculuğu hizmeti vermeye başlamış, yanı sıra kamu

kuruluşları belde de kamplar açmıştır. 1980’li yıllar ile birlikte site kooperatifleri uygulamaları, büyük şehirlerden göç alımını arttırmıştır (Özdemir, 2009). Tüm bu gelişmeler artarak devam etmiş ve Akçay’ın tanınırlığı ile turizm potansiyeli günümüzdeki halini almıştır. Termal kaynaklar yönünden oldukça zengin olan yörede termal turizm gelişmiştir ve çeşitli tesisler inşa edilmiştir. Ayrıca Akçay’da kamp karavan turizmi de yapılmaktadır. Kamping alanları ağırlıklı olarak kıyı bölgelerinde yer almaktadır. Özellikle yaz sezonunda turistler için kamp alternatifleri de sunması yönünden bölge çeşitlilik sağlamaktadır (Şekil 7).

Şekil 7. Akçay genel fotoğraf (Google Earth’ten değiştirilerek, 2019)

Özellikle 1980’li yıllardan sonra Akçay’ın büyük şehirlerden turist alması, ikinci konutlar için tercih edilmeye başlanması ve akabinde Altınoluk’un da turizm yönünden aynı ilgiyle karşılaşması her iki alanı da önemli kılmaktadır (Karaman, 2003). Ülke genelinde tanınırlığı artarak yerli turistlere ve aynı zamanda yabancı turistlere de yaz sezonu boyunca ev sahipliği yapan bu iki alanın seçilmesinde turizmin etkisi büyüktür. Bu kapsamda çalışma alanlarının seçiminde etkili olan husus, yöreyi turizm açısından etkin kılan kıyı kullanımları için peyzaj mimarlığı meslek disiplini çerçevesinde herhangi bir çalışmanın yapılmamış olmasıdır.

Çalışma kapsamında arazide yapılan gözlemler ve bu sırada çekilen fotoğraflar, ilgili kamu kurum kuruluşlarından elde edilen haritalar, planlar, projeler ve elde edilen tüm yerli ve yabancı literatür bilgileri de yardımcı materyal olarak kullanılmıştır. Akçay ve Altınoluk kıyı şeridinin geçmişten günümüze kadar olan değişimini ve gelişimini

incelemek amacıyla yapılan çalışmalar, kıyı şeridine ait eski fotoğraflar, çeşitli haritalar bu çalışmada yararlanılan yardımcı materyallerdendir. Bölgenin doğal ve sosyo-kültürel özellikleri, tarihsel gelişimine yönelik literatürlerde kullanılmıştır. Arazide gözlemler gerçekleştirilmiştir. Çalışma alanlarını niteleyecek ölçütlerde fotoğraflar çekilmiştir. Kıyı şerisinde bulunan kullanımlar, kentsel donatı elemanları (aydınlatma birimleri, çöp kutuları, oturma birimleri vb.) ve yapılar tespit edilerek materyal olarak kullanılmıştır.

Çalışma sırasında kullanılacak çeşitli harita ve fotoğraflar ile çalışmayı koordine etmek için bir takım görselleştirme programlarından yararlanılmıştır. Bu programlar Autodesk AutoCAD, Adobe Photoshop şeklindedir. Çalışmanın metin formatı için ise Microsoft Office programları kullanılmıştır.

3.2.Yöntem

Çalışma yöntemi; veri toplama, değerlendirme, analiz-sentez ve önerilerin geliştirilmesini içeren aşamalardan oluşmaktadır. Buna göre veri toplama aşamasında internet kaynakları, basılı kitap, dergi vb. yayınlar, kamu kurum kuruluşlarından elde edilen haritalar ve yazılı belgeler temin edilmiştir. Öncelikle kıyı tanımları, kıyı kanunu, yönetmelikler ve mevzuat, kıyı alan kullanımının önemi, kıyı kullanımlarına örnekler ve kentsel kıyılar ile ilgili literatür bilgileri toplanmıştır. Çalışma alanları ile ilgili geçmiş plan ve tasarımlara ait projeler ve geçmiş dönemlere ait fotoğraflar gibi görseller ile birlikte yazılı belgelerde elde edilmiştir. Farklı şehirlerde yapılan benzer konulu çalışmalar incelenerek çalışma içerisinde karşılaştırma yapılmasına olanak sağlanmıştır. İlgili kamu kurum kuruluşlarından elde edilen belge ve bilgiler ışığında çalışma alanındaki hedefler belirlenmiştir. Analiz-sentez ve değerlendirme aşamasında, veri toplama aşamasında elde edilen bilgi ve belgeler ile alanda yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen verilerin analizi ve sentezi yapılarak bütüncül olarak değerlendirilmesi bu aşamada gerçekleştirilmiştir. Alanda çekilen özgün fotoğraflar ve yerinde yapılan gözlemler ile kullanıcıların kullanımına uygunluk Peyzaj Mimarlığı planlama ve tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmiştir. Son aşama olan önerilerin geliştirilmesinde ise, çalışma alanlarının mevcut kıyısız alan kullanımlarının geliştirilmesine yönelik peyzaj mimarlığı planlama ve tasarım ilkeleri çerçevesinde bir takım öneriler getirilmiştir. Bu önerilerde kullanılan görseller, Autodesk AutoCAD ve Adobe Photoshop programları kullanılarak çalışma için uygun hale getirilmiştir.

BÖLÜM 4

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

4.1. Çalışma Alanına İlişkin Bulgular

Çalışma alanı olan Altınoluk ve Akçay'ın bağlı bulunduğu Edremit ilçesinde tarım ve turizm en önemli iki unsurdur. Kıyı bölgelerinde turizm faaliyetleri yoğunlukta, iç kesimlerde ise tarım, özellikle de zeytincilik önemli bir yere sahiptir. Her iki çalışma alanının da özellikle tanınırlığını sağlayan etken turizmdir. Turizmin çeşitlerine elverişli doğal ve kültürel varlıklara sahip olan bölgede potansiyelin yeterince değerlendirilmemesi sebebiyle daha çok yerli turistlere hitap etmektedir. Tarihi dokusu, Kaz Dağları'nın eteğinde kurulu olması, denizi, Kazdağı Milli Parkı ve mesire yerleri, termal su kaynakları ile yabancı turistler için çekim noktası haline getirilebilecek potansiyele sahiptir. Aynı zamanda bölgede aktif olunan dönem yaz sezonudur. Yıl boyu devam edecek sürdürülebilir turizm yaklaşımının getirilebileceği olanaklar çalışma alanları için mevcuttur. Konum itibarıyla önemli şehir merkezlerinden ulaşım kolaydır. Karayolu ulaşımı açısından İzmir-Çanakkale yolu üzerinde bulunmakta, ayrıca Balıkesir ve Bursa gibi merkezlere de karayoluyla kolaylıkla ulaşılabilir. Bölgede ayrıca 1997 yılında yapımı tamamlanan Balıkesir Koca Seyit Havalimanı bulunmaktadır. İç ve dış hatların çalıştığı havalimanının Altınoluk'a uzaklığı 30 km, Akçay'a olan uzaklığı 14 km'dir ("Genel Bilgiler", t.y.). Edremit ilçe merkezinin denize kıyısı yoktur. Altınoluk, Akçay, Zeytinli ve Güre Edremit'in denize kıyı mahalleleridir. Bu mahallelerin toplam kıyı uzunluğu 32 km uzunluğundadır. Bu kıyıların 31 km'lik kısmı plaj olarak kullanılmaktadır (Karaman, 2003). Bu bölgedeki kıyı turizminin ilk adımları Akçay'da atılmış olsa da günümüzde Altınoluk'ta en gelişen bölgelerden birisidir.

4.1.1. Doğal Yapısı

Edremit, Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara bölgesi içinde Balıkesir iline bağlı ilçesidir. Akçay ve Altınoluk daha önceleri belde statüsünde iken Balıkesir'in Büyük Şehir Belediyesi olmasıyla birlikte 2012 yılında Edremit ilçesine bağlı mahalleler olmuştur. Konum olarak 39°35' enlem daireleri ile 27°01' boylam daireleri arasında yer almaktadır. Ayrıca alan 1. derece deprem bölgesinde bulunmaktadır (Edremit Belediyesi, t.y.). Akçay merkezinin deniz seviyesinden yüksekliği 6 metredir. Kaz Dağları'nın eteği ile Edremit Körfezi arasındaki ovada kurulmuştur. Tarım yönünden verimli topraklara sahip Edremit ovasında bulunması ve aynı zamanda da kıyı ile bağlantılı bir konumda olması Akçay'ı

önemli kılmaktadır. Kaz Dağları'nın doğal su kaynakları bakımından zengin olması ve bu kaynaklardan faydalanılabilmesi yörenin su beldesi olarak da anılmasına neden olmuştur. Bölge Akdeniz ikliminin etkisi altındadır. Çalışma alanının büyük bir bölümünde kireçsiz kahverengi orman toprakları hakimdir. Akçay ile Altınoluk arasında verimli toprak türü olan alüvyon topraklar da bulunmaktadır. Bu topraklarda genellikle zeytincilik faaliyetleri sürdürülmektedir (Görgün, 2015).

Mercan (2010)'a göre Altınoluk 22.000 hektarlık bir alana kurulmuştur. Bu alanın 2720 hektarı imarlı alan 9356 hektarlık alanı ormanlık ve 9924 hektarlık alanı ise zeytinliktir (Öznel, 2010). Altınoluk bölgesinin en dikkat çekici özelliği dünyanın oksijen bakımından en zengin ikinci bölgesi olmasıdır. Kaz Dağı'nın batısında yer alan bölgenin oksijen kaynağı da yine bu dağdır. Aynı zamanda Şahin Deresi, Mıhlı Çayı ve Manastır Çayı da kaynağını bu dağlardan alan ve turizm açısından değeri olan dere ve çaylardır. Su kaynakları bakımından da oldukça zengin olan Kaz Dağları, içilebilir ve kaliteli suyu yılın her dönemi hem Altınoluk hem de Akçay' a sunmaktadır. Şahin Deresi Kanyonu bölgenin en önemli doğal öğelerinden biridir. 27 km uzunluğunda, 600 metre yüksekliğindeki kanyon milli park sınırları içerisindedir. Kaz Dağları'ndan aldığı oksijeni Edremit Ovası'na kıyıda aldığı iyotlu havayı da dağlara dağıtan bir baca görevini üstlenmektedir. Edremit Körfezi'nin genelinde hakim olan Akdeniz iklimi bu bölgede de hakim iklimdir. Tarım ürünleri bakımından Akçay ile benzerlik göstermekte ve zeytin, şeftali, çilek ve incir gibi ürünler çoğunlukla yetiştirilmektedir (Mercan, 2010).

Bitki Örtüsü: Her iki bölgede de Akdeniz ikliminin özelliklerinin görülmesi bölgedeki zeytin bitkisinin (*Olea europaea subsp. Europaea*) yoğun olarak görülmesine sebep olmaktadır. Hakim olan iklimin bitki örtüsü üzerinde etkileri görülmektedir. Alçalarda kızılçam (Pinus brutia), üst seviyelerde ise karaçam (Pinus nigra) ile kuru orman tipine sıklıkla rastlanmaktadır. Meşe bitkisi ve maki toplulukları da bölgede tipik Akdeniz özelliklerini göstermektedir. Bölgede tarım ürünü olarak en çok tercih edilen zeytin nedeniyle doğal maki alanlar tahrip edilerek yerlerine zeytinliklerin oluşturulduğu görülmektedir. Ancak tarıma uygun olmayan yerlerde makilere rastlanmaktadır (Aksünger, 2002). Kaz Dağı'nın eşsiz bir flora ve faunaya sahip olması, 800 civarında bitki türü barındırması ve dünyada sadece Kaz Dağı'nda yetişen 21 bitki türü sebebiyle bölge önemli bir bölgedir. Kaz Dağı florasına ait bilinen ve en önemli endemik bitki Kaz Dağı Göknarı'dır (Karaman, 2003).

Görgün(2015)'e göre Efe ve diğerleri (2008) Akçay ve çevresinde kızılçam ormanları yoğunluktadır fakat deniz seviyesine yaklaştıkça bu ormanların çoğu tahrip edilmiş yerini

zeytin ağaçları almıştır. Aynı zamanda tahrip edilen alanlarda makilikler de hakimdir. Bu makilik alanlar genellikle *Quercus coccifera* (Kermes meşesi), *Phillyrea latifolia* (Akçakesme), *Spartium junceum* (Katırtırnağı), *Pistacia lentiscus* (Sakız ağacı), *Erica arborea* (Ağaç fundası), *Cistus creticus* (Tüylü laden), *Cistus salviifolius* (Adaçayı yapraklı laden), *Jasminum fruticans* (Sarı çiçekli yasemin), *Rhus coriaria* (Sumak) , *Rosa canina* (Kuşburnu) ve *Prunus spinosa* (Çakal eriği) gibi türlerden oluşmaktadır. *Arbutus unedo* (Koca yemiş), *Arbutus andrachne* (Sandal ağacı) ve *Laurus nobilis* (Akdeniz defnesi) de makiliklerde nadiren görülmektedir. Kıyı kesimine daha yakın, taban suyunun yüksek olduğu bölgelerde ve akarsuların, derelerin çevresinde söğüt ile kavak türlerine ve *Platanus orientalis* (Doğu Çınarı) türlerine sıkça rastlanmaktadır. *Quercus spp.*, *Cupressus sempervirens* (Akdeniz servisi) ve *Pistacia terebinthus* (Menengiç) bölgede görülmektedir. Ayrıca bölgede beyaz dut, karadut, incir, nar ve armutta yetiştirilmektedir.

Yerleşimin eskiden beri var olduğu bu tür kıyı alanlarında doğal peyzaj değerlerinin insan etkisiyle tahrip edildiği görülmektedir. Artan turizm ve inşaat faaliyetleri sebebiyle ekili tarım arazileri tahrip edilmiş buna bağlı olarak gelir arayışındaki kırsal nüfusta yükseklerdeki ormanlık arazilere zeytinlikler oluşturarak bu bölgelerdeki doğal peyzaj yapısına zarar vermişlerdir (Tağıl, 2014).

İklim: Altınoluk ve Akçay bölgeleri için meteoroloji istasyonu bulunmaması sebebiyle Edremit Meteoroloji İstasyonu aracılığıyla elde edilen değerlere çalışmada yer verilmiştir. Çalışmaya konu olan bölgeler ile Edremit bölgesinin iklimsel özellikleri benzerlik göstermektedir ancak denize kıyısı olmaması sebebiyle bir takım farklılıklarda bulunmaktadır. Turizm açısından önemli bir yere sahip bu bölgeler için önemli sayılan bir değer olan deniz suyu sıcaklığı verileri ise denize kıyısı olan en yakın istasyon olması sebebiyle Ayvalık Meteoroloji İstasyonu verileri ile sağlanmıştır. Genel iklim özellikleri kışları ılık ve yağışlı, yazları sıcak ve kurak şeklinde görülmektedir.

Bölgede ki ortalama sıcaklık tablosuna bakıldığında kışların ılık geçtiği yaz aylarının ise sıcak geçtiği görülmektedir. Tablo 4.'deki veriler ortalama değerler olup turizm faaliyetlerinin yoğun geçtiği yaz aylarında zaman zaman sıcaklık değerlerinin 40 °C'lere kadar yükseldiği görülmektedir.

Bölgede ki ortalama yağış tablosuna bakıldığında ortalama değerlere göre ocak ayının en çok yağış alan ay olduğu görülmektedir. Yaz aylarında yağış miktarı oldukça düşmekte ve bölgenin iklim özelliklerine uygun olarak yazların sıcak ve kurak geçtiği görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 4

Edremit'in aylara göre ortalama sıcaklık değerleri (2008-2019) (Edremit Meteoroloji İstasyonu, 2019)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	6.0	7.2	13.5	15.9	19.8	25.7	27.5	28.3	22.7	17.9	14.7	10.0
2009	8.5	8.7	10.3	15.0	20.7	24.7	28.0	26.8	22.5	19.8	13.6	12.0
2010	8.5	10.7	11.4	15.9	21.1	24.6	28.1	30.3	23.8	16.7	16.6	11.2
2011	7.8	8.3	9.8	12.8	19.1	24.2	28.3	27.1	25.2	15.9	10.4	10.0
2012	5.6	6.1	10.2	16.1	20.0	26.6	29.7	28.7	24.1	20.6	15.3	9.0
2013	8.4	10.1	12.5	16.2	22.2	25.1	27.7	28.3	22.9	16.7	14.4	8.0
2014	11.2	10.6	12.2	15.9	19.5	23.9	27.3	28.1	23.1	18.2	13.3	11.5
2015	7.9	8.5	10.9	13.6	21.2	23.8	27.8	28.5	25.0	18.5	15.1	9.4
2016	7.4		12.3	17.7	19.6	26.2	28.2	28.3	23.5	17.9	13.1	5.7
2017	5.3	9.3	12.6	15.4	20.5	25.7	28.2	28.1	24.0	17.8	12.9	11.2
2018	8.5	10.8	14.0	18.7	22.7	25.1	28.5	28.6	24.3	18.4	14.5	8.0
2019	7.7	8.8	11.8	14.5	20.5	26.6	27.0	28.1	23.8			

Tablo 5

Edremit'in aylık toplam yağış (mm=kg÷m²) değerleri (2008-2019) (Edremit Meteoroloji İstasyonu, 2019)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	31.4	8.8	65.0	34.2	5.5	5.7		20.6	30.7	143.7	68.3	80.2
2009	169.9	161.0	150.2	74.0	13.1	128.5	0.1		17.5	20.0	107.4	175.6
2010	139.8	346.2	103.4	31.5	15.4	46.6	5.4		126.2	201.1	41.0	157.1
2011	60.0	33.8	40.8	63.7	34.2	23.4			15.4	102.6		144.9
2012	88.5	70.2	14.0	133.0	135.2	11.4			26.0	155.4	56.6	279.5
2013	211.6	186.0	248.7	54.2	22.1	24.0	0.8		8.0	126.8	177.0	9.4
2014	68.6	3.8	71.4	136.0	57.0	88.4	1.2	30.0	22.6	39.2	39.6	181.7
2015	127.7	96.4	106.6	35.5	22.0	32.2			32.9	173.1	42.1	
2016	202.8		61.3	28.9	33.2	15.2			6.4	23.9	165.4	12.8
2017	208.4	45.6	40.1	19.3	8.6	4.8	15.5	1.9		31.7	73.9	114.6
2018	73.2	137.3	139.3	25.0	14.4	41.7			34.2	34.4	167.9	68.1
2019	179.5	44.5	47.5	116.2	34.8	0.7	45.1					

Hakim rüzgar yönü ve ortalama rüzgar hızı tablosuna bakıldığında, hakim rüzgar yönünün doğu olduğu görülmektedir. Rüzgar hızının en yüksek olduğu ayların yaz ayları olduğu görülmektedir. Bu durum yaz aylarında hissedilen sıcaklığın azalmasına sebep olmaktadır. Bu durum sıcaklıkların yüksek olduğu yaz aylarında olumlu bir etki yaratsa da rüzgarlı günler denizin dalgalı olmasına neden olmaktadır (Tablo 6).

Bölgede ki aylık ortalama nispi nem tablosuna bakıldığında nem oranının yüksek olduğu ayların kış ayları olduğu görülmektedir. Yaz aylarında nemin az olması turizm

faaliyetlerini de olumlu yönde etkilemektedir. Turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği yaz aylarında nem miktarının düşük olması ve rüzgarında etkili olması sebebiyle bunaltıcı sıcaklar daha az hissedilmekte ve bu durum bölge için olumlu etki yaratmaktadır (Tablo 7).

Tablo 6

Edremit'in aylara göre hakim rüzgar yönü ve ortalama rüzgar hızı (m÷san) değerleri (2008-2019) (Edremit Meteoroloji İstasyonu, 2019)

Yıl/ Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	E 2.0	E 2.2	SW 2.0	ESE1 .6	E 1.9	E 2.4	ESE 2.6	E 2.9	E 2.2	E 2.0	E 2.1	ENE 1.8
2009	E 1.8	E 2.1	NE 1.7	E 2.1	E 2.0	ESE1 .9	NE 2.3	NE 3.0	NE 2.1	E 1.9	ENE 1.4	E 1.7
2010	E 2.4	ENE 2.0	E 2.1	ESE2 .2	E 1.6	E 1.6	E 2.3	ENE 2.5	ENE 2.1	ENE 1.8	SW 1.6	ENE 1.8
2011	ENE 1.8	E 2.4	E 2.3	E 2.5	E 2.2	ESE2 .0	E 2.1	E 3.0	E 2.6	E 2.2	ENE 2.7	E 1.8
2012	ENE 2.1	E 2.1	E 2.1	E 1.9	ESE 1.7	ESE2 .3	ESE 2.7	ENE 2.6	ESE2 .3	E 1.7	ENE 2.0	E 1.9
2013	ENE 1.7	E 1.7	E 1.0	ENE 1.8	E 1.9	E 2.0	E 2.8	E 2.9	E 1.7	E 1.9	E 1.7	E 2.1
2014	ESE1 .7	E 1.8	E 1.8	ENE 1.6	ESE 1.8	E 1.8	ESE 2.0	E 2.1	ENE 1.9	E 2.2	ENE 1.6	ENE 1.6
2015	E 1.9	NE 2.5	ESE2 .0	E 1.9	E 1.8	E 2.1	E 2.5	E 2.6	E 2.0	E 2.1	ENE 2.0	NE 2.0
2016	E 1.7	E 1.8	E 1.9	E 1.6	ESE 1.7	E 2.0	NE 2.7	E 2.8	E 2.2	E 2.0	E 1.7	E 2.1
2017	E 2.2	E 1.9	E 1.7	E 1.7	E 1.9	E 1.7	NE 2.5	ESE2 .9	E 1.7	E 1.8	E 1.2	ESE1 .8
2018	ENE 1.8	ESE2 .3	ENE 1.9	ESE2 .0	E 2.0	E 1.9	E 1.8	E 2.9	ESE2 .3	ESE2 .0	E 2.5	E 1.6
2019	E 1.8	E 2.5	E 2.4	ESE1 .9	ESE 1.5	ENE 2.2	ESE 2.3	E 3.0	ESE2 .5			

Notlar:(N) Kuzey, (NNE) Kuzey-Kuzeydoğu, (NE) Kuzeydoğu, (ENE) Doğu-Kuzeydoğu, (E) Doğu, (ESE) Doğu-Güneydoğu, (SE) Güneydoğu, (SSE) Güney-Güneydoğu, (S) Güney, (SSW) Güney-Güneybatı, (SW) Güneybatı, (WSW) Batı-Güneybatı, (W) Batı, (WNW) Batı-Kuzeybatı, (NW) Kuzeybatı,(NNW) Kuzey-Kuzeybatı.

Bölgeye ait deniz suyu sıcaklığı verileri için ölçüm Edremit Meteoroloji İstasyonunda yapılamamakta olup bu sebeple en yakın istasyon olan Ayvalık'ın verileri göz önüne alınmıştır. Tablodaki aylık ortalama verilere göre en yüksek deniz suyu sıcaklığı ağustos ayında görülmektedir. Aynı zamanda bölgede deniz turizmi için üç aylık yaz sezonundan daha fazla süre uygun sıcaklığın olduğu ve deniz kullanımının gerçekleştirilebildiği bilinmektedir (Tablo 8).

Tablo 7

Edremit'in aylık ortalama nispi nem (%) değerleri (2008-2019) (Edremit Meteoroloji İstasyonu, 2019)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	68.3	68.1	68.8	66.6	51.5	47.1	42.3	47.0	55.8	65.3	70.2	72.2
2009	76.9	73.7	68.8	61.6	52.0	53.0	47.3	45.9	55.7	62.8	73.6	74.2
2010	72.7	74.9	64.9	58.1	54.2	57.6	51.0	48.5	57.0	72.2	74.2	76.6
2011	72.6	66.2	66.9	64.2	60.4	53.3	46.5	43.8	46.6	61.2	61.8	72.1
2012	70.4	68.0	57.0	65.6	65.2	49.8	44.0	40.0	53.7	63.1	69.6	76.6
2013	73.8	74.4	66.8	57.6	54.5	50.6	41.0	43.7	49.7	60.3	72.2	63.3
2014	75.2	70.7	64.5	65.8	63.3	56.8	49.8	50.1	57.0	62.1	70.2	78.4
2015	70.4	66.0	67.0	56.9	52.6	54.4	44.9	49.2	59.6	66.8	67.4	64.7
2016	70.4		65.1	57.1	58.3	50.9	44.6	50.2	51.3	59.8	66.5	63.4
2017	69.8	68.8	63.3	54.6	54.2	51.5	45.0	47.3	49.0	56.4	69.6	73.1
2018	71.4	72.5	69.5	55.4	54.9	54.6	50.6	50.0	53.9	65.2	67.4	72.6
2019	74.4	65.5	59.1	60.9	59.0	50.9	47.3	46.4	49.7			

Tablo 8

Ayvalık'ın aylık ortalama deniz suyu sıcaklığı (°C) değerleri (2008-2019) (Edremit Meteoroloji İstasyonu, 2019)

Yıl/Ay	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2008	13.6	11.5	12.6	15.4	17.6	21.6	24.9	26.2	23.5	21.0	17.9	14.8
2009	12.3	10.1	8.9	12.0	15.7	19.5	23.9	27.0	22.5	17.3	14.8	13.6
2010	12.5	10.9	12.1	14.3	16.1	18.7	21.5	25.6	26.0	21.1	16.8	14.1
2011	11.8	10.3	9.7	12.5	15.1	18.3	23.4	26.1	24.3	20.1	15.0	9.2
2012	7.7	5.9	6.2	9.1	15.4	20.5	23.5	25.7	23.3	20.2	18.5	14.6
2013	9.0	7.8	9.6	14.0	16.9	20.5	24.4	25.2	25.1	20.6	16.4	13.0
2014	11.3	11.0	11.1	12.9	15.5	19.9	23.4	25.1	24.2	20.7	16.9	14.6
2015	12.0	10.1	9.1	11.8	16.7	19.1	22.3	24.7	24.1	21.6	19.5	16.6
2016	13.6		12.1	12.9	14.8	18.1	20.9	22.9	22.6	19.7	16.5	12.8
2017	10.4	9.6	10.1	12.4	15.5	17.4	22.7	23.6	23.2	21.0	18.0	15.3
2018	13.6	12.3	12.4	13.8	15.9	18.4	21.7	23.9	23.9	20.6	18.2	15.6
2019	13.2	12.1	11.8	13.1	15.6	19.0	22.7	24.2	22.3			

4.1.2. Sosyo-Kültürel Yapısı

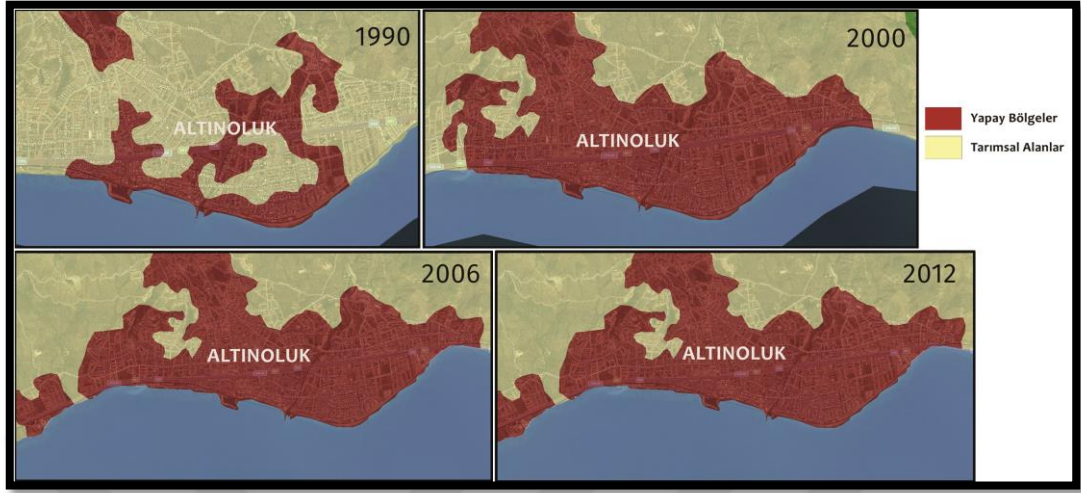
Adramytteion'in (Edremit) tarihi M.Ö. 1443 yılına dayanmaktadır. Bazı tarihçiler tarafından ilk adının “Pidarus” olduğu söylenmektedir. İlyada destanında bölgeyle ilgili “İda” ve “Afrodit” isimleri geçmektedir. Lidya ve Pers egemenliği döneminde Lidya kralı Krezüs'ün kardeşi Adramis tarafından Edremit kenti yeniden imar edilmiştir ve kente kendi adını vermiştir. Edremit en parlak ve zengin devrini Bergama krallığının hakimiyetinde iken yaşamıştır. Bergama kralı Attalos III'ün ölümünden sonra krallık Romalılara geçmiştir. Denize kapısı olması ve ulaşım için kavşak noktasında olması sebebiyle Edremit önemli bir konumda bulunmaktaydı. Bizans hakimiyeti döneminde

Edremit'in kalabalık nüfuslu bir ticaret merkezi olması ve bir piskoposluk merkezi olması bölgeye önem kazandırmıştır. Büyük Selçuklu Devleti döneminde körfezde Türk nüfus yoğunluğu hızla artmaya başlamıştır. Anadolu Selçuklu İmparatorluğu döneminde Karesi Bey bölgeye "Uç Beyi" olarak atanmıştır ve Edremit ilçe olmuştur. Selçuklu İmparatorluğu dağılınca Edremit Karesi (Balıkesir) ili içinde bir kaza olmuştur. Fatih Sultan Mehmet'in körfeze gelmesi ile yörede tersaneler açılmış ve Edremit Osmanlı donanması için hizmet etmiştir. Kurtuluş Savaşı döneminde 01.07.1920 günü Yunanlılar tarafından işgal edilen bölge 09.09.1922 günü düşman işgalinden kurtulmuştur ve bu günde Edremit'in kurtuluş günü olarak her yıl törenler düzenlenmektedir (Özdemir, 2009).

Bölgenin ekonomisi iklim ve toprak özelliklerine bağlı olarak çok eski yıllardan beri zeytin tarımına dayanmaktadır. Erik, incir, şeftali, elma, ayva, nar, armut gibi meyveler, ceviz, badem ve narenciye tarımı da yapılmaktadır (Ertin, 1992). Bunun yanında seracılık faaliyetleri ve sebze yetiştiriciliği de yapılmaktadır. Arazinin yapısı gereği hayvancılık fazla gelişme göstermemiştir. Deniz ve kültür balığı üretimi yapılmaktadır fakat bölgenin asıl gelir kaynağı olacak kadar gelişmediği görülmektedir. Zeytinyağı üretim fabrikaları bölgenin endüstri faaliyetleri içerisinde en önemli yeri tutmaktadır. 1970 li yıllardan itibaren bölgede turizm faaliyetleri önem kazanmaya başlamıştır (Özdemir, 2009). Turizmin günümüzde ekonomik açıdan getirisi bölge halkı için önemli bir yer tutmaktadır. Ancak turizm potansiyelinin sadece yaz sezonunda değerlendirilmesi, yıl boyu faaliyet göstermemesi bölge için dezavantaj oluşturmaktadır.

Altınoluk kuruluşu itibariyle kıyıdan uzak bir kesimde olmasına karşın özellikle 1970'li yıllardan sonra ikinci konut yapımının kıyılarda hız kazanması sebebiyle deniz kenarlarına kadar genişlemiştir. Altınoluk'ta kıyı yerleşimleri ilk olarak İskele Mahallesi'nde başlamıştır. Tağıl(2014)'a göre 1987, 2000 ve 2010 yılı arazi kullanım ve arazi örtüsü karşılaştırmasında zeytinlik ve meyvelik arazi konumunda olan Altınoluk ve Akçay'ın yıl geçtikçe inşa edilmiş arazi şeklinde dönüştüğü görülmektedir. Bu yapılaşma durumundan en fazla etkilenen Altınoluk kıyıları olmuştur. 1950'li yıllarda başlayan kırsal alandan kentsel alanlara göç hareketi çalışma alanlarını da etkilemiştir. Yakın çevrede bulunan iç kesimlerdeki köy nüfusu büyük kentlere göç etmek dışında kıyıya yakın bölgelere de göç etmiştir. 1970'lerden sonra Altınoluk ve Akçay'ın turizm faaliyetlerinin artmasıyla birlikte bölgeye büyük kentlerden göç başlamıştır. Aynı zamanda bölgede turistik tesislerin kurulması inşaat sektörünün hareketlenmesi gibi sebepler ile iş olanağının artması nüfus artışına neden olmuştur. Özellikle yaz döneminde ve bayram tatillerinde her iki alanında nüfusu büyük ölçüde artmakta, kendi nüfusunun 10 katından fazlasına

bir kaynağında günümüzde bu yerleşimlerle burun buruna geldiği görülen bir başka sorundur.

Şekil 9. Corine arazi örtüsü haritalarına göre Altınoluk'un yıllara göre değişimi ("Arazi Örtüsü Haritaları", t.y.)

Bölgenin en eski turizm merkezi Akçay olmasına rağmen Altınoluk'un onu takip eden, çok sayıda turist çeken bir bölge durumuna geldiği görülmektedir (Şekil 10). Deniz turizmi en yaygın çeşidi olsa da Kaz Dağları'nın kaynağı olduğu dere ve çaylar çevresinde de gerçekleştirilen turizm faaliyetleri bu bölgeyi özel kılmaktadır. Yaz aylarında bölgenin nüfusunun kendi nüfusunun çok üstüne çıkması bölgenin ekolojik sistemini, kıyı ekosistemini ve hem altyapı hem de üstyapıyı zorlamaktadır (Karaman, 2003).

Şekil 10. Altınoluk kıyı şeridi (Google Earth'ten değiştirilerek, 2019)

2017 yılında kıyı dolgu çalışmasıyla kordon hem genişlemiş hem de 13 dönüme yakın bir alan elde edilmiştir (Dha, 2019)(Şekil 11). Dolgu çalışması öncesi yaz aylarındaki kullanıcı yoğunluğunun kullanıcı kapasitesini karşılayamaması sebebiyle alanda sorun yarattığı bilinmektedir.

Şekil 11. Altınoluk kıyı dolgu çalışması aşamaları (Google Earth, Bing Haritalar ve Atlas 2019'dan değiştirilerek)

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Altyapılar Genel Müdürlüğü tarafından Altınoluk'ta sahil tahkimatı yapılmış, sahil düzenlemesi ise Balıkesir Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılmıştır. Yapılmış olan tahkimat çalışmasında amaç Altınoluk'un lodos, fırtına ve dalgalara karşı daha korunaklı hale getirilmesidir. Aynı zamanda mevcut olan kıyıya dik 90m uzunluğundaki tahkimat 30 derecelik bir açı ile 60m daha uzatılarak limanın hacminin de artırılması hedefi 2017 yılında açıklanmıştır ("Altınoluk Limanı Genişletilecek", 2019).

Altınoluk bölgesi için Uygulama İmar Planı incelendiğinde Akçay bölgesi ile benzer sorunlar görülmektedir. Parsellerin KKÇ' ni aştığı, buna bağlı olarak bazı noktalarda yapıların da bu sınırı geçtiği görülmektedir. Geçmiş yıllarda kanunlardaki açıklardan faydalanılarak yapılan bu yapılar sebebiyle, 2017 yılında kıyı dolgu çalışması yapılmadan önce deniz ile bağın bu yapılar tarafından koparılmış durumda olduğu bilinmektedir. Kıyı Kanununda açıkça belirtilen kamu yararına ve kamuya açık kıyı kullanımı ilkesi Altınoluk kıyı kordon kullanımı için ne yazık ki kesintiye uğramaktadır. 2017 yılında yapılan dolgu çalışması ile halk arasında denize sıfır diye tabir edilen yapıların önünde dolgu alanı oluşturulması ile halk yeniden kıyı kullanımını gerçekleştirebilmektedir. Balıkçı barınaklarından başlayarak Şahin Deresi'nin denize bağlantı noktasına kadar yapılan dolgu çalışması kullanıcılar için aktivite yapmalarına olanak sağlayacak büyüklükte bir alan kazandırmıştır. Altınoluk bölgesinde Akçay bölgesine kıyasla KKÇ' ne göre parsellerin durumunun daha dikkatli yapıldığı görülmektedir (Şekil 12). Konut ve yerleşim olarak Altınoluk'un Akçay'a göre daha yeni olmasının KKÇ ihlali olan parsellerin daha az olmasına etkisi olduğu düşünülmektedir.

Şekil 12. Altınoluk KKÇ ve parselleri gösterir şekil (Uygulama İmar Planı'ndan değiştirilerek oluşturulmuştur)

Kıyı boyunca var olan yapılar kafeler, restoranlar, çay bahçeleri, konutlar ve turizm tesisleri eklindeyir. Ysek katlı otel gibi yapılara kıyıda genel olarak rastlanmamaktadır. Aynı zamanda halka açık plajlar ile özel iletmeli plajlarda kıyı boyunca görülmektedir. Balıkçı barınağı ve liman da kıyıda büyük lde bir alan kaplamakta ve önemli bir yer tutmaktadır. Liman hacminin arttırılması ve sahil tahkimatının da kıyı düzenlemesi kapsamında yapılacağı 2017 yılında yapılan son açıklamada belirtilmektedir (“Altınoluk Limanı Geniletilecek”, 2019). Kıyı düzenlemesinin tamamlandığı ancak kıyı tahkimatı için çalışmalara başlanmadığı bilinmektedir (ekil 13).

Şekil 13. Altınoluk kıyısında alan kullanımları (Google Earth’ten değiştirilerek, 2019)

Kıyıda kumsalların büyük lde devamlılık gösterdiği görülmekte ancak bazı yapılar tarafından bu devamlılığın aksaklıklara uğradığı noktalarda bulunmaktadır. Kumsalların sırasında genellikle 2-3 katlı yapıların yoğunlukta olduğu bunlardan bazılarının apart ve pansiyon olarak kullanıldığı ve geri kalanının konut kullanımı olduğu görülmektedir. Binalar arasında yaya ulaşımının sağlanabildiği dar sokaklar ile deniz ve kumsala ulaşım sağlanabilmektedir. Hem konut hem de turizm tesisleri tarafından sık kullanılan kumsalda, özel kişiye ait veya ücretli şezlong ve şemsiyeler bulunmaktadır. Kıyı boyunca palmiye türündeki ağaçlara çokça rastlanmaktadır. Genellikle yaşları büyük palmiye, ınar ve am ağaçları ile kısa boylu zakkum ve iğde ağaçları da görülmektedir.

Kıyının devamlılığını ve bütünlüğünü bozan yapılardan biri de Akçam Otel'dir. Bu otel, Edremit Belediyesi Ed-Bel.San.Tic.Ltd.Şti.'ye aittir ve 1968 yılında açılmıştır (Aksünger, 2002). Bu noktadan Altınoluk Öğretmenevi Sosyal Tesisleri'ne kadar kumsalın gittikçe daralmakta olduğu, konut kullanımlarının yoğunlaştığı, özel plaj ve restoranların bulunduğu görülmektedir. Altınoluk Öğretmenevi Sosyal Tesisleri'nin de yine birçok yapı gibi kıyı kanununa uymayan bir konumda olduğu görülmektedir. Kumsalın yer yer daraldığı ve genişlediği bölgeler mevcuttur. Bazı noktalarda da Çanakkale-İzmir otoyolu ile paralel olarak devam etmektedir (Şekil 14).

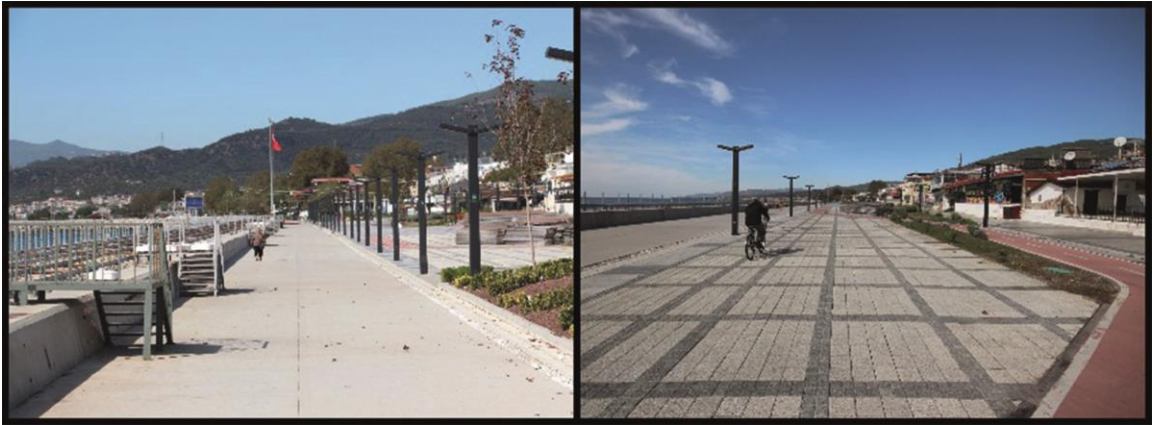
Şekil 14. Altınoluk kıyı şeridindeki yapılar (Google Earth'ten değiştirilerek, 2019)

Şahin Deresi'nden Akçay yönüne doğru yine özel işletmeli plajlar, tek katlı ve 2 katlı konutlar mevcuttur. Kumsal yine bu yapıların önünde devam etmektedir. Alanın en önemli özelliklerinden birisi de kesintisiz olarak denize giriş olanağı sağlayabilen uzun kumsallarının olmasıdır. Kıyı dolgu çalışması yapılmış olan bölümde bu kumsalların kesintiye uğradığı görülmektedir. Altınoluk'un incelenen diğer bölgelerinin aksine bu bölgede yapıların hizasında belli aralıklar ile 3 adet parkın bulunması alana farklı bir özellik katmaktadır (Şekil 15). İncelenen diğer bölgelerde kıyı hizasında park gibi yeşil alana katkı sağlayacak herhangi bir mekana rastlanmamaktadır. Bu parkların rekreasyon alanı olarak bulunması ve bölge için yeşil alanı arttırması önemli görülmektedir. Bu parklarda bakım ve onarım eksiklikleri göze çarpmaktadır.

Şekil 15. Altınoluk kıyısında bulunan parkların konumu (Google Earth'ten değiştirilerek, 2019)

Altınoluk sahil dolgu projesinin sonucunda ortaya çıkan dolgu alan, kıyıyı rekreasyon faaliyetleri için kullanan kullanıcı kitlesi için geniş bir alan sağlamaktadır (Şekil 16). Ancak bu proje ile aynı zamanda alanın manzara değerinin de yok olduğu görülmektedir. 2017 yılında tamamlanan bu proje sonucu 80-90cm yüksekliğindeki beton bloklar ile deniz manzarasının kesildiği görülmektedir. Kordonu oturma-dinlenme gibi pasif rekreatif eylemler için kullanmayı tercih eden kullanıcı kesimi için göz hizasını aşan bu bloklar sorun oluşturmaktadır (Şekil 17). Aynı zamanda yürüyüş ve koşu yapmak için, bisiklet sürmek içinde kullanılan bu alanda manzaranın kapanmış olması sorunu bulunmaktadır.

Şekil 16. Çalışma alanından genel fotoğraflar (Özgün)

Şekil 17. Manzara değerini kapatan beton bloklar (Özgün)

Beton yapıların üzerinde ahşap kompozit deckler ile bir platform oluşturulduğu görülmektedir. Bu platform ile bağlantılı 10 adet yüzer iskele oluşturulduğu bu alandan aynı anda 1500 kadar kişinin denize girmesine olanak tanınması hedeflendiği bilinmektedir (Dha, 2017) (Şekil 18).

Şekil 18. Çalışma alanındaki yüzer iskeleler (Özgün)

2017 yılında yüzer iskeleler ve platformdan yararlanılarak halkın denize girişini kolaylaştırması amacına hizmet edeceği belirtilen bu projenin açılışı gerçekleştirilmiştir. Ancak 2018 yılının yaz aylarında ise bu ahşap platformun amacı dışında kullanımına müsaade edildiği görülmektedir. Bu yapının ticari işletmelere (kafeler ve restoranlar gibi) kiralanması ile birlikte halkın yararlanmasının da büyük ölçüde azaldığı görülmektedir (Şekil 19).

2018 Sonbahar aylarında yapılan alan incelemesinde ahşap kompozit decklerin söküldüğü ve yine alan içerisinde kullanım alanında koruma önlemi olmadan tutulduğu görülmüştür (Şekil 20).

Şekil 19. Kafeler tarafından kullanılan platform (“Eren Otel Apart”, 2019 ve Özgün)

Şekil 20. Platformdaki ahşap kompozit decklerin sökülüş hali (Özgün)

Yapının iskeletinin ise hava koşullarından olumsuz yönde etkilenmeye başladığı gözlenmiştir. Deniz suyu ve nemli havanın metal donatının paslanmasına neden olduğu görülmekte ve gelecek dönemler için tehlikeli sonuçlar doğurabileceği düşünülmektedir (Şekil 21).

Altınoluk gibi yaz turizmi ile önemli ölçüde gelir elde eden bir bölgede, kullanımın yoğun olduğu kıyı kesimi için yapılan çalışmaların yaz aylarında yürütülmesinin esnaf için

olumsuz etkiler doğurduğu bilinmektedir. Yaz sezonuna giriş hazırlıklarının sezon içine kadar uzadığı çalışmaların da olduğu bilinmekte ve bu durumun turizm açısından olumsuz etki yarattığı düşünülmektedir.

Şekil 21. Zarar gören iskelet bağlantıları (Özgün)

Altınoluk Sahili Çevre Düzenlemesi ile kıyı bandının görsel bütünlüğünün sağlanamadığı görülmektedir. Kordonun bir kısmının (mevcut balıkçı barınaklarının bulunduğu liman bölgesi) bakım ve onarıma ihtiyaç duyması, eski haliyle bırakılması sebebiyle yenilenen ve çevre düzenlemesi yapılan alan ile arasında görsel ve fiziksel bütünlüğün sağlanamadığı görülmektedir (Şekil 22).

Şekil 22. Düzenlemeye tabi tutulmayan kısım (Özgün)

Döşemelerdeki kırıklar, hasarlar ve iki alan arasındaki kot farklarının bulunması gibi problemler kullanıcılar için bazı noktalarda tehlike oluşturmaktadır (Şekil 23).

Şekil 23. İki kısım arasındaki kot farkı (Özgün)

Özellikle yaz aylarında kullanıcıların konforu için doğal ya da yapay gölgeliklerin alan içerisinde bulunmamasının önemli bir sorun olduğu düşünülmektedir. Yoğun şekilde kullanılan renklendirilmemiş beton malzemenin yansıttığı güneş ışınları da rahatsız edici olabilmektedir. Kullanılan bitkisel öğelerin yetersiz, bakımsız ve tasarım yönünden oldukça zayıf olduğu gözlenmektedir (Şekil 24).

Şekil 24. Bitkisel tasarımın mevcut durumu (Özgün)

Altınoluk kıyı şeridi rekreasyon amaçlı kullanımlarda çocuklu aileler tarafından da tercih edilmesine rağmen alanda çocuk oyun alanına rastlanmamaktadır. Diğer çalışma alanı olan Akçay kıyı şeridinde çocuk oyun alanı yoğun olarak kullanılmakta ve Altınoluk için de bu kullanımın bir ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Alana yakın bir park içerisinde çocuk oyun alanı yer almaktadır, ancak Altınoluk gibi yoğun kullanım gerçekleştirilen bir

bölge için yetersiz olduğu düşünülmektedir. Kıyı şeridi düzenlemesi içerisinde bir çocuk oyun alanına ihtiyaç duyulmaktadır (Şekil 25).

Şekil 25. Alana yakın bulunan çocuk oyun alanı (Özgün)

Alanda kullanılan zemin malzemelerindeki çeşitlilik tasarıma olumlu etki göstermektedir. Döşemelerdeki renk ve doku farklılıkları ilgi çekici bir faktör olarak görülmektedir. Yine bu renk ve doku farklılıklarından yararlanarak oluşturulmuş bir bisiklet yolu da alan içerisinde bulunmaktadır (Şekil 26).

Şekil 26. Alandaki bisiklet yolu ve bitki tepecikleri (Özgün)

Henüz yapılan düzenleme iki yıllık yeni sayılabilecek bir düzenleme olmasına rağmen bir takım donatısal bozukluklar ve onarım eksiklikleri de göze çarpmaktadır. Döşemelerde kırıklar ve döşeme birleşim yerlerinde işçilik hataları bulunmaktadır. Donatı elemanlarından aydınlatma elemanı olarak alan için hem görsel hem de işlevsel olarak uygun led armatürlü galvaniz direkler seçildiği görülmektedir. Kıyı boyunca yeterli düzeyde drenaj kanallarının kullanıldığı görülmektedir. Kıyılarda denizlerden gelebilecek

fırtına ve yoğun yağışların mevcut drenaj sistemiyle bertaraf edilebileceği düşünülmektedir. Kullanılan çöp kutularının alanın aldığı rüzgarlara karşı dayanıksız bir tipte seçilmiş olduğu düşünülmektedir. Bunun sebebi bazı çöp kutularında özellikle rüzgar yönünde kırılmaların söz konusu olmasıdır. Bu tarz kırılmalara vandalizm eylemleri de neden olabilmektedir (Şekil 27).

Şekil 27. Donatı elemanlarının mevcut durumu (Özgün)

Alana girişlerde uygun eğimli rampaların bulunduğu görülmektedir. Mevsimsel olarak yoğunlaşan bir kullanımın söz konusu olduğu alan için rampaların bulunması çok önemli bir avantajdır. Fiziksel engeli bulunan kullanıcıların, bebek arabası ile alana gelen kişilerin sahil şeridinden yararlanmasında rampalar önemli bir rol oynamaktadır. Ancak sahil şeridi boyunca hissedilebilir bantlara hiç yer verilmemiş olması görme engelli bireylerin alandan yararlanamamalarına neden olabilmektedir (Şekil 28).

Şekil 28. Alana giriş ve çıkışlarda rampa ve merdivenin birlikte kullanımı (Özgün)

Kordonun yenileme çalışmasına tabii tutulmamış olan eski bölümünde bakım ve

onarım eksiklikleri göze çarpmaktadır (Şekil 29). Ancak yeni düzenlemeye göre daha çok bitkisel öğenin bulunması ve daha doğal bir peyzaja sahip olması kordonun eski bölümünü yeni bölümüne kıyasla öne çıkarabilmektedir. Gölge yapan ağaçların, renkli çiçekli bitkilerin ve çalılarının mevcut olduğu görülmektedir (Şekil 30).

Şekil 29. Düzenlemeye tabi tutulmayan kısımdaki bakım onarım eksiklikleri (Özgün)

Şekil 30. Düzenlemeye tabi tutulmayan kısımdaki bitkisel doku (Özgün)

Yenilemeye tabii tutulmayan kısımda balıkçılık faaliyetlerinin sürdüğü, balıkçı teknelerinin bulunduğu liman bulunmaktadır. Limanın daha kullanılabilir ve elverişli hale getirilmesi için liman hacmini büyütme çalışmaları mevcuttur. Devam eden kıyı şeridinde kumsal, halka açık plaj kullanımı ve konut yerleşimleri bulunmaktadır (Şekil 31).

Yapılan düzenlemedeki yeşil bantların ve bitkisel öğelerin çok yetersiz olduğu görülmektedir. Alandaki yeşil dokuya kafelerin ve pansiyonların bahçelerindeki ağaçlar ve çalılar ile katkı sağlandığı görülmektedir (Şekil 32). Alanda bir takım düşük kotlu bitki tepelikleri görülmektedir ancak kullanılan bitkilerin çim ve birkaç kısa boylu çalı türünden öteye geçmediği ve yetersiz olduğu gözlenmektedir (Tablo 9).

Şekil 31. Liman, halka açık plaj ve konut kullanımları (Özgün)

Şekil 32. Altınoluk kıyı şeridinden genel bitki görünüşleri (Özgün)

Tablo 9

Altınoluk kıyı şeridinde bulunan bitkiler

Latince Adı	Türkçe Adı
<i>Bambusa nana</i>	Bodur bambu
<i>Berberis thunbergii</i>	Kırmızı yapraklı kadın tuzluğu
<i>Callistemon citrinus</i>	Fırça çalısı
<i>Cotoneaster horizontalis</i>	Yayılcı dağ muşmulası
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	Kuş iğdesi
<i>Euonymus Japonica Aurea</i>	Altuni taflan
<i>Juniperus horizontalis</i>	Yayılcı ardıç
<i>Lantana camara</i>	Ağaç minesi
<i>Nerium oleander</i>	Zakkum
<i>Photinia serrulata</i> 'Red Robin'	Alev çalısı
<i>Pinus pinea</i>	Fıstık çamı
<i>Pittosporum tobira nana</i>	Bodur yıldız çalısı
<i>Platanus spp.</i>	Çınar ağacı
<i>Tamarix spp.</i>	İlgın
<i>Thuja orientalis</i> 'Pyramidalis Aurea'	Altuni piramit mazı
<i>Tilia cordata</i>	Küçük yapraklı ıhlamur
<i>Washingtonia filifera</i>	Amerikan pamuk palmyesi

4.2.2. Akçay Alan Kullanımları

ÇŞB' nin oluşturmuş olduğu 1/100.000 ölçekli ÇDP incelendiğinde Akçay bölgesi için Kentsel Meskun (Yerleşik) Alan, Kentsel Gelişme Alanı, Turizm Bölgesi ve Kentsel ve Bölgesel Yeşil ve Spor Alanı'nın hakim olduğu görülmektedir. Yerleşimin büyük bir kısımda kıyıya kadar ulaşmış olduğu görülmektedir. Turizm bölgesinde de yine otel, pansiyon gibi turistik amaçlı konaklama yapıları ile plajlar bulunmaktadır (Şekil 33).

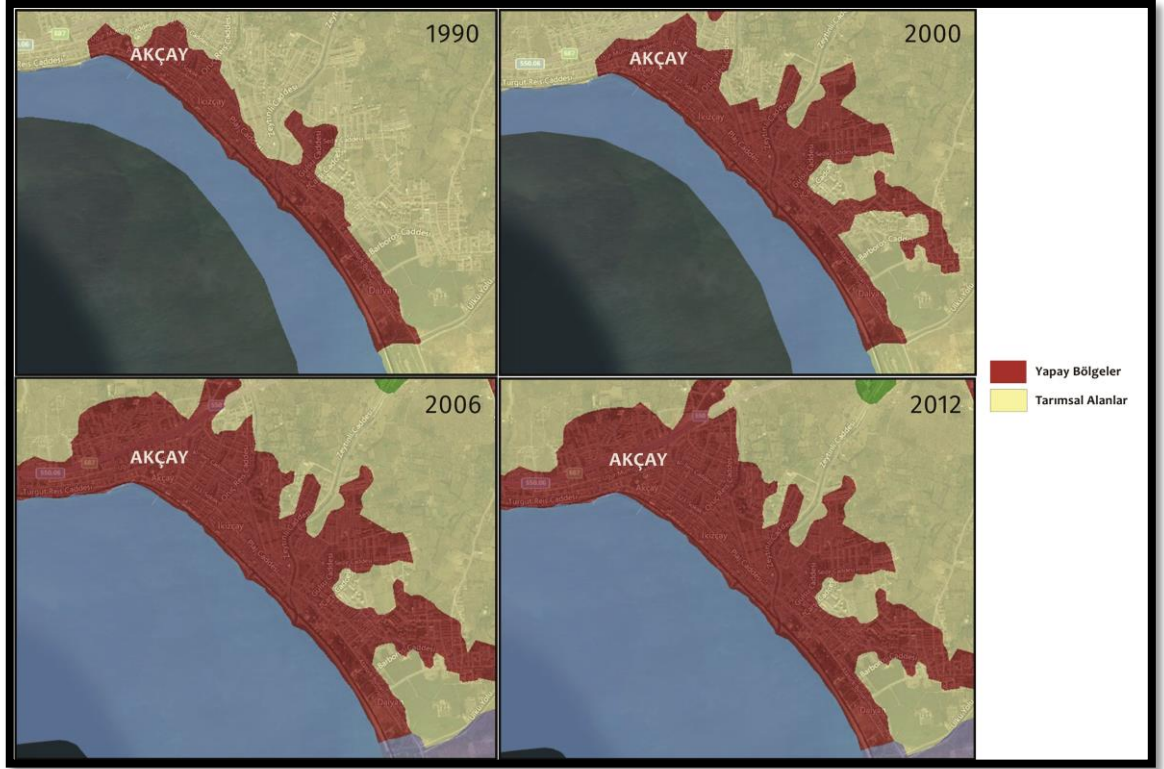

Şekil 33. 1/100.000 ölçekli ÇDP' ye göre Akçay ("Balıkesir Çanakkale Planlama", t.y.)

Corine Arazi Örtüsü haritalarının 4 farklı yıldaki halleri karşılaştırıldığında Akçay'ın alan kullanımlarındaki değişim görülmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Corine projesi kapsamındaki veri tabanından alan ile ilgili veriler elde edilerek Photoshop programı yardımıyla birleştirilmiş ve karşılaştırmanın daha net görülmesi sağlanmıştır. Bu işlem sonrası 1990 ile 2012 yılları arasında yapay bölgeler ile tarımsal alanlar üzerinde durulmuştur. Bunun sonucu olarak bölgede 1990 yıllarından sonra artan yapılaşmanın yine bu yıllardan itibaren turizmin etkili olmaya başlamasıyla doğrudan ilişkisi olduğu görülmektedir. Tarımsal alanlarda, bölgede en yaygın olan ve kıyılara kadar ulaşan zeytinliklerin tahrip edilerek yerine konutların geçtiği görülmektedir (Şekil 34).

Özellikle tatil dönemlerinde bölgedeki nüfusun artışı ve turistik amaçlı kullanımlardaki talebin yoğun olması, bölgenin kıyı dokusunu olumsuz yönde etkilemektedir. Bunun başlıca sebebi bölgede yerleşik nüfus ve buna uygun altyapı ve üstyapının olmasıdır. Ancak Akçay Mahallesi için yerleşik nüfus 10.316 iken bu nüfus yaz

aylarında çok büyük miktarda artış göstermektedir (Edremit Belediyesi, t.y.). Hem Akçay hem de Altınoluk Mahallesi'nin bağlı olduğu ilçe Edremit'in nüfusu 150 bin civarında iken yaz sezonunda 2 milyona kadar ulaşmaktadır (“Edremit hakkında bilinmesi”, t.y.).

Şekil 34. Corine arazi örtüsü haritalarına göre Akçay'ın yıllara göre değişimi (“Arazi Örtüsü Haritaları”, t.y.)

Akçay ve Altınoluk başta olmak üzere Güre ve Zeytinli’ de turist çeken, denize kıyısı olan mahallelerdendir. Yaz sezonu dışında kullanıcı kitlesine yeterli, uygun kullanım alanı mevcuttur. Sezonluk olarak artan kullanıcı sayısı, özellikle rekreasyon amaçlı kullanımın yapıldığı Akçay kordonunda, yaz aylarında yeterli kullanım alanının olmadığını göstermektedir.

Akçay kıyı şeridinde doğal plajlar çokça bulunmaktadır. Zeytinli istikametine doğru ince kumlu plajlar yoğunlukta iken Güre istikametine gidildikçe kumlu-çakıllı plajlar görülmektedir. Kıyı boyunca plaj alanlarının kesintiye uğradığı gözlenmektedir (Şekil 35). Bu kesintilerin en büyük sebebi yanlış yapılaşmadır. Sahil şeridi tanımının son hali olan; “Kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 metre genişliğindeki alan” tanımından önceki kanunlar, kıyı alanlarındaki yapılaşmanın en büyük sebebidir. Kanunda açıkça belirtilen, “Kıyılar herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır”

ibaresi Akçay için bazı noktalarda geçerli olamamaktadır.

Şekil 35. Akçay plaj kullanımları ve kıyıdaki yapılaşma (Özgün)

Uygulama İmar Planı bulunan alanlarda çit, tel örgü, duvar gibi engellerin oluşturulamayacağı belirtilmektedir. Ancak özellikle Yenimahalle mevkiinde ikinci konut olarak kullanılan villaların bu noktada kıyının devamlılığını bozduğu görülmektedir. Kamu yararına açık olması gereken kısımlarda özel konutların yapımına izin verilmesi Kıyı Kanunu'nun geçirdiği evreler sonucu ortaya çıkmıştır. Kanunun eski maddelerinden ve açıklamalarından faydalanılarak yapılmış olan yapılar ve bu yapılardan sonra belirlenmiş KKÇ Akçay kıyısındaki sorunları gözler önüne sermektedir. Yenimahalle mevkiinde yapılaşma için izin verilen KKÇ' den itibaren yatay olarak 100 metre sonrası ile ilgili maddelerin uygulanmamasından daha çok dikkat çeken unsur, KKÇ' den deniz yönünde metrelerce uzaklığa kadar parseller bulunmasıdır. Parsellerin deniz içerisine de girdiği yerler görülmektedir (Şekil 36).

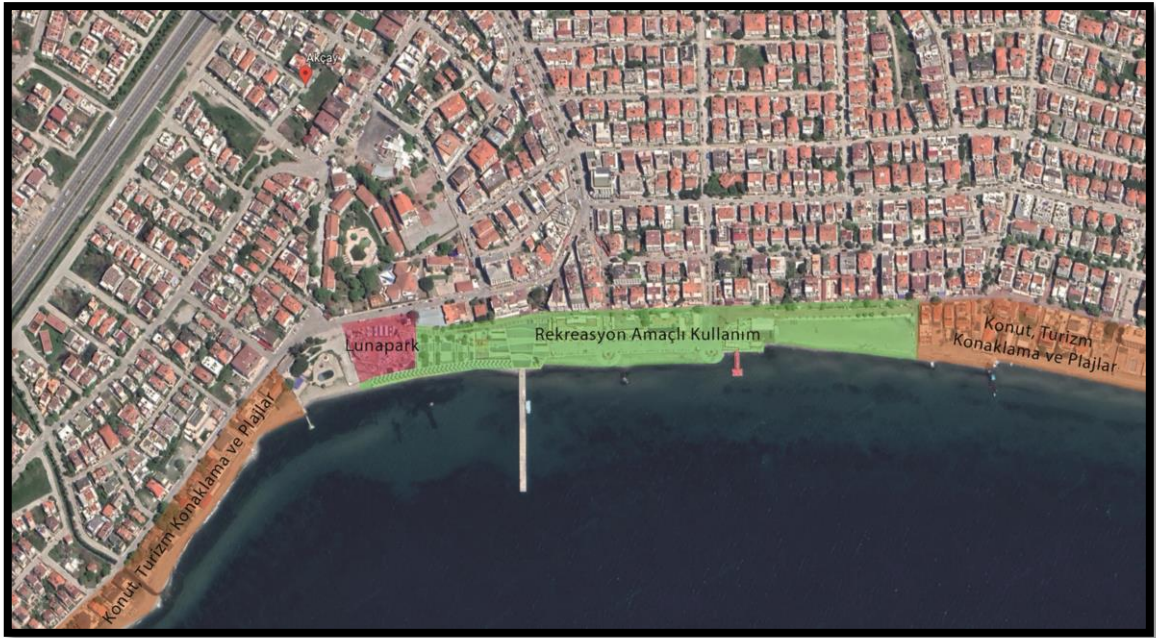
Yine bu bölgede izin verilen yüksekliğin 4 metre ile 6,5 metre arasında değiştiği görülmektedir. Turistik tesis ve tatil köyü, otel ve motel yapılması durumunda 3, 4 ve 5 kata kadar izin verildiği görülmektedir (Uygulama İmar Planı).

Kıyı kullanımlarına bakılacak olursa otel, pansiyon gibi turistik amaçlı konaklama yapıları, kafe, çay bahçesi ve restoranlar, halk plajı ve özel işletmeli plajlar, konutlar, kamping alanları, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Akçay Tesisleri (TCDD), Edremit Belediyesi Sosyal Tesisi (EDBEL), lunapark ve Sarıkız Meydanı ve çevresi rekreasyon alanı bulunmaktadır. Uygulama İmar Planında park alanı olarak gözüken bölgelerde de parseller ve yapılaşma mevcuttur.

Akçay' da Sarıkız Meydanı'ndan Güre yönünde, kıyı boyunca devam eden bir kıyı şeridi bulunmamaktadır. Lunapark ile birlikte kordon kesilmekte ve devam eden kıyı kullanımları konut ve yerleşim, turistik amaçlı yapılar ve genellikle özel plajlardan oluşmaktadır (Şekil 37).

Şekil 36. Akçay KKÇ ve parselleri gösterir şekil (Uygulama İmar Planı'ndan değiştirilerek oluşturulmuştur)

Şekil 37. Akçay genel kıyı kullanımı (Google Earth'ten değiştirilerek, 2019)

Özellikle yaz aylarında kullanımı yoğunlaşan bölgede, kıyı bandını takip eden uygun zeminli yürüyüş ve bisiklet yolu bulunmamaktadır. Alanın bu tür kullanımlara uygun olması ve çok sayıda turiste de ev sahipliği yapması bu eksikliği hissettirmektedir. Geçmiş

yıllarda kıyı şeridinde bulunan kafe ve çay bahçelerinin özellikle yaz aylarında, masa ve sandalye gibi kullanımlarının yürüyüş yoluna taşıdığı ve halkın kullanımını kısıtladığı görülmekteydi. Şuan bu kafelerin ve çay bahçelerinin hepsinin kullanımlarının aynı hızda sınırlandırılmış olduğu görülmektedir.

Akçay kıyı şeridinde kordon boyunun kullanılmasının başlıca sebeplerinden birisi rekreasyonel aktivitelerdir. Alanda deniz varlığının manzara değerini arttırması alana değer katmaktadır. Yürüyüş ve gezinti amaçlı kullanım yoğundur. Hem ilçe merkezinden hem de çevre mahallelerden ulaşımın kolay sağlanması sebebiyle özellikle yaz aylarında, akşam saatlerinde ve hafta sonlarında kıyı şeridi boyunca kullanım oldukça artmakta, hatta kullanım kapasitesini aşabilmektedir (Şekil 38).

Şekil 38. Sonbahar aylarında alanın yoğun kullanımı (Özgün)

Aynı zamanda alanın doğal kumlu plajlar içermesi ve gününbirlik kullanımlar için şezlong, duş, soyunma kabini gibi ihtiyaçları karşılaması da tercih edilmesine sebep olmaktadır. Kentsel açık ve yeşil alanların kentlinin kaliteli yaşamı için günümüzdeki gerekliliği göz önüne alındığı takdirde, Akçay kıyı şeridi ve Sarıkız Meydanı'nın tasarımı açık alan oluşturmada başarılıdır (Şekil 39). Alanda çocuk oyun parkı, meydan, gezinti ve dinlenme yerleri mevcuttur. Ancak yeşil alan yaratmak ve kentin yeşil alanına katkı sağlamakta oldukça yetersiz bir tasarım görülmektedir.

Şekil 39. Halkın Akçay kıyı şeridindeki kullanımına örnek (Özgün)

Akçay kıyı şeridinde bulunan yeme-içme mekanları yaz-kış yoğun olarak kullanılmaktadır (Şekil 40). Bu mekanlardan 5 tanesi deniz manzarası unsurunu kullanmaktadır. 4 kafe kıyı şeridi yürüyüş yolunun hemen ardında bulunurken, bir tanesi denize sıfır ve iskelesi bulunmaktadır.

Şekil 40. Akçay kıyı şeridi ve kafe restoran kullanımları (Özgün)

Kıyı boyunca yine kafe ve özel işletmeli plaj olarak kullanılan mekanlar bulunmaktadır. Fakat en yoğun kullanımlar bahsedilen ilk 5 kafededir (Şekil 41). Yıllar içinde kıyı şeridinde yapılan yenileme çalışmalarıyla bu kafelerde yer ve boyut değişimleri yapılmıştır.

2016 yılında halk arasında Belediye Plajı olarak bilinen bölgedeki izinsiz işletmeler yıkılarak alana tretuvar yapılmış ve palmyeler dikilmiştir (“Akçay Kordon Düzenleniyor”, 2019) (Şekil 42). Düzenlemenin halk kullanımına açık alan kazanımı yönünden faydası görülmektedir. Ancak yapılan düzenlemenin yüzeysel ve yetersiz olduğu düşünülmektedir. Ayrıca günümüzde de bakımsız halde olduğu gözlenmektedir (Şekil 43).

Şekil 41. Kıyı şeridinde bulunan yeme-içme mekanları (Özgün)

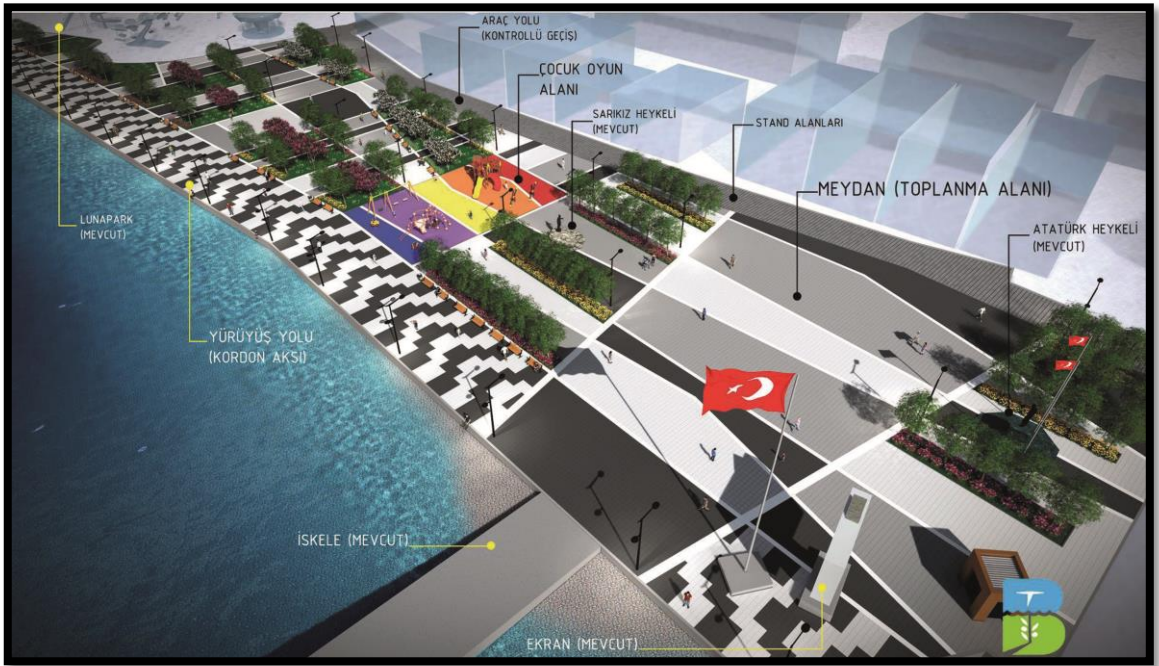

Şekil 42. 2016 yılında düzenleme yapılırken (“Akçay Kordon Düzenleniyor”, 2019)

Akçay bölgesinin mevcut durumundaki kullanımlar, çok amaçlı kıyı kullanımları kapsamında incelendiğinde yetersiz olduğu söylenebilmektedir. Kullanım çeşitliliği açısından geniş ölçekte turizm, yerleşim, ticari konaklama ve yeme-içme yerleri, iskele (sadece tur gemileri için mevsimlik kullanım gerçekleştirilen) ve rekreasyon alanları görülmektedir (Şekil 44).

Şekil 43. Günümüzdeki bakımsız görünümü (Özgün)

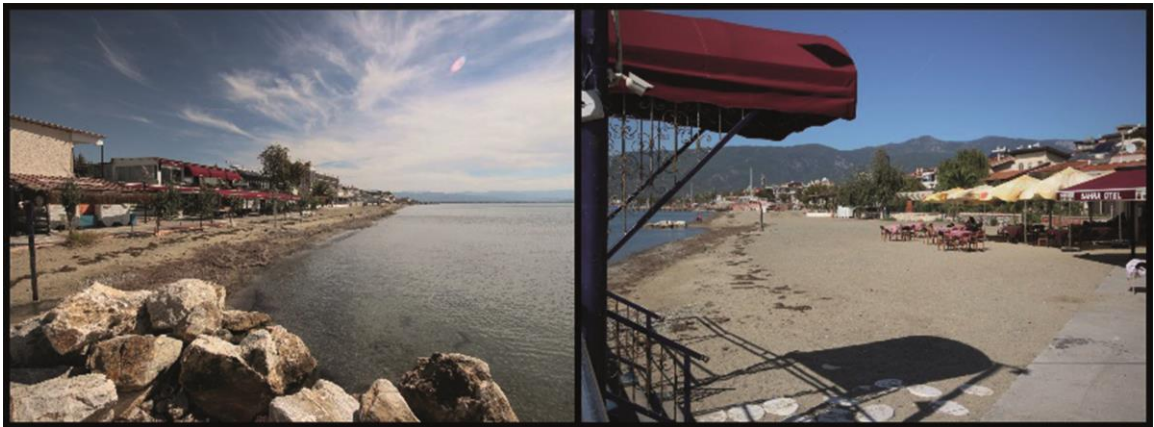
Şekil 44. Akçay Sarikiz Meydanı düzenlemesine ait kullanımlar (“Balıkesir Büyükşehir Belediyesi”, t.y.)

Daha dar ölçekte ticari yapıların kıyının büyük bir bölümünü kapladığı görülmektedir. Bu durumun rekreasyon alanı olarak kullanılan Sarikiz Meydanı ile birlikte gerçekleştirilen rekreasyon alanı düzenlemesindeki kullanımlarda çeşitliliğin az olmasına sebep olmaktadır. Mevcut tasarımda banklarla sağlanmış oturma alanı, alışlagelen çocuk oyun ekipmanları ile çocuk oyun alanı, dış mekan klasik fitness aletleri ile oluşturulan spor aktivite alanı, geniş açık sert zemin ile meydan kullanımı bulunmaktadır (Şekil 45).

Şekil 45. Akçay kıyı şeridinde bulunan çocuk oyun alanı ve fitness aletleri (Özgün)

Meydandan sonra Altinkum istikametinde devam edildiğinde, ticari kullanımların kıyı şeridi alan kullanımında oluşturulabilecek her türlü yeni kullanım önünde engel teşkil ettiği görülmektedir (Şekil 46). Yurtiçi ve yurtdışındaki başarılı kıyı alan tasarımlarında kullanım çeşitliliği ön plandadır, tasarımlarda belirli temalarda birden çok odak noktası yaratmak tasarımı zenginleştiren unsurlardandır. Belirlenen tema ve yaratılan odak noktaları tasarımı monotonluktan çıkaran bir unsurdur.

Şekil 46. Kıyı boyunca devam eden yapılar (Özgün)

Çalışma alanındaki tasarımın birden çok odak noktasına ve çeşitliliğe sahip olması gerekmektedir, ancak bunun önündeki en büyük engel alanın yapılar ile bölünmesidir. Mevcut kullanımlar fark yaratan, alanında yenilikçi tasarımlar olmaktan ziyade tekdüze, alışılmış ve birçok yerde benzerine rastlayabileceğimiz, kent ekipmanları ile oluşturulmuş

olması sebebiyle alana tasarım yönünden katkı sağlamamaktadır. Aynı zamanda genel olarak alandaki tasarımda birbiriyle ilişkili aktivitelere rastlanmamaktadır.

Akçay'da kıyıya ulaşım için kullanılan yollar genellikle tek araçlık geliş ve gidişler şeklinde kullanılmaktadır. Genellikle yol kenarlarına park yapan araçlar sebebiyle araç geçişleri tek şerit şeklinde olmaktadır. Bu şekilde kullanım kış aylarında yani yaz sezonu dışında büyük sorunlar yaratmasa da turistlerin ve Akçay kullanımının arttığı yaz aylarında trafiğin sıkışmasına neden olmaktadır. Kıyı alanları civarında alanın kullanımını kolaylaştırmak ve kullanıcıların konforunu sağlamak amacıyla otopark olanaklarının bulunması gerekmektedir (Aybay, 2006). Akçay bu konuda özellikle yaz sezonunda sorun yaşamaktadır. Hem yerleşik halk hem de turistik amaçlı gelmiş olan kullanıcılar park alanı sorunu ile yüz yüze kalmaktadır. Akçay'da park alanı uygulaması BBB' nin sokaklarda ve hatta ana caddede sarı renk ile işaretlenmiş alanlardan saatlik otopark ücreti talep etmesi şeklindedir (Şekil 47).

Şekil 47. BBB park tabelası (Özgün)

Bunun dışında yine özel ücretli otoparklarda bulunmaktadır. Her koşulda ücret karşılığında araç park edilmesi durumu ile karşı karşıya kalınmaktadır. Bunun haricinde boş araç park yeri bulmak bahar ve yaz döneminde, özellikle de akşam saatlerinde çok güç olmaktadır. Kalabalığın ve araç park yeri sıkıntısının Akçay kıyı alan kullanımı üzerinde olumsuz etkisi bulunmaktadır. Genel olarak Akçay merkezine ulaşımın kolay olduğu söylenebilir. İzmir-Çanakkale yolu üzerinde merkeze direkt giriş bulunmaktadır. Fakat sokakların dar olması sezonluk olarak trafik sorununun yaşanmasına sebep olmaktadır (Şekil 48).

Şekil 48. Akçay’da trafik ve otopark durumu (Özgün)

Akçay Sarıkız Meydanı ve Kordon düzenlemesi 2018 yılı ağustos ayında tamamlanmıştır. Tasarımda belirli akslar oluşturulduğu görülmektedir. Döşemelerde daha net gözlemleyebildiğimiz ışınsal çizgiler, döşeme malzemelerindeki renk ve ton farklılıkları ile tasarımı ön plana çıkarmaktadır. Kullanılan ışınsal çizgiler tasarımı formal kılmaktadır. Bu etkinin zemin döşemeleri ile hem yürüyüş yolu hem de çocuk oyun alanı ve meydana, döşeme deseniyle yaratıldığı görülmektedir (Şekil 49).

Şekil 49. Akçay Sarıkız Meydanı Çevre Düzenleme Projesi (“Balıkesir Büyükşehir Belediyesi”, t.y.)

Kullanım alanlarına giden yollar oluşturmaktan ziyade sert zemin üzerinde kullanımlar oluşturulduğu ve yeşil alanlar bırakıldığı görülmektedir. Alanın tasarımında mevcut olan ağaçların korunduğu ve yeni bitkisel öğelerin eklendiği görülmektedir. Rulo çim serimi ile gerçekleştirilen yeşil alanlarda aynı zamanda sulama sistemleri de gözlenmektedir. Fakat yapılan gözlemler sırasında bazı bölgelerde göllenmelere rastlanmıştır. Bu durumun olumsuz getirisi olarak çimlerde bir takım kayıplar

gözlenmektedir. Sulamanın aşırı olması çimlerde sıkça görülen mantari (fungus) hastalıklara sebep olabilmektedir. Mevcut ağaçların korunmasında bitki toprağının ve köklerin yeterli havayı alabilmesi için uygun boşluklar bulunmaktadır. Bu boşluklar için ağaç dibi ızgaralar yerine çakıl taşları kullanıldığı görülmektedir (Şekil 50).

Şekil 50. Çim alanda göllenme ve ağaç dibi uygulaması (Özgün)

Kullanılan çakıl taşları ile suyun geçiriminin sağlanmasının amaçlandığı düşünülmektedir. Kullanılan taşların beyaz olması kullanılan zemin kaplama malzemeleri ile görsel bir uyumun yakalanmasına katkı sağlamaktadır. Fakat uzun vadede çeşitli etkenler ile bu taşların amacı dışında taşınım ihtimali akıllara gelmektedir. Kordon boyunca beton oturma birimleri oluşturulduğu görülmektedir. Bu oturma birimleri rengarenk görünümüyle alana dinamik bir görüntü katmaktadır. Ancak beton bloklar halinde ki bu oturma birimlerinin mevsimsel olumsuz koşullarda kullanımının zorlaşacağı ve kullanıcılar için dezavantaj oluşturacağı düşünülmektedir (Şekil 51).

Şekil 51. Beton oturma birimleri (Özgün)

Bunun dışında klasik ahşap oturma birimleri de kıyı şeridi boyunca bulunmaktadır. Kullanılan donatı elemanlarından LED aydınlatma elemanlarının ve tercih edilen ahşap bankların alana uyumlu olduğu görülmektedir. Çöp kutularının ise alanın yıl boyunca aldığı rüzgarlara dayanıksız bir yapıda olduğu düşünülmektedir (Şekil 52).

Şekil 52. Oturma birimleri ve genel görünüş (Özgün)

Çocuk oyun grubu ve dış mekan fitness aletlerinin bir arada konumlandırıldığı görülmektedir. Rengarenk dökme kauçuk zemin ile bu iki kullanım birlikte bulunmaktadır. Hem estetik bir görüntü yarattığı hem de her iki kullanım için de kullanışlı bir zemin olduğu düşünülmektedir. Tasarımda hakim olan ıııııııı çizgileri bu kauçuk zeminde de görmek mümkündür (Şekil 53).

Şekil 53. Çocuk oyun alanı proje ve uygulanmış hali ("Balıkesir Büyükşehir Belediyesi", t.y.)

Akçay'ın simgelerinden biri olan Sarıkız heykelinin meydandaki Atatürk büstü ile aynı aksta konumlandırıldığı görülmektedir. Bu kullanımların iki yanında yeşil bantlar

bulunmaktadır. Bitkisel öge bakımından çeşitliliğin az olduğu gözlenmektedir. Bu durum hem tasarımın estetik yönünü hem de işlevselliği olumsuz etkilemektedir. Kıyı şeridi boyunca en önemli doğal öğelerden olan ağaçların gölgelendirme işlevinden hemen hemen hiç yararlanılmadığı göze çarpmaktadır. Bunun yanı sıra pergola gibi herhangi bir gölgelendirme elemanı da bulunmamaktadır. Bu durumun özellikle yaz aylarında kullanımı artan Akçay kıyı şeridi için olumsuz bir durum olduğu düşünülmektedir. Kıyı şeridinin meydan kısmında toplanma alanı olarak kullanılabilecek boş bir alan bırakıldığı görülmektedir. Bir takım etkinliklerin gerçekleştirilmesine olanak tanımakta, resmi tören gibi olaylarda kullanılmaktadır. Mevcut iskelenin aynı şekilde bırakılarak Sarıkız Meydanı ve çevresi düzenlemesi kapsamında tasarıma dahil edilmediği görülmektedir. Yeni düzenlenen bölümden ticari yapıların ve halk plajlarının bulunduğu bölüme geçişte döşemeler arası uyum gözlenmektedir. Görsel ve fiziksel açıdan döşemelerin birleşim yerlerinde de herhangi bir soruna rastlanmamaktadır (Şekil 54).

Şekil 54. Meydan ve eski yeni kordon birleşimi (Özgün)

Kıyı şeridinin tümüne bakıldığında deniz manzarasının kullanıcılar tarafından kesintisiz görülebiliyor olması alanı Altınoluk kıyı şeridinden daha kullanışlı kılmaktadır. Düzenlenmemiş eski bölümde aydınlatma direklerinde bakım ve onarım eksiklikleri gözlenmektedir. Kaz Dağları'ndan gelen doğal kaynak sularının aktığı iki adet çeşme yay biçiminde bitki kapları ve oturma birimleri ile çevrili olarak kordonun bu bölümünde bulunmaktadır (Şekil 55).

Döşemelerde birtakım kırıklar ve hasarlar görülebilmektedir. Kıyı şeridinin iç tarafında kontrollü geçiş sağlanan araç yolu bulunmaktadır. Bu yolda yapılan altyapı çalışmaları sebebiyle kaldırılan döşeme ile yeniden uygulanan döşeme arasında kot farklılıkları bulunmasının kullanıcıların güvenliğini tehdit edebileceği düşünülmektedir.

İşçilikten kaynaklı eski ve yeni döşemeler arasında boşluklar mevcuttur, aynı zamanda döşemelerin eski yeni farklılıkları yamalı gibi bir görüntü oluşturmakta ve alanın estetiğini bozmaktadır. Rögar kapaklarının döşemeler ile birleşim yerlerinde hatalar ve kırılmalar kullanıcılar için tehdit oluşturmaktadır. Ayrıca var olan döşemelerde kırılmalar ve çökmeler de mevcuttur (Şekil 56).

Şekil 55. Akçay kıyı şeridindeki çeşme ve oturma birimleri (Özgün)

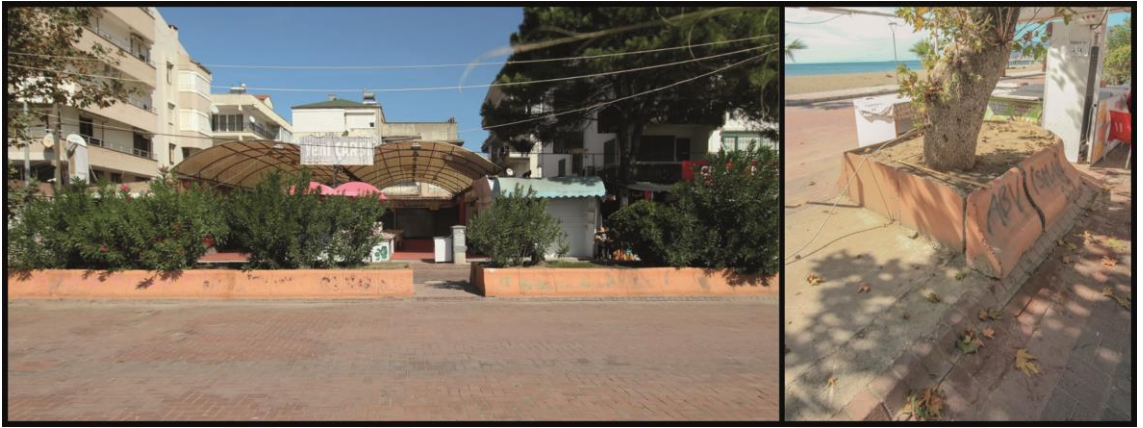
Şekil 56. Döşemelerdeki hatalar (Özgün)

Yol boyunca çoğu ağacın etrafında toprağın hava alabileceği kadar bile boşluk bulunmamaktadır. Ağaç dibi ızgaralar bulunmamaktadır. Bordür taşları ile çevrenemeye çalışılmış ağaçlarda ise ya yeteri kadar boşluk bulunmamakta ya da kullanılan bordürlerde kırıklar görülmektedir. Bu durum hem ağaç köklerinin hem de köklerin zarar verip kaldırabileceği döşemelerin ömürlerini kısaltmaktadır (Şekil 57).

Yolu ikiye ayıran bitki bandını çevreleyen beton bloklarda kırılmalar ve yer yer vandalizmin en sık rastlanan türü olan duvar yazılarını görmek mümkündür (Şekil 58).

Şekil 57. Döşeme, ağaç dibi ve rögar kapaklarındaki hatalar (Özgün)

Şekil 58. Alandaki duvar yazıları (Özgün)

Kıyı şeridi boyunca yeşil alanın oldukça yetersiz olduğu görülmektedir. Denizin varlığı ve kumsallar sert zeminleri ve yapılaşmayı dengeleyen doğal öğeler olsalar da, yeşil alanlardaki yetersizlik göze çarpmaktadır. Özellikle yaz aylarında turist hareketliliği ile kullanımı artan bu bölgede, sert zeminlerin bu denli fazla olması alanın kullanıcılar için konforunu düşürmektedir. Akdeniz iklimi etkisindeki bölgenin güneş alımının özellikle yaz aylarında yüksek olması kıyı şeridinin gündüz saatlerinde kullanımını oldukça düşürmektedir. İnsanlar için mikroklimatik alanlar yaratacak bitkilerin kıyı şeridinde yeterince bulunmaması kıyı kullanımının akşam ve gece saatlerinde yoğunlaşmasına sebep olmaktadır. Akçay genelinde yeşil alanlara özel mülk içerisinde veya sokak peyzajı olarak rastlanmaktadır. Bitki çeşitliliğinin ve yoğunluğunun, bitkisel tasarımın olduğu bir park bulunmamaktadır. Bölgede sadece deniz turizmine yönelim görülmekte, park gibi halka açık yeşil alan bakımından yetersizlik ve eksiklik göze çarpmaktadır. Yeşil alanlarda çoğunlukla ağaçların tercih edildiği çalı türlerine pek yer verilmediği görülmektedir (Tablo 10).

Tablo 10

Akçay kıyı şeridinde mevcut bitkiler

Latince Adı	Türkçe Adı
<i>Berberis thunbergii</i> 'Atropupurea'	Kırmızı yapraklı kadın tuzluğu
<i>Eucalyptus</i> spp.	Okaliptüs
<i>Euonymus japonica</i>	Yeşil taflan
<i>Juniperus horizontalis</i>	Yayılcı ardıç
<i>Nandina domestica</i>	Cennet bambusu
<i>Photinia serrulata</i> 'Red Robin'	Alev çalısı
<i>Platanus</i> spp.	Çınar ağacı
<i>Prunus cerasifera</i>	Süs eriği
<i>Thuja orientalis</i>	Doğu mazısı
<i>Washingtonia filifera</i>	Amerikan pamuk palmyesi

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Kıyılar, bilinçsiz ve yanlış kullanımlar sonucu zarar gören ve gün geçtikçe azalan eşsiz ve çok değerli ekosisteme sahip doğal bir kaynaktır. Her doğal kaynak için gösterilmesi gereken duyarlılık, kıyılar için de gösterilmeli, yenilenemeyeceği ve gelecek nesillerinde bu kaynaklardan yararlanmaya hakkının olduğu unutulmaması gereken bir gerçektir.

Kıyılar, insanoğlu için her zaman çekici bir unsur olmuştur. Ancak insanlık için hem doğal hem de kültürel değerler bütünü barındıran kıyı alanlarında koruma-kullanım dengesinin kurulması çok önemli bir husustur. Günümüzde özellikle turizm amaçlı kullanımı sebebiyle inşaat firmalarının yoğun ilgi gösterdiği kıyılar, yasal olarak ve hukuki zeminde korunmalarına karşın uygulamalardaki yetersizlikler ve denetimsizlikler sonucunda yoğun yapılaşma ile karşı karşıya kalmış olup, geçmiş yıllarda da kanun ve mevzuatlardaki eksik ve açıklardan faydalanılarak kıyılarının koruma yönünden çok, kullanım yönüne ağırlık verildiği görülmüştür.

Kıyılarının kullanımı ile ilgili tüm hususlar net bir şekilde kanunlara bağlanmalı, yaptırımlar sıkı bir şekilde uygulanmalı, kullanımlar ülke genelinde denetlenmeli, yapılan şehir planlamalarında kıyı kentlerindeki gelişme yönü kıyıya doğru olmamalı, kent ve kıyı ilişkisi korunmalıdır.

Kıyı kentlerindeki yerel yönetimlerin olanakları arttırılmalı, inşaatlar için kontrolleri sağlayabilmeli, altyapı ve üstyapılardaki sorunları çözebilir durumda olmalıdırlar. Yönetimsel sorunların yanı sıra toplum bilincinin de arttırılması, kıyılarının gelecek nesillere de aktarılabilmesi açısından önem taşımaktadır. Kıyılarının başlıca sorunlarından birinin kirlilik sorunu olduğu unutulmamalı ve kamu yararının ön planda tutulduğu kıyı şeritlerinde kullanıcıların bilinçlendirilmesi için çocukluk çağlarından itibaren çevre bilincini arttıracak bir takım eğitici ve öğretici faaliyetlere ağırlık verilmesi gerekmektedir. Bu konuda sivil toplum kuruluşları ve meslek odaları gönüllü çalışmalarını arttırmalıdır.

Altınoluk ve Akçay için kıyılarının birkaç unsur ile tehlikeye girdiği söylenebilir. Bunlar; göç almaya başladıkları yıllardan itibaren yapılaşmanın kıyı sınırında yoğunlaşmaya başlaması, doğal bitki örtüsüne yapılaşma ve tarım amaçlı kullanımlar sebebiyle zarar verilmesi, nüfusun dönemsel olarak aşırı artışı olarak görülmektedir. Her iki çalışma alanı için planlama kararları ve kentin gelişim yönü kıyılar lehine belirlenmeli veya gözden geçirilmelidir. Parsel bazında imar planı değişiklikleri değil ada bazında imar

planı değişiklikleri ön planda tutulmalıdır. Bu aşamada ekolojik planlama kriterleri göz önünde bulundurulmalıdır. Doğal florayı tehlikeye atacak tarımsal faaliyetler, yapılaşma ve ormancılık faaliyetlerinin önüne geçilmeli ve denetlemeler arttırılmalıdır. Yönetimler, Kaz Dağı gibi doğal bir zenginliğin eteklerinde kurulu olan bölgenin kaynaklarını bilinçsiz kullanıma karşı koruma işini ekolojik peyzaj planlama ilkeleri çerçevesinde yürütmelidirler.

Yaz tatillerinde ve yaz aylarına denk gelen uzun bayram tatillerinde kıyı şeridine olan yoğun ilgiden nasibini alan bölgede trafik yoğunluğu artmakta ve hatta bu yoğunluk ve sebep olduğu aksamalar ülke çapında haberlere konu olmaktadır. Bu durum şehir planlaması bazında bu denli yoğun nüfus hareketlerini kaldıramayacak şekilde bir plan sıkıntısı olarak günümüz şartlarında görülmektedir. Her iki bölge içinde özellikle trafik yoğunluğu yaratan etkenin hareket halindeki araçlardan ziyade park halindeki araçlardan kaynaklandığı görülmektedir. Bu durumun çözümü için Altınoluk ve Akçay bölgesinde otopark alanları uygun bir şekilde planlanmalı ve arttırılmalıdır. Dar sokaklarla örülü olan bu tür küçük yerleşim yerleri için otopark sorununu çözmek, alana büyük bir rahatlama sağlayacaktır.

Edremit ilçesine bağlı Altınoluk ve Akçay mahalleleri ve çevre yerleşimler de göz önüne alındığında kent parklarına ve rekreasyon alanlarına pek rastlanmamaktadır. Bu ihtiyaç için kıyı şeritlerinin kullanılıyor olması sebebiyle bu çalışma alanları halk için önemli bir yer tutmaktadır. Çevre yerleşimler ve bölge halkı için kıyı şeridi, en önemli açık rekreasyon alanı konumundadır. Bu sebeple alanın tahribatının kesin çözümlerle önüne geçilmeli ve korunup geliştirilmesi için yerel yönetim tarafından ön planda tutulan alanlar olmalıdırlar. Kıyı şeridi için yapılan her bakım, onarım, yenileme ve geliştirme çalışmasının bölgenin kimliğini, turist getirisini ve en önemlisi on iki ay kullanım gerçekleştiren yerleşik halkın memnuniyetini arttıracak göz önünde tutulmalıdır.

Altınoluk, kıyı kanununda açıkça belirtilmesine rağmen KKÇ' nin önemsenmediği hatta yer yer bu KKÇ içerisinde ikinci konutlar ve turistik yapıların bulunduğu turistik bir bölgedir. Bu durum yine kıyı kanununda belirtilen kamu yararına kullanım ilkesinin gerekliliğini sekteye uğratmaktadır. Kıyı şeridinden kamusal alan olarak yararlanma olanağı sağlayan alanların geçmiş yıllardaki yapılaşma nedeniyle azalması, kıyı dolgu çalışması yapılmasına neden olmuştur. Yapılan dolgu çalışması ile rekreasyon alanı artırılmış ve sezonluk nüfus artışının getirdiği yoğunluğa kısmen cevap verebilmiştir. Ancak kıyı dolgu ve kurutma çalışmalarının doğal dengeye zarar vereceği göz önünde tutulmalı ve gelecek yıllar için tekrar bu yola başvurulmaması için kıyı kullanımında

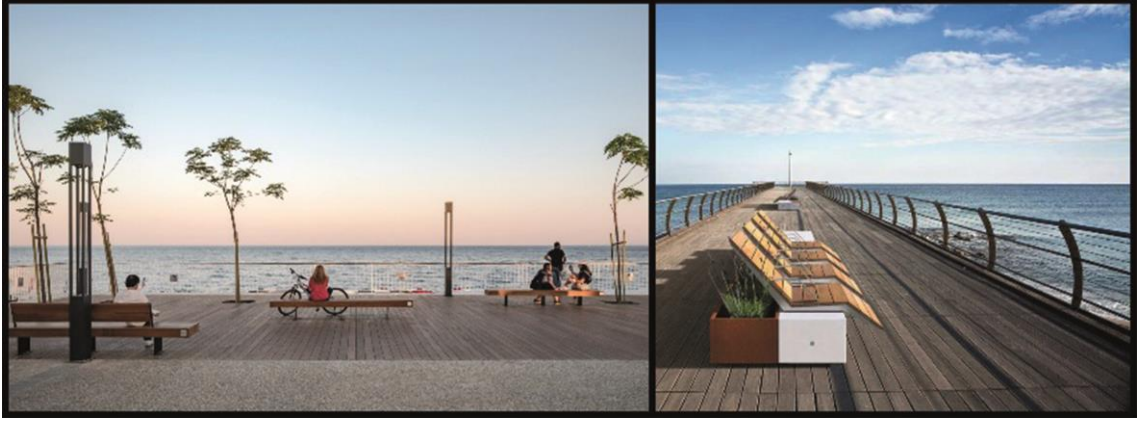
denetlemelere ağırlık verilmelidir. Böylelikle kanunlardaki açıklardan faydalanmaya çalışacak ve kıyı kullanım ilkelerini yok sayacak herhangi bir yapılaşma ve kullanımdan Altınoluk kıyılarını korumak mümkün olacaktır. Altınoluk'ta bulunan doğal plajların herhangi bir sebep ile tahrip edilmesi, kirlilik ve bilinçsiz kullanımlar bu doğal kaynakların yitirilmesine neden olabilir. Özellikle yaz aylarında yoğun kullanım gösteren bu kıyılar için plajların korunması ve temizlenmesi ciddiye alınan bir konu olmalıdır.

Ülkemiz genelindeki tüm kıyılarda, herhangi bir sebep ile kıyı kanununun çıkarlar doğrultusunda değiştirilmesine kesin bir tavır ile karşı konulmalı, yanlış yapılaşmalara izin verilmemeli ve caydırıcı cezaların kesinlikle uygulanması gerekmektedir. Böylelikle Altınoluk gibi küçük ama ilgi gören kıyıların yapılaşmaya karşı korunması sağlanabilir. Yapılacak planlama çalışmalarında artan nüfus için yerleşim yerleri belirlenirken tarıma elverişli arazilerin yerleşime açılmamasına özen gösterilmelidir. Geçmiş yıllarda alandaki zeytinlikler tahrip edilmiş ve yerleşimler oluşturulmuştur. Ancak geriye kalan zeytin ağaçlarının korunması ve tahrip edilmemesi gerekir. Çünkü bölge için zeytin ağaçlarının tarımsal ve ekonomik katkısı büyüktür. İklim koşullarından fazla etkilenmeyen bir bitki olması, kış aylarındaki hasat zamanında mevsimlik işçiler için gelir kaynağı olması, yöreye özgü simge haline gelen zeytinyağlarına kaynak olmasından dolayı bu kıymetli ağaçların gelecek nesillere de tahrip edilmeden ulaştırılması gerekmektedir.

Altınoluk Mahallesi Kıyı Şeridine Yönelik Geliştirilen Öneriler: Altınoluk kıyı şeridinde en önemli değerlerin başında gelen manzara faktörünün, dolgu alanında büyük ölçüde yararlanılamaz halde olması, alan adına yanlış bir uygulamadır. Şekil 59'da örnekleri verildiği şekilde, kıyı şeridinde 80-90 cm yüksekliğindeki beton bloklar ve ahşap kompozit deck döşemesi ile oluşturulan ve tüm dolgu boyunca devam eden bu platformun kullanıma daha yatkın hale getirilmesi hedeflenebilir.

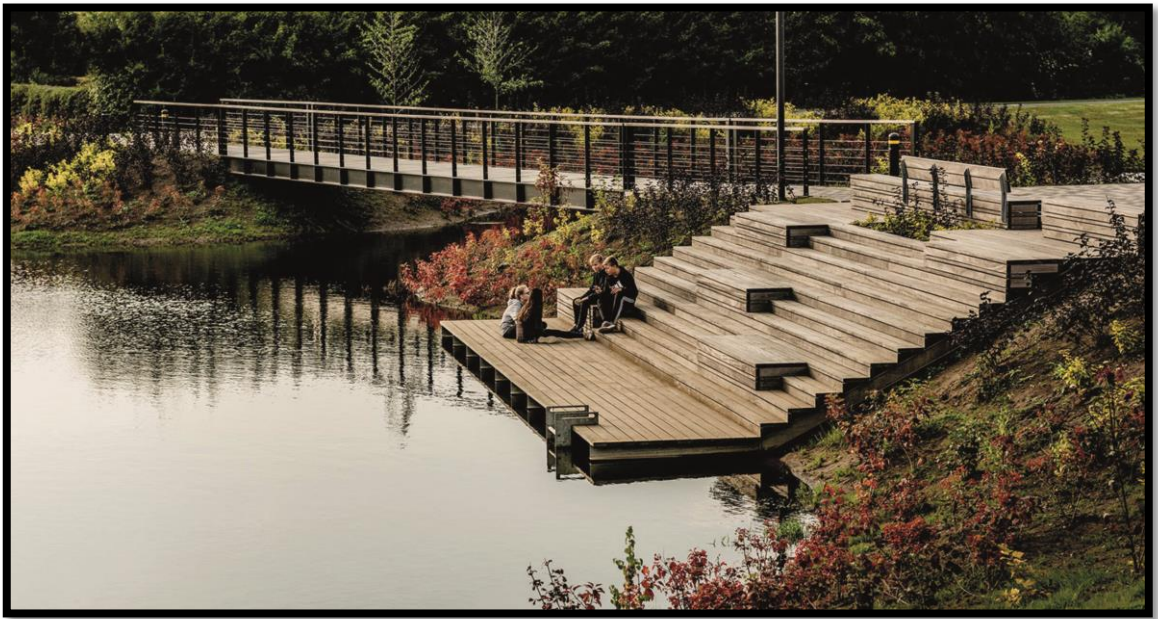
Bu platformdaki kullanımın daha çok kıyıdaki kafeler, restoranlar tarafından yapıldığı görülmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için oturma birimlerinin, bitki kaplarının, plastik öğelerin bulunduğu sade, kullanışlı ve estetik yönden tüm alana uyum sağlayan tamamlayıcı nitelikte kullanımlar yaratılmalıdır. Platformun iskeletini oluşturmak için kullanılan malzemenin ortam koşullarından olumsuz yönde etkilendiği görülmektedir. Alanın konumu ve özellikleri bakımından yılın her zamanında deniz suyu ve neme maruz kalacağı bilinen bir bölge için seçilecek malzemenin bu özelliklere uygun ve dayanıklı olması gerektiği göz ardı edilmemesi gereken bir konudur. Aksi takdirde düzenli bakımı yapılmayan bölgelerde, bu tür malzemelerin kullanılması sonucu paslanma gibi malzemenin ömrünü kısaltan faktörler sebebiyle kullanıcılar için tehlike oluşabileceği

unutulmaması gereken bir husustur.

Şekil 59. Ahşap kompozit deck platform kullanımı için örnekler (González, 2019 ve Alterego, t.y.)

Altınoluk kıyı şeridi düzenlemesinde projenin ilk amacı olan, halkın denizden rahatça faydalanmasını sağlayacak yüzer iskelelerin aktif halde kullanımı sağlanmalıdır. Yüzer iskeleler sabit hale getirilebilir ve görsel açıdan alana katkı sağlayacak biçimde değiştirilebilir. Denize girmek için bu tür bir yol kullanılması ihtiyacını doğuran faktörün kıyıda yapılan dolgu çalışması olduğu unutulmamalı ve çözüm odaklı yaklaşım benimsenmelidir (Şekil 60).

Şekil 60. Yüzer iskeleler için öneri (Labland, 2019)

Ayrıca kıyı boyunca uzanan platformdan balık tutmak amacıyla da yararlanıldığı göz ardı edilmemeli ve bu rekreasyonel aktiviteye de alandaki düzenlemelerde yer verilmelidir. Özellikle yerleşik olarak Altınoluk'ta yaşayan halkın büyük ölçüde orta yaş ve üzeri bir profili olduğu göz önüne alınarak pasif rekreasyon aktiviteleri olan manzara seyri ve dinlenme aktivitesinin alan için oldukça önemli olduğu göz önüne alınmalıdır. Hem yaz sezonunda hem de yılın geri kalan zamanlarında yapılacak kullanıcı anketleri sonucunda taleplerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi alan için oldukça faydalı bir yöntem olacaktır. Alanın büyüklüğüne uygun, alanı boğmayacak ancak kullanıcıları memnun etmeye odaklı bir takım değişiklikler ile (oturma birimleri, aydınlatma ve gölgeleme elemanları vb.) Altınoluk kıyı şeridi daha da iyileştirilebilir (Şekil 61).

Şekil 61. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek görsel (Özgün)

Altınoluk gibi turizm ile ön plana çıkmış alanlarda yaz sezonu önem taşımaktadır. Yerel yönetimler tarafından her yıl yaz sezonuna hazırlık amacıyla bakım, onarım, kıyı temizliği gibi konularda çalışmalar yapılmaktadır. Ancak bu çalışmaların sezon içinde de devam etmesi gibi zamansal aksaklıklar turistler için olumsuz bir izlenim bırakmaktadır. Dolayısıyla yapılacak her türlü çalışmanın bu tür turistik bölgelerde sezon öncesi veya sezon dışında yapılması daha uygundur. Bu konuda yerel yönetimin gereken hassasiyeti göstermesi bölgenin yararına olacaktır.

Bütçenin düşük tutulduğu çoğu belediye projesinde olduğu gibi Altınoluk kıyı şeridi uygulamasında da bitkilerin genç fidanlardan seçilmiş olması alanın bitkisel tasarımının oldukça zayıf kalmasına neden olmaktadır (Şekil 62). Bu durumda alanın gölge yapan ağaçlara ve yeşil dokuya ihtiyacı olduğu unutulmamalı ve alana uygun, kıyı kesiminde kullanılabilecek, ihtiyacı karşılayacak büyüklükte bitkiler kullanılarak uygulamalar gerçekleştirilmelidir. Bu şekilde bir uygulamanın hem daha estetik hem de daha işlevsel bir

alan oluşturacağı göz önüne alınmalıdır (Şekil 63). *Ulmus glabra* (Dağ karaağacı), *Gleditsia triacanthos* (Gladiçya), *Fraxinus spp.* (Dişbudak), *Buddleia spp.* (Kelebek çalısı), *Lavandula spica* (Lavanta) gibi bitkiler Altınoluk kıyı şeridi için tercih edilebilir.

Şekil 62. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkisel tasarım (Özgün)

Şekil 63. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkilendirme (Özgün)

Altınoluk kıyı şeridinde gölge alan ihtiyacına bitkisel öğeler ile çözüm getirilemediği takdirde yapay gölgeleme elemanlarından ahşap materyal kullanılarak oluşturulmuş, alanın estetiğine uygun, manzara değerini büyük ölçüde kapatmayacak pergolalar kullanılabilir (Şekil 64).

Altınoluk kıyı şeridinde bütünlüğün sağlanamadığı görülmektedir. Bu konuda alandaki iki farklı görüntünün birbiriyle uyum sağlaması için ya bir geçiş bölgesi oluşturulması ya da yeni tasarımın devamı niteliğinde uygulamaya devam edilmesi gerekmektedir. Eğer alanda iki farklı tasarımın hakim olması fikri kabul görüyorsa alanın bakım ve onarım ihtiyaçlarının giderilmesi gerekmektedir. Özellikle kullanıcılar için tehdit oluşturabilecek ölçüdeki hasarlara öncelik verilmesi ve en hızlı şekilde sorunun çözülmesi gerekir. Ayrıca düzenleme yapılmamış olan bölümde yapılacak tüm yenileme ve

tasarımlarda mevcut bitkilerin mutlak suretle korunması gerekmektedir. Bunun en önemli sebebi kıyı şeridi boyunca bitki dokusunun bu bölgede daha fazla hissedilebiliyor olmasıdır. Dolgu alanı bitkisel öge bakımından oldukça yetersizdir. Var olan ağaçların yapısal peyzaj için sökülmesi Altınoluk kıyı şeridinin tamamen bitkisel tasarımdan mahrum kalmasına neden olacaktır. Özellikle kıyı bölgelerinin tamamen doğal unsurlardan arındırılması demek doğal dengenin korunmasına tamamen karşı bir uygulama demektir.

Şekil 64. Alanda kullanılabilircek pergola örnekleri (İtez, 2019 ve González, 2019)

Altınoluk kıyı şeridi dahil olmak üzere fiziksel engeli bulunan kullanıcıların her koşul ve mekandan rahatça yararlanabilmelerini sağlamak tasarımcıların en önemli görevlerinden biri olmalıdır. Bu konudaki bilincin oluşturulması ve artırılması için ülke çapında çalışmaların yürütülmesi önemli ölçüde bu konuya katkı sağlayacaktır. Çalışma alanına giriş ve çıkışlarda uygun eğimli rampaların bulunduğu görülmektedir. Engelli bireyler için kullanılabilirliği arttırmak adına hissedilebilir yüzeylerin de alanda bulunması gerekmektedir (Şekil 65).

Şekil 65. Kıyı şeridinde hissedilebilir yüzey uygulaması örneği (‘İzmir Büyükşehir Belediyesi’, 2019)

Çalışma alanlarından biri olan Altınoluk kıyı şeridinde kullanılan kentsel donatı elemanlarının kıyı şeridinin getirdiği hava koşullarına uygun seçilmesi gerekmektedir. Rüzgarlara karşı açık olan bu tür alanlarda çok hafif malzemeden yapılmış ve zarar görebilecek donatılar kullanılmasından kaçınılmalıdır. Alandaki çöp kutularında rüzgar faktörünün olumsuz etkileri gözlenebilmektedir (Şekil 66).

Şekil 66. Altınoluk kıyı şeridinde kullanılabilecek ahşap materyalli donatı elemanı örnekleri (“İzmir Büyükşehir Belediyesi”, 2019, “Woody”, 2019, “Metalco”, 2019, “Cordia Litter”, 2019)

Dolgu alanının döşemelerinde bazı noktalarda işçilik hatalarının bulunduğu görülmektedir. Bu tür işçilikten doğan hataların ortadan kaldırılması için kalifiye eleman ve uygulama esnasında alanda teknik personelin bulundurulması bu tür hataların önüne

geçmekte faydalı olacaktır. Kısa vadede estetik görüntüyü bozacak bu durum uzun vadede döşemelerin sökülmesine, kırılmasına ve onarım masrafı oluşmasına neden olabilir.

Kıyı şeridinde çocuk oyun alanının eksikliği görülmektedir. Alanda bulunan renkli beton blokları tamamlayıcı nitelikte bir çocuk oyun alanının oluşturulması alan için hem kullanışlı hem de estetik açıdan ilgi çekici olacaktır. Ayrıca tercih edilecek tasarımın sık rastlanan türde olmaması alanı özgün kılacaktır (Şekil 67).

Şekil 67. Çin'den bir çocuk oyun parkı örneği (Shuang, 2019)

Bir diğer eksikliğin alanda plastik öğelere neredeyse hiç yer verilmemesi olduğu söylenebilir. Alanda renkli ve modern görünümü tamamlayıcı plastik öğeler tercih edilebilir (Şekil 68).

Şekil 68. Altınoluk kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek plastik öğeler (Özgün)

Akçay Mahallesi Kıyı Şeridine Yönelik Geliştirilen Öneriler: Akçay sahip olduğu görsel manzara değeri ve temiz havasına rağmen kıyı şeridindeki konut kullanımları sebebiyle kıyı kullanım alanında yetersizliğe sahiptir. Kamu yararına kullanımın ön planda

tutulması gerekliliği vurgulanan kıyı alanlarında bazı kullanımlar sebebiyle kıyı kesintiye uğramakta bu durum rekreasyon alanı olarak yapılan düzenlemelerde alan sıkıntısına yol açmaktadır. Akçay'da kıyı şeridi boyunca yeşil alanın ve alanda oluşturulabilecek farklı ve çeşitli kullanımların arttırılması için daha geniş alana ihtiyaç duyulacağı düşünülmektedir. Ancak var olan alanın kullanımı içinde birtakım öneriler getirilmiştir.

Akçay'a büyük kentlerden göçün artması nüfus artışını kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu durum yapı sektöründe artışa neden olarak, bilinçsiz arazi kullanımları sonucu Akçay'ın zengin kıyı dokusunda zararlara yol açmıştır. Bu durumun gelecekte daha büyük sorunlara yol açmaması için yerel yönetimlerin imar planlarında kıyı alanlarının korunması gerekliliğine uygun planlamalar yapması gerekmekte, meslek disiplinleri arasında bilgi ve fikir akışına olanak sunan kadrolar ile çalışmalarını yürütmesi gerekmektedir. Kıyı çizgisine müdahale etmenin ve kıyının doğal yapısında bozulmalara yol açmanın kıyılarda erozyonlara yol açabileceği unutulmamalıdır. Akçay kıyısı için böyle bir plan yakın tarihte görülmemekte ancak gelecek yıllarda artan nüfus ve alan ihtiyacı ve kıyı alanının yetersizliği sebebiyle doldurma veya kurutma yoluyla arazi elde etme ihtiyacı duyulabileceği tahmin edilmektedir. Bu tür bir uygulamanın doğal dengeyi mutlak suretle bozacağı bilinmelidir. Ancak böyle bir uygulama yapılacak ise kıyının dengesini bozmamak adına alanda etüt çalışmaları titizlik ile yürütülmeli ve ekolojik özelliklerin büyük ölçüde korunması gerekliliğine uygun çalışmalar gerçekleştirilmelidir. Bu kapsamda yeni planlanacak kıyı alanlarında, kıyı ekosisteminin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması ile uygunsuz yapılaşmanın önüne geçilmesi için tedbir kararlarının alınması ve bu çalışmaların konusunda uzman kişiler tarafından yapılması gerekmektedir.

Akçay kıyı kullanımının tasarım ölçeğinde incelenmesi sonucunda elde edilen bulgular değerlendirilerek, yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı örnek materyaller ile desteklenerek örnek görseller oluşturulmuştur. Photoshop programı yardımı ile oluşturulan görseller bütün önerileri kapsamamakla birlikte uygun görülen tasarım ve materyallerin görselleri de paylaşılarak öneriler desteklenmiştir.

Alanın en çekici özelliği olan deniz manzarasının kıyı şeridi düzenlemesi olan bölümde rahatça izlenebiliyor olması önemli bir avantajdır. Diğer çalışma alanı olan Altınoluk kıyı şeridi düzenlemesi manzaradan sınırlar olmadan faydalanmayı pek mümkün kılmamaktadır. Dolayısıyla Akçay'da ileriki zamanlarda yapılacak herhangi bir kıyı düzenlemesinde manzara unsurunun kapatılmadığı tasarımlar yapılmalıdır (Şekil 69).

Alanda doğal kumsallar ile denize girişin sağlandığı görülmektedir. Bu doğal kumsallardan halk plajı olarak yararlanılıyor olması önemli bir kullanımdır. Alan

olma süresince bitkinin rüzgar gibi bitkiye zarar verebilecek dış etkenlerden korunması gerekecektir. *Acacia dealbata* (Gümüşü akasya), *Albizzia spp.* (Gülibrişim), *Campsis grandiflora* (Acem borusu), *Hydrangea macrophylla* (Ortanca), *Ilex glabra* (Çoban püskülü), *Lonicera spp.* (Hanımeli) gibi bitkiler Akçay kıyı şeridi için tercih edilebilir.

Şekil 70. Akçay kıyı şeridinde kullanılabilecek pergola örnekleri (İtez, 2019)

Şekil 71. Akçay kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkilendirme ve oturma birimi (Özgün)

Şekil 72. Akçay kıyı şeridi için düzenlenmiş örnek bitkisel tasarım ve oturma birimi (Özgün)

Alan tasarımında tercih edilen döşeme elemanlarının renk ve dokusu alanın açık ve ferah görünümünü tamamlar niteliktedir. Kullanılan döşeme malzemeleriyle hem yürüyüş yolu ve meydan gibi sert zemin hem de çocuk oyun alanı ve spor alanı gibi yumuşak zeminlerde renk farklılıklarıyla ışınsal desenler başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Çocuk oyun alanının zemin kaplamasının çok renkli dökme kauçuk malzemeden seçilmesi alanda enerjik bir etki yaratmıştır. Ancak alanın bütünü ele alındığında düzenlemeye dahil edilmemiş olan bölgede bakım, onarım eksikliklerinin giderilmesi veya düzenlenen alandaki zemin kaplamalarıyla daha uyumlu ve tasarımı devam ettirecek şekilde yenilenmesi gerekmektedir.

Alanda engelli bireylerin alandan faydalanmasına katkı sağlayacak uygulamalara rastlanmamaktadır. Yoğun kullanımın sağlandığı böyle bir alan için bu durum oldukça olumsuz bir etki yaratmaktadır. Unutulmamalıdır ki her kamusal alanın engelsiz olması ve her bireyin şartlarının eşitlenmesi tasarımcıların en önemli görevlerinden biridir. Akçay kıyı şeridi için de hissedilebilir yüzey, engellilerin de yararlanabileceği çocuk oyun alanı ve uygun eğimli rampalar alanda bulunması gereken önemli unsurlardır (Şekil 73).

Şekil 73. Engelsiz çocuk oyun parklarına örnek (“4th Avenue Park”, 2019, “Ankeny Miracle Park”, 2019)

Akçay’da sert zeminin yapay etkisini kırmak için daha doğal bir materyal olan ahşaba alanın tasarımı içinde daha çok yer verilmesi görsel etkiyi arttıracaktır. Ahşap materyal deniz kıyısında teras oluşturmak amacıyla kullanılabilir (Şekil 74).

Sarıköz Meydanı’nın alan kullanımı açısından toplanma, tören ve etkinlik alanı olarak yeterli genişlikle bir alan olduğu görülmektedir. Meydanda bulunan Atatürk büstü ve Akçay’ın simgesi Sarıkız heykeli dışında plastik öğelere yer verilmediği görülmektedir. Alana estetik değer katacak plastik öğelere daha çok yer verilebilir, bitki duvarları

oluşturulabilir ve özellikle turistler için Akçay’ın simgesi haline getirilecek başka öğelerde alanda yer bulabilir (Şekil 75).

Şekil 74. Kıyı şeridinde ahşap materyalin kullanımına yönelik örnek (Majewski, 2019 ve “Henley Square Redevelopment”, 2019)

Şekil 75. Alanda kullanılacak bitki duvarı örnekleri (Jessica, 2019, Desjardins, 2019 ve Romero, 2019)

Kıyı şeridi rekreasyon alanında kentsel donatı elemanlarından çöp kutuları ve oturma birimlerinin alanın modern görünümüne daha uygun olması gerekliliği, klasik ve alışlagelmiş materyallerden seçilmesinin alan için monoton ve sıkıcı bir etki yarattığı düşünülmektedir. Alan tasarımında fark yaratacak donatı elemanlarının seçilmesi alanın estetik görünümüne katkı sağlayacaktır (Şekil 76).

Alanın kullanıcılar tarafından bisiklet sürmek ve yürüyüş yapmak için de tercih edildiği bilinmektedir. Ancak kıyı boyunca bu kullanım ihtiyacına özel tahsis edilen bir alan bulunmamaktadır. Akçay kıyı şeridinde alana bisiklet yolu ve uygun zemin özelliğine sahip yürüyüş yolunun tesis edilmesi bir ihtiyaç olarak görülmektedir (Şekil 77).

Şekil 76. Akçay kıyı şeridinde kullanılabilecek donatı elemanı örnekleri (Bennetts, 2019, “Litter bin”, 2019, “Chicago Riverwalk Expansion”, 2019)

Şekil 77. Kıyı şeridinde yürüyüş ve bisiklet yolu örneği (İtez, 2019, “Jim Stynes Bridge”, 2019)

KAYNAKLAR

- Ak, M. K. (2010). *Akçakoca Kıyı Bandı Örneğinde Görsel Kalitenin Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma* (Doktora Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Akçay Kordon Düzenleniyor. (2019, 11 Haziran). Erişim adresi: <http://balikesirmemleket.com/akcay-kordon-duzenleniyor-hd-3351.html#prettyPhoto>
- Aksünger, A. (2002). *Küçükkuyu ile Akçay Arasında Kıyı Kullanım ve Planlaması* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Alterego. (t.y.). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <http://landezine.com/index.php/2019/03/alterego/>
- Altınoluk Limanı Genişletilecek. (2019, 20 Eylül). Erişim adresi: <https://gazetemerhaba.com/altinoluk-limani-genisletilecek/>
- Altınoluk Plajları. (2019, 20 Mayıs). Erişim adresi: <http://www.ektid.org.tr/altinoluk-plajlari>
- Ankeny Miracle Park. (2019, 24 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <https://www.playlsi.com/globalassets/slideshows-design-files/playgrounds/ankenymiracle-league/ankenym-l-v-107.jpg?width=302&height=450&mode=crop>
- Antoine Desjardins. (2019, 24 Kasım). Mobile Vine Wall – Concept. [Fotoğraf]. Erişim adresi: <https://www.coroflot.com/antoined/mobile-vine-wall-concept>
- Arazi Örtüsü Haritaları. (2019, 23 Mayıs). Erişim adresi: <https://corine.tarimorman.gov.tr/corineportal/>
- Arı, E. (1993). *Eğirdir Gölü Barla-Eğirdir-Şaraphane Kıyı Şeridinin Alan Kullanım Yönünden Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Arkitera.com. (2018, 27 Eylül). Kıyı Kenti Olamayan Antalya. Erişim adresi: <https://www.arkitera.com/gorus/kiyi-kenti-olamayan-antalya/>
- Arq. Vanesa Serrano Romero. (2019, 2 Haziran). Más que muros verdes del arquitecto Fernando Ortiz Monasterio. [Fotoğraf]. Erişim adresi: <https://www.arquitecturayempresa.es/noticia/mas-que-muros-verdes-del-arquitecto-fernando-ortiz-monasterio>
- Arslan, D. (2005). *Kıyı Alanlarını Yeniden Gelişim Sürecinde Kentsel Açık Alanların Değerlendirilmesi: İstanbul Örneği* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

- Artar, M. (2002). *Çukurova Deltası'nda Tuzla İle Yumurtalık Tabiatı Koruma Alanı Arasındaki Kıyı Şeridinde Önemli Biyotopların Haritalanması* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Aybay, N. (2006). *Üsküdar-Haydarpaşa Arası Kıyı Düzenlemesinin Rekreatif Açısından Değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Projeler. (t.y.). Erişim adresi: <https://www.balikesir.bel.tr/projeler>
- Balıkesir Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı. (t.y.). Erişim adresi: <https://mpgm.csb.gov.tr/balikesir-canakkale-planlama-bolgesi-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-i-82273>
- Balıkesir harita. (t.y.). Erişim adresi: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/Bal%C4%B1kesir_harita.svg
- Balıkesir İli, Karesi İlçesi (Merkez İlçe), Üçpınar Mahallesi, Pafta 21 M I, Ada 3026, Parsel 13'de Kayıtlı Taşınmaz İçin Hazırlanan "1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği" Açıklama Raporu. (t.y.). Erişim adresi: http://www.karesi.bel.tr/dosyalar/yuklenenler/duyurular/imar_nisan_rapor.pdf
- Bayar, R. (2018). *Doğal Arazi Bölünüşü Arazi Kullanımı İlişkisi*, Ankara Üniversitesi Ders Notu, Erişim adresi: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/37000/mod_resource/content/0/Ders%204.pdf
- Bozkırlı, S. (2006). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneğinde Bütüncül Kıyı Yönetimi Yaklaşımının İrdelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Canik, G. (2011). *Amasya Yeşilirmak Nehri Kıyısı Peyzaj Tasarımının İrdelenmesi: Yalıboyu Ve Pirinççi Promenadı Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Cengiz, A.E., Çavuş, C.Z., Kelkit, A. (2012) Çanakkale Kenti (Kordonboyu) Kıyı Dolgu Alanı Kentsel Tasarım Projesinin İrdelenmesi, *İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 2(6), 291-304. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/92461>
- Cengiz, C. (2009). *Kıyı Alanlarında Ekolojik Planlama: Yalova-Armutlu Örneği* (Doktora Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Chicago Riverwalk Expansion. (2019, 24 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi:

- <http://landezine.com/index.php/2016/07/chicago-riverwalk-expansion-by-sasaki/>
Coastal Landscape Identity. (2019, 29 Ağustos). Erişim adresi:
<http://www.ierek.com/news/index.php/2019/08/29/coastal-landscape-identity/>
- Cografi. (2019, 30 Eylül). Türkiye Dilsiz Haritaları. Erişim adresi:
<https://www.cografik.com/turkiye-dilsiz-haritalari/>
- Constantine Alexander. (2019, 15 Eylül). Can ecosystems protect Europe's coastline?
Erişim adresi: <https://www.constantinealexander.net/2013/09/can-ecosystems-protect-europes-coastline.html>
- Cordia Litter & Recycling Receptacle. (2019, 30 Ekim). [Fotoğraf]. Erişim adresi:
<https://www.forms-surfaces.com/cordia-litter-recycling-receptacle>
- Dha. (2019, 17 Ağustos). Altınoluk Sahil Projesi'nde ön açılış. Erişim adresi:
<http://www.hurriyet.com.tr/altinoluk-sahil-projesinde-on-acilis-40564982>
- Edremit Belediyesi. (t.y.). Edremit Tanıtım. Erişim adresi:
<http://www.edremit.bel.tr/edremit/3>
- Edremit Hakkında Bilinmesi Gerekenler. (2018, 16 Ekim). Erişim adresi:
<https://gezimanya.com/edremit>
- En İyi Kıyı Mekanları I. (2018, 25 Eylül). Erişim adresi: <http://www.mimdap.org/?p=672>
- Erduran, F. (2008). Çanakkale Kenti Rekreatyon Olanakları Ve Öneriler, *Çanakkale Kenti Çevre Sorunları Sempozyumu*, 224-234. Erişim adresi:
https://www.academia.edu/8365823/%C3%87ANAKKALE_KENT%C4%B0_REKREATYON_OLANAKLARI_VE_%C3%96NER%C4%B0LER
- Eren Otel Apart. (2019, 28 Kasım). Erişim adresi: <https://balnet.net/eren-hotel>
- Eren, Ş.G. (2007). Kıyı Gelişimine Hassas Bir Yapı Dizisi-30 Evler/Altınoluk, *Planlama Dergisi*, 2007/1, 15-28. Erişim adresi:
http://www.spo.org.tr/resimler/ekler/ec91aac30eae62f_ek.pdf
- Erkmen, B. (2015). *Kentsel Kıyı Alanlarının Yeniden Canlandırılması: İstanbul Limanı'na İlişkin Bir Öneri* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Ersoy, E. (2008). *Uydu Görüntüsü Kullanımıyla Aliğa (İzmir) Kıyı Bölgesi'nde Ekolojik Açidan Önemli Biyotopların Haritalanması* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Ertin, G. (1992). Edremit Körfezi Kuzey Kıyılarının Coğrafi Yönden İncelenmesi, *Türk Coğrafya Kurumu*, 0(27), 187 – 209. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tcd/issue/21228/227809>

- Fidan, H. P. (2006). *Antakya Samandağ Kıyı Şeridindeki Önemli Biyotopların Haritalanması* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Fourth Avenue Park. (2019, 12 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi: https://www.playlsi.com/globalassets/slideshows-design-files/playgrounds/4th-avenue-park/4thavenueshanes01_h.jpg?width=905&height=450&mode=crop
- Genel Bilgiler. (2019, 20 Mayıs). Erişim adresi: <http://www.edremitairport.com/edo/haivalimani-menu/edremit-kocaseyit-haivalimani-airport-genel-bilgiler.html>
- Geo. (2019, 3 Nisan). Kıyı Tipleri ve Oluşum Süreçleri. Erişim adresi: <https://cografyahocasi.com/10-sinif/kiyi-tipleri-ve-olusum-surecleri.html>
- Görgün, G. (2015). *Edremit-Akçay (Balıkesir) Beldesi Atmosferik Polenleri Üzerinde İncelemeler* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Gültürk, P. (2013). *Tekirdağ Kent Merkezi Kıyı Şeridinin Görsel Peyzaj Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Güzelmansur, A. (2000). *Erzin İlçesi Sarımaçı-Burnaz Halk Plajları Ve Gaziantep Tatil Siteleri Arasındaki Kıyı Şeridinde Kıyı Alan Kullanım Planlaması* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Han Shuang. (2019, 27 Kasım). Crystal Pool / 100 Architects. [Fotoğraf]. Erişim adresi: https://www.archdaily.com/928996/crystal-pool-100-architects/5dda360d3312fda52b000156-crystal-pool-100-architects-photo?next_project=no
- Hasol, D. (1990). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*, (4. bs.). 524.
- Henley Square Redevelopment. (2019, 24 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <http://landezine.com/wp-content/uploads/2018/01/TCL-Henley-Square-08-Sam-Noonan.jpg>
- Isobe, M. (1998). Toward Integrated Coastal Management in Japan, *ESENA Workshop*, Erişim adresi: <https://nautilus.org/esena/toward-integrated-coastal-management-in-japan/>
- İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2019, 1 Aralık). Göztepe Üçkuyular Kıyı Düzenlemesi. [Fotoğraf]. Erişim adresi: <https://www.izmir.bel.tr/tr/Projeler/goztepe-uckuyular-kiyi-duzenlemesi/1294/4>

- Jessica. (2019, 13 Kasım). Layers of White by Pitsou Kedem Architects. [Fotoğraf].
Erişim adresi: <https://www.homedsgn.com/2015/03/23/layers-of-white-by-pitsou-kedem-architects/>
- Jim Stynes Bridge Project. (2019, 8 Aralık). [Fotoğraf]. Erişim adresi:
<http://landezine.com/index.php/2015/12/linking-docklands-by-oculus/>
- Kalem, S. (2001). *Doğal Ve Kültürel Değerlerin Korunabilmesi İçin Turizm Potansiyelinin Belirlemesinde Bir Yöntem Yaklaşımı Ve Kastamonu İli Kıyı Bölgesi Ve Yakın Çevresinde Uygulanması* (Doktora Tezi). Erişim adresi:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kalyoncu, M. (2012). *Kadırga Koyu (Çanakkale) Örneğinde Kıyı Alan Kullanımlarının Hava Fotoğraflarıyla İzlenmesi Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Karaçuha Yılmaz, E. (2007). *Samsun Kenti Kıyı Dolgu Alanının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi Ve Öneriler* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Karaman, A.E. (2003). *Edremit Küçükkuşu Arasındaki Turizm Faaliyetlerinin Kıyı Alanlarına Etkisi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi:
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kaynaroğlu, B. (2009). *Ordu Atatürk Parkı Ve Kıyı Bandının Kentsel Tasarım Özelliklerinin Saptanması Ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kılıçaslan, Ç. (2006). İkinci Konutların Deniz Kıyılarına Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1, 147-156. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/195575>
- Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik. (1990, 3 Ağustos). Resmi Gazete (20594). Erişim adresi:
<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4897&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>
- Kıyı. (t.y.). Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük içinde. Erişim adresi:
<https://sozluk.gov.tr/>
- Kuşak, B. (2006). *Su Kıyılarının Ekolojik Açından Değerlendirilmesi Ve Restorasyonu* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Labland. (2019, 21 Aralık). Laasby Sea Park. [Fotoğraf]. Erişim adresi:
<http://landezine.com/index.php/2018/06/laasby-sea-park-by-labland/>

- Li, M. (2018). *How can landscape strategy make the unavailable coastal areas that are influenced by motorways more accessible?* (Master thesis). Erişim adresi: <https://unitec.researchbank.ac.nz/handle/10652/4322>
- Litter bin by mmcité. (2019, 24 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <https://www.architonic.com/en/product/mmcite-prax-litter-bin/1488489#&gid=1&pid=1>
- María Francisca González. (2019, 27 Kasım). Antalya Konyaalti Coastline Urban Rehabilitation /OZER/URGER Architects. [Fotoğraf]. Erişim adresi: https://www.archdaily.com/905574/antalya-konyaalti-coastline-urban-rehabilitation-ozur-urges-architects/5be4fffb08a5e549e30005f2-antalya-konyaalti-coastline-urban-rehabilitation-ozur-urges-architects-photo?next_project=no
- Mavi Bayraklı Plajlar. (t.y.). Erişim adresi: http://www.mavibayrak.org.tr/tr/plajListesi.aspx?il_refno=10
- Mercan, Ş.O. (2010). *Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Bölgesel Planlama Ve Turistik Ürün Oluşumu: Altınoluk Örneği Üzerine Bir Araştırma* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Metalco. (2019, 17 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <http://landezine.com/wp-content/uploads/2019/03/box-amb-12-683x1024.jpg>
- Mutlu, H. (2007). *Kemer Ve Knokke (Belçika) Kıyılarındaki Turizm Amacı Yapılar Ve Çevre Arasındaki Görsel İlişkilerin Analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Oğuztürk, T. (2016). *Kıyı Alanlarındaki Peyzaj Değişim Dinamiklerinin Amasra Örneğinde İrdelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Onuncu Sınıf Coğrafya Dış Kuvvetler Kıyı Tipleri ve Oluşum Süreçleri. (2019, 29 Eylül). Erişim adresi: <https://www.eokultv.com/dis-kuvvetler-10-sinif/23426/10-sinif-cografya-dis-kuvvetler-kiyi-tipleri-ve-olusum-surecleri-1>
- Orff, K. (2017). This Groundbreaking Landscape Architect Is Changing the Way We Think About Coastlines, Erişim adresi: <https://www.coastalliving.com/lifestyle/the-environment/kate-orff-scape-studio>
- Özdemir Işık, B. (2014). *Kıyı Alanı Rekreatif Kullanım Kararlarının Belirlenmesi: Trabzon Kenti Örneği* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Özdemir, Z. (2009). *Adramyttion'dan Efeler Toprağı Edremit'e*, 1, 795.

- Özüm İtez. (2019, 19 Mart). Sahilevleri Kıyı Projesi. [Fotoğraf]. Erişim adresi: <https://www.arkitera.com/proje/sahilevleri-kiyi-projesi/>
- Peter Bennetts and Place Laboratory. (2019, 12 Aralık). [Fotoğraf]. Erişim adresi: http://landezine.com/index.php/2017/06/office-profile-place-laboratory/?utm_source=Landezine+Weekly+Newsletter&utm_campaign=b96be5d60a-Landezine-Newsletter_32_2017_06_12&utm_medium=email&utm_term=0_6f80fa80fd-b96be5d60a-179612961&mc_cid=b96be5d60a&mc_eid=3d7baa19eb
- Rathmines. (2019, 26 Kasım). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <http://omos.ie/rathmines/>
- Sağlık, A. (2010). *Çanakkale Kent Kıyısının Kentsel Peyzaj Tasarımı Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Serbest Şimşek, D. (2007). *Tekirdağ Merkez İlçe Kıyı Şeridi Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Sesli, F.A., Akyol, N. (1999). Türkiye'de Kıyı Alanları Konusunda Geçmişten Günümüze Ulusal Mevzuat, *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisliği Dergisi*, 101-111. Erişim adresi: https://www.hkmo.org.tr/resimler/ekler/57D8_3c04118df112c13_ek.pdf
- Sönmez Uzun, N. (2017). *Kentsel Kıyı Alanlarının Yeniden İşlevlendirilmesi Kapsamında İzmit Kıyı Alanına İlişkin Gelişme Stratejilerinin Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Tağıl, Ş. (2014). Edremit Körfezi'nin Kuzey Sahil Bölgesinde Peyzaj Paterni ve Arazi Örtüsünün Zamansal ve Mekânsal Değişimi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(31), 4-16. Erişim adresi: <http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c17s31/1-16.pdf>
- Tomasz Majewski. (2019, 4 Aralık). The Waterfront Promenade at Aker Brygge. [Fotoğraf]. Erişim adresi: <http://landezine.com/index.php/2015/12/the-waterfront-promenade-at-aker-brygge-by-link-landskap/>
- Turoğlu, H. (2009). 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ve Onun Uygulama Problemleri, *Türk Coğrafya Dergisi*, 53, 31-40. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/265680890_3621_Sayili_Kiyi_Kanunu_ve_Onun_Uygulama_Problemleri_The_Coastal_Law_number_3621_and_Its_Applied_Problems
- Turoğlu, H. (2017). Kıyı Mevzuatı ve Jeomorfolojik Değerlendirmesi. *Jeomorfoloji*

Derneği Yayını, 1, 45-62. Erişim adresi:

https://www.researchgate.net/publication/320010630_Kiyi_Mevzuati_ve_Jeomorfolojik_Degerlendirmesi

Uşak, B. (2006). *Su Kıyılarının Ekolojik Açıdan Değerlendirilmesi Ve Restorasyonu* (Yüksek Lisans Tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

Woody. (2019, 30 Ekim). [Fotoğraf]. Erişim adresi: <http://landezine.com/index.php/2018/09/woody/>

Yılmaz Çildam, S. (2016). *Edremit şehir Coğerfyası* (Doktora tezi). Erişim adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Cansu ERİTİR
Doğum Yeri : Maltepe/İstanbul
Doğum Tarihi : 02.12.1995

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım
Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 2013 - 2017
Yüksek Lisans Öğrenimi : Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen Bilimleri
Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 2017 - 2020
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

a) Bildiriler

1) Uluslararası

Kent Meydanlarında Dış Mekân Zemin Kaplamaları: Çanakkale Kenti Örneği, Uluslararası
Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu –ESKİŞEHİR

Altınoluk ve Akçay (Balıkesir) Kentsel Kıyı Kullanımının Peyzaj Mimarlığı Açısından
İncelenmesi, 2. Uluslararası Mimarlık Tasarım Kongresi - ÇANAKKALE

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl: Çağatay Çiçekçilik, Staj, 2015
Solida Peyzaj, Staj, 2016

İLETİŞİM

E-posta Adresi : cansueritir@gmail.com